

הכרטיס
1852

N1 2023

ד"ר. אוריאל שרון

ცისკარი

№ 1 // 2023

ლიცენზირებული –
საზღვარგარეშევი ჟურნალი

მთავარი რედაქტორი
ამირან გომარტელი

პასუხისმგებელი რედაქტორი
თამარ გელიტაშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
მარინე სიყმაშვილი

ჟურნალი გამოდის
საქართველოს კულტურის, სპორტისა და
ახალგაზრდობის
სამინისტროს სელშეწყობით

საქართველოს
კულტურის, სპორტისა
და ახალგაზრდობის
სამინისტრო

ciskari1852@gmail.com
<https://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/2>

სარჩევი

რედაქტორის გვარდი

ამირან გომართელი 3
„კონანისის ველი და თებერვალი“

პოეზია

ია ხასაია 8
ანა სისვაძე 14

პროზა

დათია ბადალაშვილი 20
ევა, იანვარა და იასამანი

ბესო ხვედელიძე 27
ინფიცირება

ხრიტიკა-ესეისტკა

თამარ გელიტაშვილი 40
ცუდი ბიჭების ომობანა

დრამატურგია

გიორგი შერვაშიძე 58
მეორედ მოსვლისას

ახალი თარგმანი

კენ ლიუ 72
ქალაქის სამხეცე

ინგლისურიდან თარგმნა
ზურაბ სონღულაშვილმა

ზახარ პრილეპინი 83
მკვლელი და მისი პატარა

მეგობარი

რუსულიდან თარგმნა

აკაკი დაუშვილმა

ავტორთა საყურადღებოდ!

რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ;
გთხოვთ, მასალების ელვერსია გადმოგზავნოთ ვორდის ფაილით;
ჟურნალის ყოველი ნომრის ელვერსია მომდევნო ნომრის გამოსვლისთანავე
განთავსდება საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ციფრულ
ბიბლიოთეკა „ივერიელში“ – <https://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/2>

ამირან გომართელი

„...ხრნანისის ველი და თეჯარვალი“

1985 წლის აგვისტოში უცნაური რამ მოხდა. გამომცემლობა „მერანის“ გრიფით დაბეჭდილ კრებულში – „პოეტის ათასი სტრიქონი“ – კოლაუ ნადირაძის ანტისაბჭოთა ლექსი გამოქვეყნდა. აღნიშნულ წიგნს რეალურად კომერციული დანიშნულება ჰქონდა. იმ წლებში წიგნები უზარმაზარი ტირაჟით იბეჭდებოდა, თუმც მათი შოვნა მაინც ჭირდა, ხალხი ჩეხურ-რუმინული წარმოების თაროებს ავსებდა, რომლის შოვნაც საბჭოთა ეპოქაში ასევე დიდ მარიფათს მოითხოვდა.

გამომცემლებმა კრებულის დიზაინზეც იზრუნეს და წიგნში ხელნაწერების ჩართვა გადანყვიტეს. ასე აღმოჩნდა წიგნში ხელნაწერი კოლაუ ნადირაძის ანტისაბჭოთა ლექსისა, რომელშიც თბილისის ოკუპაცია, 1921 წლის 25 თებერვლის ავბედითი დღეა აღწერილი. ამ ლექსზე უამრავი რამ დაინერა, თუმც სიმართლე იმის შესახებ, თუ როგორ აღმოჩნდა ლექსი კრებულში, ბოლომდე არ თქმულა. იშვიათი გამონაკლისის გარდა, ყველა თანხმდება იმაზე, რომ ლექსი კრებულში გამომცემლობის თანამშრომელთა დაუდევრობის გამო გაიპარა. ერთი სიტყვით, ცნობილი ფილმის – „ცისფერი მთების“ – ანალოგიური ვარიანტი გათამამდა – ლექსი არავინ ნაიკითხა. ამ ამბავს 1990 წლის გაზეთ „მა-

მულში“ იუმორით გაჯერებული წერილი მიუძღვნა წიგნის რედაქტორმა ლეილა ბეროშვილმა. ლეილამ პატიოსნად დანერა, თუ სტილისტ-კორექტორიდან მოყოლებული, მთავარი რედაქტორისა და ავტორის ჩათვლით ყველამ როგორ უარყო რაიმე კავშირი ამ ლექსთან. უკვე ოცდამეერთე საუკუნეში, თორმეტი-ოდე წლის წინ „ლიტერატურულ გაზეთში“ ისიც დაინერა, თითქოს ანტისაბჭოთა ლექსი გამომცემლებმა შეგნებულად განათავსეს კრებულში. წერილი მთავლიტის ყოფილი თანამშრომლის მარო არუცევა-აბრამიას გარდაცვალებას ეძღვნებოდა, რომელიც ამ წიგნში გაპარული კოლაუ ნადირაძის ლექსის გამო დაითხოვეს სამსახურიდან. საქმე ისე იყო წარმოდგენილი, თითქოს მთავარმა რედაქტორმა და ცენზურის თანამშრომელმა შეგნებულად დახუჭეს თვალი ანტისაბჭოთა ლექსზე, რაც სინამდვილეს აშკარად არ შეესაბამება. ვიმეორებ, ლექსი მხოლოდ და მხოლოდ გამომცემლობის მუშაკთა დაუდევრობის გამო აღმოჩნდა წიგნში.

... და მაინც, სიმართლე ბოლომდე არ თქმულა. არ თქმულა, თუ როგორ აიდა ლექსმა ფეხი და როგორ აღმოჩნდა ლიტერატურის მუზეუმის საცავიდან წიგნში – „პოეტის ათასი სტრიქონი“?! ინტერნეტში განთავსებულია ამონარი-

დი ლეილა ბეროშვილის წერილიდან, სადაც ასეთი რამ წერია – „გოგი წერეთელმა წიგნის გაფორმება ავტოგრაფებით გადანყვიტა და ლიტერატურულ მუზეუმს ეწვია. არქივის ხელმძღვანელი გურამ ვანიძე ენდო სიტყვას, „25 თებერვალი“ (ამის გამო სამსახურიდანაც გაათავისუფლეს და პარტიიდანაც გარიცხეს) და სხვა ავტოგრაფებთან ერთად გამოატანა“.

ლეილა ბეროშვილის მოგონებაში რამდენიმე სამწუხარო უზუსტობაა. პირველი: გურამ ვანიძე პარტიის წევრი არასოდეს ყოფილა და ბუნებრივია, ვერც ვერსაიდან გარიცხავდნენ. მეორე: არც სამსახურიდან გაუთავისუფლებიათ. მესამე: არასწორია ისიც, თითქოს გურამ ვანიძე შეაცდინა სიტყვამ „25 თებერვალი“. აქ ერთადერთი სიმართლე ის არის, რომ ფოტოგრაფს შალვა დემეტრაძის არქივში დაცული კოლაჟ ნადირაძის ხელნაწერი გურამ ვანიძემ მიაწოდა. მან, „მერანის“ თანამშრომლებისაგან განსხვავებით, კარგად იცოდა ამ ანტისაბჭოთა ლექსის შინაარსი, სხვაგვარად კოლაჟ ნადირაძის ხელნაწერის ძებნას შალვა დემეტრაძის არქივში არ დაიწყებდა. ფოტოგრაფმა აპარატი ისე ჩააჩხაკუნა, რომ ტექსტით არ დაინტერესებულა. გურამ ვანიძე იმ დროს ფონდების მთავარ მცველად მუშაობდა და საზოგადოებაში კარგად იყო ცნობილი მისი დისიდენტური განწყობა. მახსოვს, როგორ გვეხმარებოდა გურამ ვანიძე აკაკი ბაქრაძეს და მე პავლე ინგოროყვას ოჯახის დაყოლიებაში, რათა გაეპროტესტებინათ ხელისუფლების ქმედება, არ დაეშვათ პავლე ინგოროყვას საბუთების მიღება აკადემიკოსის ვაკანტურ ადგილზე. ამის თაობაზე საგანგებო წერილი მაქვს გამოქვეყნებული ჟურნალ „ცისკრის“ 2013 წლის საიუბილეო კრებულში სათაურით – „წარსული ჰკვივის თავდავინწყებით“. გურამ ვანიძე ზვიად გამსახურდიასა და მერაბ კოსტავას ჯგუფის წევრი იყო. ამას წინათ კონსტანტინე გამსახურდია უმცროსმაც მოიხსენია იგი ზვიადის გარშემო შემოკრებილ დისიდენტთა შორის.

ამდენად, ლექსმა დღის სინათლე

გურამ ვანიძის გააზრებული ქმედების შედეგად იხილა. მან შეგნებულად გადააღებინა ხელნაწერი ფოტოგრაფს, მაგრამ შემდგომში, როცა მოვლენები მძიმედ განვითარდა, კიდევაც რომ ელიარებინა საკუთარი ქმედება, ველარავის უშველიდა, მაინც ყველას დაითხოვდნენ სამსახურიდან. გურამ ვანიძის მიზანი ცხრაკლიტურში გამოკეტილი ანტისაბჭოთა ლექსის გავრცელება იყო. კომუნისტების ეპოქაში არაერთი ლექსი გავრცელებულა ასე – ხელნაწერის სახით. მაგალისათვის, რუსული პოეზიიდან შეიძლება მანდელშტამის ლექსის დასახელება სტალინის ფართო, ოსურ გულმკერდზე. კიდევ უფრო უარესია ჩვენი გაბრიელ ჯაბუმანურის ინვექტივა იმავ სტალინზე. ასევე ხელნაწერის სახით ვრცელდებოდა მუხრან მაჭავარიანის მიერ 1964 წლის გაზაფხულზე თბილისის უნივერსიტეტში წაკითხული სამი ანტისაბჭოთა ლექსი („ახლა კი დროა, სოლომონ, რომა კვლავ დაიქუხოს საქართველომ“ და სხვა). ასევე ხელნაწერის სახით გავრცელდა მიხეილ ქვლივიძის პოეტური გაპაექრება ირაკლი აბაშიძესთან: „მამ შენ ამბობ, რომ არ ჰყოლია მტრები რუსთაველს,/არ გაქცევია სამშობლოდან სულთამხუთავებს...“

და, მაინც... საკითხავია, „მერანის“ თანამშრომელთაგან რატომ არავინ დაინტერესდა შინაარსით ლექსისა – „25 თებერვალი“. ამ სათაურს მინიმუმ სამმა ადამიანმა ხომ მაინც დახედა – ფოტოგრაფმა, მხატვარმა და წიგნის რედაქტორმა. ჩემი აზრით, ლექსის წაკითხვაობის მიზეზი სწორედ მისი სათაურია – „25 თებერვალი“ და, ამდენად, თვალსაზრისი, რომ გურამ ვანიძე ლექსის სათაურმა შეაცდინაო, არასწორია. პირიქით, აღნიშნულმა სათაურმა სწორედ წიგნის მხატვარი და რედაქტორი შეიყვანა შეცდომაში.

25 თებერვალი კომუნისტური პროპაგანდისტის საქართველოს გასაბჭოებასთან, მხოლოდ და მხოლოდ ქვეყნის ბედნიერ მომავალთან ასოცირდებოდა. მეტიც, საერთოდ თებერვლის თვე განახლება-ალორძინების სიმბოლოდ აქციეს: ინერებოდა ლექსები, მოთხრობე-

ბი და რომანებიც კი, სადაც თებერვალი ფიგურირებდა, როგორც ბედნიერების ნიშანსვეტი. კიდევ უფრო უარესი: ხალხურ ლექსს – „თებერვალი დადგაო, ხეში წყალი ჩადგაო, ჩიტმა ჩიორამაო საძირკველი გადგაო“ – საქართველოს გასაბჭოებას – ახალი ცხოვრების დაწყებასა და სიცოცხლის განახლებას უკავშირებდნენ. ამიტომ დაარქვა ერთ დროს გამომცემლობა „საბჭოთა მწერლის“ მთავარმა რედაქტორმა, გრიგოლ ჩიქოვანმა საბჭოურ ოპუსს, საკუთარ რომანს – „თებერვალო დადგაო“.

ასეთი საბედისწერო როლი ითამაშა ლექსის სათაურმა – „25 თებერვალი“ – „მერანის“ თანამშრომელთა სამსახურიდან დათხოვნის საქმეში.

აქვე მინდა გამოვეხმაურო ლეილა ბეროშვილის ვაჟის, ბექა ქურხულის კომენტარს: „მაშინდელი მწერლების კაი დიდი ნაწილის საქციელი უნდა გენახათ: ცნობილი ალექსი ინაურიც მოიწვიეს, რომელიც კოლაუ ნადირაძისა არ იყოს, კაი მოხუცი იყო, ამბავმაც დიდად ვერ დააინტერესა და ჩასთვლიმა. გამოაღვიძა ალშოფოთებული მწერლების შეძახილმა: ამხანაგი ბეროშვილი დასასჯელია, ამხანაგი ბეროშვილი დასაჭერია და ა.შ. შეხედა ასე ანურულ დედას, რომელიც მაშინ 35 წლის გოგო იყო და მერე აჭიტირებულ და ალშოფოთებულ მწერლებს მოავლო თვალი და: კიდევ კაი ამხანაგს მაინც ეძახით თქვენი დედა ვატირე მეო და ასე ნამძინარევი წავიდა კარისკენ... ხრუშჩოვი ჰყავდა 1964 წლის შემოდგომაზე, ბიჭვინთაში აყვანილი, კოლაუ ნადირაძე, დედაჩემი და ეს ჩვენი შეშინებული მწერლები უნდოდა ეხლა?..“. აღნიშნული კომენტარი, მიუხედავად ბექას მწერლური ნიჭისადმი ჩემი პატივისცემისა, სინამდვილეს არ შეესაბამება – უფრო ბელეტრისტიკის სფეროს განეკუთვნება. არავითარი კრება და ინაურის მისვლა-მოსვლა არ ყოფილა, არც ლეილას დასჯა მოუთხოვია ვინმეს. პირიქით, გათავისუფლებული ხუთი თუ ექვსი ადამიანიდან ყველაზე ადრე ლეილა ბეროშვილს უშოვეს სამსახური. ორ ლეილას გაუცვალეს ადგილები – ლე-

ილა მესხი „თეატრალური საზოგადოებრიდან“ „მერანში“ გადმოიყვანეს და მის ადგილზე ლეილა ბეროშვილი დანიშნეს. როგორც მახსოვს, ეს ადგილმონაცვლეობა მანანა სანადირაძემ მოიფიქრა და არავინ ამის წინააღმდეგ არ წასულა.

მე ამ ამბების მომსწრე იმ შემთხვევის გამო გავხდი, რომ იმხანად მერანში ჩემი წიგნი „ჭირთა თქმა“ იბეჭდებოდა. ერთ დილას „მერანში“ მისულს გულშემოყრილი თანამშრომლები დამხვდნენ. მამუკა წიკლაურმა მითხრა – მხატვრებით დაწყებული, რედაქტორებისა და ხელმძღვანელობის ჩათვლით, გუშინ ყველანი გაგვათავისუფლესო. მეორე დღეს გამოირკვა, რომ მხოლოდ გამომცემლობის დირექტორი, გურამ გვერდნითელი დატოვეს თანამდებობაზე.

არ დავმაღავ, მე ჩემი საწუხარი მქონდა. როგორც მოგახსენეთ, ჩემი წიგნის სახელწოდება „ჭირთა თქმა“ იყო, რედაქტორი კი – აკაკი ბაქრაძე. წიგნში რამდენიმე წერილი იყო, რომლის ანტისაბჭოთა განწყობა ძნელი მისახვედრი არ იყო. გურამ გვერდნითელმა და მამუკა წიკლაურმა (რომელიც ჯერ კიდევ დადიოდა სამსახურში) მითხრეს, ვერც „ჭირთა თქმას“ დავტოვებთ სათაურად და ვერც აკაკი ბაქრაძეს – რედაქტორადო. აკაკი ბაქრაძეს რედაქტორობა არაფერში სჭირდებოდა, ეს ჩემთვის იყო პატივი, წიგნს მისი სახელი და გვარი რომ სწერებოდა, მაგრამ მაინც გავჯიუტდი. მახსოვს, ამ დროს მთავლიტიდან დაბრუნებული ელდარ კერძევაძე შემოვიდა – ჩემი კრებულიდან ათი ლექსი ამომიყარეს, ოცდაათი გვერდი ამოიღესო. როცა მიზეზი ვკითხეთ, სიმწრის სიცილით თქვა – სადაც ნახეს წვიმს და ცუდ ხასიათზე ვარ, ყველა ლექსი ამოაგდეს. ჩემს გაჯიუტებას აზრი აღარ ჰქონდა. სათაურის საკითხის მოგვარებაში ტაგუ მებურიშვილი დაგვეხმარა. ასე დაარქვით – „ჭირთა თქმა სჯობს“. ხომ არის ნათქვამი „ზოგჯერ თქმა სჯობს არა თქმასა, ზოგჯერ თქმითაც დაშავდების!“ ეს ამ ფრაზის ვარიაციაა, ასე გავამართლოთო. ეს აზრი მისაღებად ჩავთვალე. რაც შეეხება რედაქტორობას, გადაწყდა – წიგნის რედაქტორად

მანანა სანადირაძის სახელი და გვარი დაგვეწერა, რომელმაც მართლაც დიდი ამაგი დასდო ჩემს წიგნს, ფაქტობრივად, ის წიგნის სტილისტიც იყო, კორექტორიცა და რედაქტორიც. მერე მე და მანანა კიდევ ერთი კვირა მოვუნდით ამ წიგნის ცენზურიდან დახსნას. ამაზეც უნდა ვთქვა ორიოდ სიტყვა რაც საბჭოთა იდეოლოგიისა და ცენზურის სიბრყივეს კიდევ ერთი მაგალითია. კოლაუნადირაძის ლექსით დაშინებულები, მთავლიტში, როგორც ჩანს, ქართველ თანამშრომლებს აღარ ენდობოდნენ და ჩემი წიგნი ნებართვის მისაღებად გადასცეს კაცს, რომელიც გვართ კი ქართველი იყო, მაგრამ ქართული ხეირიანად არ იცოდა.

1985 წელი ის პერიოდი, როცა მკითხველმაც ისწავლა სტრიქონებს შორის კითხვა და მწერლებმაც, მათ შორის ჩვენც, კრიტიკოსებმა, ვისწავლეთ მკითხველისათვის აზრის ისე მიწოდება, რომ პირდაპირი სამხილი არ მიგვეცა ცენზურისათვის. თუ თავისებებაში არ ჩამითვლით, ამგვარი ანტისაბჭოთა სულისკვეთებით არის გამსჭვალული ჩემი წიგნის წერილების უმრავლესობა, მაგრამ ქვეტექსტისა და სტრიქონებს შორის მოქცეული აზრის ამოკითხვა ქართულის ცუდად მცოდნე ცენზორისათვის პრაქტიკულად შეუძლებელი იყო, არადა, სათაურში ნახსენებმა „ჭირთა თქმამ“ დიდად შეაფიქრიანა და რუსი ფილოსოფოსების – ვლადიმერ სოლოვიოვისა და ნიკოლოზ ბერდიაევის რუსულ ციტატებს ჩაეჭიდა. წიგნის რედაქტორი მანანა სანადირაძე და მე ერთ კვირაში ბარე სამჯერ დაგვიბარა. მეორე მისვლაზე გვითხრა, ეს სოლოვიოვი რელიგიური ფილოსოფოსი ყოფილა, ბერდიაევი კი – ემიგრანტი. აქ კი მანანამ და მე შევებით ამოვისუნთქეთ, რადგან წიგნში სხვა, იდეურად მიუღებელი ვერაფერი ნახა. მე ვუთხარი, ბერდიაევისა და სოლოვიოვზე საბჭოთა კავშირში დისერტაციებს იცავენ, მათ შორის, საქართველოშიც. ხვალვე მოგიტანთ შესაბამის ავტორეფერატებს და დაგიმტკიცებთ, რომ ისინი ჩვენთან აკრძალულნი არ არიან-მეთქი. მეორე დღეს

კიდევ ერთხელ ვეახელით მე და მანანა და მივუტანეთ არჩილ ბაქრაძის საკანდიდატო დისერტაციის ავტორეფერატი ვლადიმერ სოლოვიოვზე და ხვთისო გოგოჭურისა – ნიკოლოზ ბერდიაევიზე. მაშინ ამ რუსაპეტა ცენზორმა დაარტყა ბეჭედი და მოაწერა ხელი, ანაწყობები კი მანანას გადასცა. გახარებული მანანა მეოთხე სართულიდან ისეთი სისწრაფით დაეშვა, რომ მარჯანიშვილის ქუჩაზე ძლივს დავეწიე.

●
უცნაური რამ იყო საბჭოთა ცენზურა, ძირითადად უნიჭო და უინტელექტო ხალხით იყო დაკომპლექტებული, ამიტომაც ხან ისეთი რამეს გაუშვებდნენ, გაცდებოდი კაცი. მაგალითად, სამოცდაათი წელი კრებულისა კრებულში გადადიოდა გიორგი ლეონიძის ლექსი „საქართველო“. ეს ლექსიც 1921 წლის ოკუპაციის თემას შეეხება და კოლაუნადირაძის ლექსზე არანაკლები ანტისაბჭოური განწყობილებისაა. გიორგი ლეონიძის ლექსი პირველად 1922 წელს გამოქვეყნდა „ცისფერყანწელთა“ გაზეთში „ბარრიკადი“ (რედაქტორი ტიციან ტაბიძე). თებერვლის ამ სვედიან დღეებში, ვფიქრობ, უპრიანია მისი კიდევ ერთხელ გახსენება:

საქართველო

შენ ფიროსმანის შვიდღარიან
მარნებში გხედავ,
გადაპოხილა შენი მკერდი,
როგორც სარწყავი.
სისხლის საპალნით დატვირთულ,
ვინ დაგიხვეტა
ბრვე თეძოები ბელტებივით
დასაფარცხავი.
ტანი ყამირი, როგორც ხმალი,
ელავს ჩამდგარი,
ვინ დაჩექმული ჩემი სული შხამებს
დარია.
აქაფებულა შუალამე, როგორც
ჯაგარი:
ვილამ დაიდგნოს, ვინ შეაებას
კარად დარიალს.

ტაძარს ალავერდს შემოაფრენს
 ტალღას მორვევი
 დგანან უზანგში ღვთისმშობელი
 და მოურავი,
 რკინის პალოზე გადავარდნილს
 ვხედავ ხანძარებს

მოდის შამქორი. სოღანლული.
 დროშების მტვერი.
 ზურნით ფალანგებს მოუძღვება
 კონდოტიერი
 და შენი სისხლი გაჭედილი შიშით
 ზანზარებს.

1922 წ.

გარდა იმისა, რომ ამ ლექსში არის „სისხლის საპალნით დატვირთული“ „დაჩქემილი სული“, „დარიალის კარის“ დახურვის მცდელობაც, რამაც არ შეიძლება არ გაგვახსენოს ამავე თემაზე დანერგილი ჩვენი დიდებული ენათმეცნიერის, აკაკი შანიძის ლექსის სტრიქონი – „ნუ, ნუ ალებ დარიალსა“. რაც მთავარია, გიორგი ლეონიძის ლექსში პირდაპირი მინიშნებაა სერგო ორჯონიკიძეზე – „ზურნით ფალანგებს მოუძღვება კონდოტიერი“. რა თქმა უნდა, შემთხვევითი არ არის „შიშით აზანზარებული, სისხლით გაჭედილი“ ქვეყნის, „დროშების მტვერის“, „სოღანლულისა“ და „შამქორის“ ხსენება. პირველად 1920 წლის აპრილის ბოლოსა და მაისის დასაწყისში მოადგა სერგო ორჯონიკიძე შამქორის გზით ფოილოს ხიდს რუსული არმიით, ოღონდ მაშინ საქართველოში შემოჭრა გადაიდო, რადგან ბოლშევიკებმა საჭიროდ ჩათვალეს გაეთამაშებინათ ფარსი – საქართველოსთან სამშვიდობო ხელშეკრულების დადება. შვიდ მაისს ასეთი ხელშეკრულება მართლაც დაიდო, ოღონდ ათი თვის შემდეგ 1921 წლის თებერვალში სომხეთისა და აზერბაიჯანის მხრიდან კოჯორ-ტაბახმელისა და სოღანლულის გავლით ისევ შემოუტიეს თბილისს. 25 თებერვალს უსამშობლო კონდოტიერმა ბაქოდან დეპეშით კრემლს თბილისის აღება უპატაკა.

...და მაინც, როგორღა აიხსნება ის ფაქტი, გიორგი ლეონიძის აშკარად ან-

ტისაბჭოთა ლექსი გამუდმებით რომ ქვეყნდებოდა სამოცდაათი წლის მანძილზე, როგორღა გადაჰქონდათ პოეტის ერთი კრებულიდან მეორეში?! ჩემი აზრით, აქ ცოტა სხვაგვარად იყო საქმე. რა თქმა უნდა, საბჭოთა ცენზორთა სიბრიყვესა და მიუხვედრელობასაც არ გამოვრიცხავ, მაგრამ დაბეზლებით მაინც როგორ არავინ დააბეზლა ლექსიცა და მისი ავტორიც, როცა იმ პერიოდში დამბეზლებლები ბლომად იყვნენ, იმაზე გაცილებით მეტნი, ვიდრე დღეს არიან წარსულის მოღვაწეთა შეურაცხმყოფელი და მათი ავტორიტეტის დაკნინების სურვილით შეპყრობილ-აჟიტირებული ნეობოლშევიკი-ფსევდოლიბერალები. როგორ ის მაინც არავინ თქვა, ლეონიძე სერგო ორჯონიკიძეს გულისხმობს იმ კონდოტიერში, შამქორიდან სოღანლულისკენ მტრის ფალანგებს ზურნა-დეუდუკით რომ მოუძღვებაო. ჩემი აზრით, ამ შემთხვევაში საქმე ისეა, როგორც ერთ ებრაულ ანეგდოტში: „ჩეკაში ამბავი მიიტანეს: მოშემ თქვა, ეგ საკუთარი ჩიბუხივით მყრალი კაციო. წაავლეს ხელი ჩეკისტებმა საბრალო მოშეს და სტალინთან მიიყვანეს, მოახსენეს ბელადს – ასე და ასე თქვაო. ვიზე თქვიო? – კითხა დიდმა ბელადმა, მარკ ტვენზეო – უპასუხა მოშემ. რას ერჩითო?! – სტალინმა და გააშვებინა, მერე იმ ორ ჩეკისტს მიუბრუნდა – თქვენ ვინ იგულისხმეთო? მიტკლის ფერი დაედოთ საცოდავებს, მიხვდნენ, რომ თავი ხაფანგში გაყვეს. ამგვარი ხაფანგის შიშმა იხსნა დამბეზლებლებისგან გიორგი ლეონიძე.

1921 წლის თებერვალი თავისი ავბედითობით კრწანისის ომის ტრაგედიას უტოლდება. ეს ვითარება ზუსტად არის გამოხატული ალექსანდრე აბაშელის სტრიქონებით:

„და ერის ტანჯვის გამომხატველი,
 იზრდება გულში ორი მწვერვალი...
 ერთი ნალველის ორი სახელი –
 კრწანისის ველი და თებერვალი“.

თებერვალი
 2023 წ.

ია ხასიაია

●

რომელს ვესტუმრო?
 ლხინის სახლს თუ მწუხარებისას?
 მელოდებიან, გვერდიგვერდ დგანან,
 მოდი, ჯერ ლხინის სახლს ვესტუმრები, –
 გავიფიქრე და გავემართე,
 ცარიელი დამიხვდა სახლი,
 არსად იყო ლხინისუფალი...
 დამლანდეს ფანჯრისთვალებიდან
 ჭირის სახლის
 მომლოდინე ჭირისუფლებმა...
 და ვიდრე ლხინის სახლის ზღურბლთან ვიდექი,
 ჩამომწკრივდნენ და დავინახე
 ან უფრო სწორად, დამანახა მთვარის სინათლემ,
 დახრილ თვალებით
 ჭირის სახლში ვერდაღვრილ ცრემლებს
 ლხინის სახლისკენ
 როგორ ფრთხილად მოაგორებდნენ...

●

ცდილობდა შაშვი,
 შენს სივრცეში მოფრენილიყო...
 მაგრამ შეასკდა
 ფრთებით ვიტრაჟს –
 ლამაზ სიცრუეს...
 და ყოველივე ამის შემდეგ
 გინდაც მოხდეს სასწაული,
 ჩიტად იქცე და მის გვერდით
 დაიწყო ფრენა,
 რატომ გგონია,
 რომ დაგიჯერებს?!..

მდგმურები

გარეთ გამოსული ისინი არავის უნახავს...
 მათ ნაცვლად სახლიდან
 საკმევლის სუნი გამოდიოდა...
 ოდნავ შეღებული კარებიდან
 (ალბათ, მიცვალებულთა სულებისათვის, საკურთხობის
 დღეებში)

ჩანდა მაგიდის, მაქმანიანი გადასაფარებლის კუთხე
 და ლარნაკი ყვავილებით,
 რომელიც გაშეშებულ შადრევანს ჰგავდა...
 სახელიც კი დაგვინწყებოდა მეზობლებს
 ამ ორი ხანდაზმული დის,
 რადგან მუდამ მდგმურებად მოვისხენიებდით.
 მონყალების მთხოვნელი დააკაკუნებდა მათ კარებზე
 თუ საარჩევნო ბიულეტენის დამტარებელი,
 ყველას მაგივრად ვპასუხობდით:
 – აქ მდგმურები ცხოვრობენ.
 – აქ მდგმურები ცხოვრობენ.
 ... და ისინიც უხმოდ გაეცლებოდნენ იქაურობას.
 მეც ხშირად წამომცდენია, მათი ბინის კარზე უნებლიეთ
 დაზარებისას:
 „აქ ხომ მდგმურები ცხოვრობენ“...
 ჩუმი იყო მათი გარდაცვალება
 ისევე, როგორც სიცოცხლე.
 ერთხელ, როცა მამაჩემის საფლავზე გასულს
 მომინდა მათი საფლავისთვისაც შემეველო თვალი,
 (ვიცოდი, ახლოს დაეკრძალათ)...
 ძრწოლამ ამიტანა...
 შავ მიწაზე ორი ვარდი იდო,
 გადახსნილი ბოქლომივით...
 და ორი დის ხმით ჩურჩულებდა:
 „მანდაურობის მდგმურებო,
 ჩვენ სახლში ვართ“...

●
 ის გოგონები, თმას რომ ყიდიან,
 თმას არ იშლიან...
 სავარცხლის ნაცვლად
 თავთან უდევთ სახაზავები,
 მარკეტში სწრაფად თმის გასაზრდელ
 შამპუნს ეძებენ...
 ის გოგონები, თმას რომ ყიდიან,
 ახალ „ვანსებზე“ ოცნებობენ

და ფართხუნა მაისურებზე...
 ეხიდებიან დედიკოებს
 დაფარვაში განვადებების
 ნაოცნებარ მობილურების,
 ის გოგონები, თმას რომ ყიდიან,
 ნაცრისფერ „პენალს“ ყიდულობენ,
 შავ ჩანთას და...
 თასმებს, ფერადებს...
 ის გოგონები, თმას რომ ყიდიან,
 თმას არ იშლიან...
 ძილის წინ თავთან უდევთ
 დიდი სახაზავები...
 და ესიზმრებათ გაშლილ ველეებზე
 როგორ დარბიან
 თმაში გვირილით და
 მზის სარჭებით...

არ მიძებნია მე ლექსებში ფილოსოფია.
 სიტყვა „განვიმდა“ თუ დავწერე
 რითმებთან, მიჯრით,
 ჩათვალე, სულაც არაფერი დამინერია,
 თუ ვერ გითხარი, სად განვიმდა,
 გარეთ თუ შიგნით...

მე რომ ქალაღდის ფურცელი ვიყო,
 დავუსხლტებოდი საქალაღდის საზურგეს, უცვლელს,
 მწერლის მძიმე მჯიღს,
 ბასრი კალმის შხამიან მელანს,
 მკერდს მივუშვერდი ფერად ფანქრებს,
 ცას, მზეს და ყვავილს,
 მე, მოქცეული პატარების ხელისგულებში.
 ავიცილებდი ყალბი გრძნობის
 მწარე ტატუებს,
 მრავალწერტილით, წერტილ-მძიმით
 სხეულის გვემას,
 ჩვილის თითებში დაფლეთილი
 თოვლს მოვიყვანდი,
 გააკეთებდნენ დედიკოები
 ქალაღდის გემებს...

●
 ვხედავ, არ ეყოთ ჩიტებსაც კი
 ზეცის თაბახი,
 სადღაც ზღვარს იქით გასრიალდნენ...
 ისევე, როგორც აბზაცის ველზე
 ვერ ატევენ სიტყვებს ბავშვები.

●
 მზესუმზირას არ ფცქენიან
 ომში კაცები,
 მზესუმზირას იფურთხებიან...
 და სწორედ ამიტომ,
 იქნებ მართლაც სწორედ იმიტომ
 მზესუმზირა ჩაგიყარა
 საომრად შემოსულ მტერს
 მუჭში ქალმა –
 როცა მოგკლავენ,
 შენგან მზესუმზირა მაინც დარჩებაო.
 ჭამე მზესუმზირა, ლულისთვალა ჯარისკაცო,
 აფურთხე და მიწას დახედე,
 იქნებ მიწამ მაინც დაგინდოს,
 და როცა ცისთვის თვალის გასწორების
 სურვილი მოგკლავს
 და ველარ შეძლებ,
 შენს ნაცვლად თბილმა მზესუმზირამ აიხედოს
 სისხლისფერ მზისკენ...

●
 როცა პირველად სახლი დავტოვე,
 ბუხართან ღამე იწვა მარხული,
 პირნამახული მთვარე სატორე
 მიწაში ესო, კართან მარხილი

მელოდა, მწამდა, კედლებს ნამეხარს
 ვერ ვუნამლებდი, ჭირისგან მწუხარს,
 ვერ ვუპოვიდი კიბეს საფეხურს,
 კარს სახელურს და საკვამურს ბუხარს.

ვინატრე ფრთები, მიწას გავცლოდი,
 ინანილებენ რადგან იქ როლებს,
 შევრთვოდი იმ ცას, სად შეუცნობი
 გობლინი ჩიტი გადაიქროლებს.

ფრთები მომეცა, მყის მიაყურა
ამქვეყნიური დრტვინვა, ის სრბოლა...
და ყალყზე შემდგარ ქალაქზე ქურა
ცამ მათრახივით გადაისროლა.

მემძიმა ნისლი, ღრუბლის სიდიდე,
სინესტენაჭამ პლედივით, ძველი,
ჩამომესვენა სახლზე მინდოდა,
მაგრამ დაშვება ველარ შევძელი.

დავწყველე ფრთა და ვინატრე ისევ
ხელი, სახლი და ძალა ველური,
საფეხური რომ არა აქვს კიბეს,
ჭერს საკვამლე და კარს სახელური...

მიირწევა წყვილი ხვევნიტ...
თითქოს ღმერთად მოეგლინოს,
ჩამოუსვა წვიმამ ხემი
ფოთოლს, როგორც ვიოლინოს...
ქურა არის სავსე ბინა
ჰანგით... კოცნით... ა, იმ ვნებით...
და სახლებმა თასებივით
წამოსწიეს აივნები...

თუკი ოდესმე მოინადილებ, რომ გაიგო,
რას გრძნობს მინა, როდესაც აჩენს...
ნუ წარმოიდგენ დაბადებას
ტბების და ზღვების,
ხეების, ქვების, ანდა თუნდაც
ბუმბერაზ მთების,
უბრალოდ ერთხელ
ზამთრის მიწურულს უნდა შეესწრო
მზემიჭერილ მინის მუცლიდან
ლურჯთვალა იის
ამოკივლებას...

წყალი წყალია,
გინდა ზღვისა,
გინდა ცრემლისა...

ერთს შეუძლია გამორიყოს
უბრალო კენჭი,
ხოლო მეორეს –
დიდი ლოდი სინანულისა...

მზემ გადანყვიტა,
გაზაფხული წააქსოვოს
მაქმანად მინას.
თვლის ამოყვანა იისფერი
ძაფით დაიწყო...

ბედის სიმუხთლე აი, რა არის –
ის ერთი დღეც კი
წვიმიანი შეხვდა პეპელას.

სარეცხის თოკზე
მზე უტიფარ
მზერას აყოლებს
ქვრივის კაბაზე
ფერგასული შროშანების
უხერხულ ღიმილს.

ეს თებერვალიც წაბაკუნდა
წვიმის ქუსლებით...
და გაზაფხულის
პირველი დღის მზე
სულ პირველ კვირტთან
ხარობს პირველი დღის უფლებით.

ანა სისვაძე

შენ

მისმინე...

მინდა ჩემი წერილი დაგჩეს ანდერძად.

„ნუ დანებდები!

აქამდე ბევრჯერ ვიომე, მაგრამ...

მაინც ვიმკობი ცოცხალ გრძნობებით...

იქნებ ცხოვრება ჩვენი ხატია

ობოლი ბავშვის შენაკედლების

და ეს სამყაროც, სავსე სიურჩით

გვებრძვის და სისხლს გვწოვს

თავგამოდებით.

ნუ დანებდები!

ჯერ ისევ სახლობს შენი თვალების

მკვეთრი დიდება

და თითქოს დიდი ტაძარიც მთაზე

შენ გარეშეა ურჩი ლტოლვილი,

როცა ვუყურებ, იმ თეთრ კედლებშიც

ისე საოცრად ჩამობინდდება,

ზეცაც ვერ უძლებს და ზამთრის ქარით

ჩნდება მწუხარე ჩამოთოვლილი.

ნუ დანებდები!

ისევ ანთე შენი ხელების გრილი ალერსი,

მიიღე ისე, თითქოს ბრძოლაა არგადასული

თეთრი ბედწერა.

დაე, იცოდე,

რომ მე აქამდეც

და ამის მერეც შენთვის ჩავეშვი

იმ ფათერაკში, სადაც მსურდა, რომ

შენზე მეფიქრა და დამეწერა.

ნუ დანებდები!

ნუ გაუხდები სიკვდილის ყველაზე სანდო ვასალი
 და შენს ოცნებებს ისევ აუნთე
 მშვენიერებით სავსე ლამპარი
 და თუ ოდესმე განაბავ თვალებს
 მარტოობისგან მოკლულ ქვასავით,
 მე გამიხსენე
 და გაიხსენებ
 რომ ჯერ კიდევ გაქვს თავშესაფარი.
 ნუ დანებდები!
 ჩვენი შეხვედრის დრო-წამი ისევ სახლობს გეგმებად,
 ვნებათა ლელვით რომ მოგიქსოვე,
 როცა მიკლავდა ხელებს სიცივე,
 დღეს შენი ქარი, უხმოდ ნაგები
 გაზაფხულივით მომეგებება,
 მაგრამ დარდი მაქვს, რომ არ ხარ ჩემთან
 და უძილობის ფიქრით ვიძინებ.
 ნუ დანებდები!
 და ნუ მაშინაც, როდესაც შენში დარდი იელვებს,
 ვიცი, რომ ამ დროს დიდი ტკივილით
 მხოლოდ სიკვდილის წამი გინდება,
 მაგრამ გახსოვდეს, რომ შორის გზების
 გულს სიყვარული მოგიძლიერებს
 და რომ დღეს ჩემთვის ისევე სუნთქავს
 შენი თვალების მკვეთრი დიდება.
 ნუ დანებდები!
 რადგან უშენოდ აქ ისევ მწუხრით გადის დღეები,
 მე გელოდები...
 შენ კი სულს მიეც მებრძოლი კაცის მშვიდი ბუნება,
 გააძლიერე და გაამყარე ზამთრის ფიფქივით თეთრი ხელები,
 ბოლოს კი შეძლებ შენს სამშობლოში
 და შენს სატრფოსთან ტკბილ დაბრუნებას.
 ნუ დანებდები!
 არ მსურს გიხილო თვალდახუჭული ხელებში ჯვარით,
 ვფიქრობ, ადრეა...
 ადრეა შენთვის უსულ-უხორცოდ მიწას ეკედლო,
 რატომ მოგეგო სამყარო ასე დაუნდობელად,
 დარდით და ჯავრით,
 ნეტავ შემეძლოს, რომ მოგცე სუნთქვა მარადიული,
 ნეტავ შემეძლოს...
 ნუ დანებდები!
 რადგან აქ ისევ გელის ოჯახი, გელიან მთები,
 წვიმა, ქარბუქი, ზამთრის ნიავი,
 თოვლი და...
 ნიშნად ზღვაც კი დიდდება...
 ნუ დანებდები!
 რადგან უშენოდ აქ ისევ მწუხრით გადის დღეები

და რადგან დღემდე ისევე ცოცხლობს
შენი თვალების მკვეთრი დიდება.
ნუ დანებდები!
და თუკი ბოლოს არ გაამართლებს შენი ნაბრძოლი,
სანთლით მოგაგნებ იქ, სადაც ღმერთი
ჩვენს სიყვარულში კვლავ დარწმუნდება
და ჩემს ნაზ გრძნობას ისევ დაატკბობს
შენი ხელების ტკბილი ამბორი,
როდესაც ზეცით გადმომხედავ და
ჩემში სრულიად გაზაფხულდება.

სად მიფრინავენ ახალგაზრდები? (ჩემი და ლამის გასაუბრება)

ახალგაზრდები მიფრინავენ. სად მიფრინავენ?
სად მიფრინავენ თითისტოლა ახალგაზრდები?
როგორც სექტემბრის ხეებს სწყდება თითო ფოთოლი,
ისე ქრებიან. დარდს ტოვებენ. ღმერთო, ვბრაზდები!
სად მიფრინავენ ვარდოვანი ახალგაზრდები?
მოგონებები რად რჩებიან მხოლოდ იმათგან,
ვისაც სიკეთე უთესია მთელი სიცოცხლე
და სიყვარული – საუკუნო-საამგვაროვნო.
ვინ იცის, როგორ დარდობს დედა (ცრემლად გამშრალი),
ანდაც როგორი წვიმა უნდა ფერად ყვავილებს,
შეყვარებული (როგორც უფრო ბელურა ჩიტი)
ვინ იცის, სულში ამგვარ ტანჯვას როდის მოილევს?
სად მიფრინავენ მეოცნებე ახალგაზრდები,
გამიზნულები სიყვარულის დასათესველად,
ღმერთო, მითხარი, მოამგვარი ბედისწერებით
ამ სამყაროში ოდნავ მაინც რამეს ეშველა?
ვინ იტყვის კიო, დასტირიან სულებს სულები,
ახალგაზრდები მიწის ტევრში იმარხებიან,
ღმერთო, მითხარი, რად კვდებიან უბრალოები,
სად მიფრინავენ, სად მიდიან, ან სად ქრებიან?

ო, ლამის მწუხრო, შენც ცრემლი გდის ახლა, რა მძიმე!
თავზე მეღვრება ეგ წვეთები სათუთიანი.
ახალგაზრდები მიფრინავენ და არ რცხვენია
ამ წუთისოფელს, რომ თენდება დილა მზიანი.
მხოლოდ შენა გსურს შვება მისცე მარადიული
დატანჯულ სულებს – და მათ დარდებს თავად ინამლებ.
ო, მწუხრო ლამევ, არ იდარდო, თუ შეგცივდება,
ჩემს საბანს მოგცემ და შენ გქონდეს – გადაიფარე!
საბანს, რომელმაც ვერ გაათბო გარდასულები,
ახლა არ ვიცი, რას ჩავიდენ ან რას ვინანებ.

მე მავინყდება ჩემი ცოდვა, ყოველი ცოდვა,
 ახალგაზრდები უდროო დროს რომ მიფრინავენ.
 რად მიფრინავენ, მწუხრო ღამევე, ახალგაზრდები,
 სად არის ღმერთი, როცა მინას ძირი ეცლება?
 ნუთუ იმქვეყნად ამგვარია დღეს სამართალი,
 რომ ჩვენში ტანჯვა უფრო ხარობს და უმეცრება?!

„ახალგაზრდები მიფრინავენ, ცად მიფრინავენ.
 და ღმერთს თან უნდა წაიყვანოს, ვინაც გრძნობები
 დასთესა მხოლოდ, ეს სამყარო კეთილშობილით
 შემოსა – რათა გააბრწყინოს თქვენი სამოთხე.
 და ტანჯვა? – ტანჯვა მხოლოდ დროის საკითხავია,
 თავადაც იცი, ხანმოკლეა ნუთისოფელი.
 მათ სურთ, რომ იშვან ყვაველებში, როცა ძლიერი
 წვიმაა, როცა თოვლია და როცა ქარია.
 ანგელოზებიც უკვდავია გონებასავით,
 მაგრამ ასევე მათაც უნდათ ძლიერი სული,
 რომ მოამრავლონ ბრწყინვალეობა დედის სახლისთვის,
 შვილის სახლისთვის ან ცოლისთვის ღრმა სიყვარულით
 სამარადჟამო სამყოფელის თეთრი კედლები.
 ნუ დანებდები, როცა გტკივა, ნუ დანებდები!“

ო, მწუხრო ღამევე, სევდიანო, მაინც რაგვარი
 ტანჯვა იგრძნობა შენს სიტყვებში, ნეტა იცოდე!
 ხორცის ტარება რა რთულია, როცა აქვს ფრთები
 სულს და გასაქანს ვერ პოულობს ამ სიმძიმით!

მხოლოდ ნუგეში დაგვრჩენია მათდამი, ვინაც
 ერთ დროს გვემტერა. ქვა გვესროლა. გადაგვიარა.
 და მაინც გვტკივა ის ტკივილი, რაც მათ ეტკინათ.
 და მაინც გვტკივა მტრის თვალებში ხსნილი იარა.
 სიყვარულია გარდასულთა ისევ სამიზნე,
 სიყვარულია! და მეც, ღმერთო, აღარ ვბრაზდები!
 ახალგაზრდები მიფრინავენ, ცად მიფრინავენ!
 ცად მიფრინავენ თითისტოლა ახალგაზრდები!

სარაე

შროშნების ტბაზე ლერწმების სახლიდან ვსუნთქავ,
 სადაც აკენი ჰრაფ-ჰეთს სიკედელს გლიჯავს ხელიდან,
 მინდა, უბრალოდ სარკესავით ის სინამდვილე
 გავუზიარო ფურცლებს, რომლის თქმაც მომერიდა.
 ახლა ღამეა, როგორც გუშინ, ისევე ყინავს,
 ალბათ, თევზებზე ფიქრში სძინავს შიშველ მენავეს,
 დღეს აღარავის შევრაცხავდი არსების გამირად

გარდა სხეულის, მკვდარიც შვებად რომ დამენამა.
 დღეს აღარავის შევაქებდი, განდიდებულნი
 ისედაც, როგორც სპილო ჭაობს, ისე მცქერიან,
 ჩემმა ფიქრებმა, დარდიანმა, ძლიერ აიშვეს
 და როგორც ლურჯი მგალობლები, თავს დამმლერიან.
 გუშინ სიზმარში დამეცვარა გულზე ბავშვობა,
 თვალნი დამიდგა უწმინდესი დედის ოთახი,
 მარგალიტებით მოთვალული მისი კაბები
 და დარდი, კედლის ფიცრებში რომ დათარიხობდა.
 მერე ფანჯრისკენ მივტრიალდი, სადაც ჩემს სახსრებს
 ტკივილს უშრობდა დარდიანი ყოფის სიბნელე,
 ვნატრობ მწვანე ბაღს ყვავილებით რომ გავაშენებ,
 სადაც ბავშვები კისკისით და ლახტით ირბენენ.
 ბედნიერია ძილში ფიქრი ბავშვურ გრძნობების,
 მაგრამ ხანმოკლე ამ სიცოცხლის ყველა დროება,
 ერთ დღესაც იქნებ დავდგებოდე სცენაზე მათ წინ,
 რომელთაც ჩემს ხორცს შეასწავლეს ამაოება.
 ბევრი კითხვა მაქვს მათ წინაშე, ვინაც პოეტობს,
 იქნებ ჩემგვარად თვალს ხუჭავდეთ, თქვენს არსებაში
 იმალებოდეს ის ბავშვობა, რაც განერინებთ
 თოვლად მოქცეულ სხივის დარდებს ერთარსებაში
 ნამწვავ სილურჯის, კარუსელზე ქანაობისას
 ფეხს რომ გატკენდათ, მერე როგორც ფოთლის ბოლოზე
 დაკიდებული მატლებივით დაიშლებოდით.

ო, შემოდგომის მწუხრო ღამევე, გთხოვ დაიმარხო
 ამ ხორცში ისე, როგორც ახლა ყოველ მკითხველში
 მე ვიმარხები ზოგისათვის, როგორც თავმცოდე,
 ან როგორც მინას მიმალული უხრწნელი ლეში.

თქვენ, პოეტებო, რა განუხებთ, ამ სამყაროში,
 მართლა წუხილი, თუ დიდების სურვილი ოდენ,
 იმ ხისგან შექმნილ სკამზე ზიხართ, დარდებს რომ ანდობთ
 და სანამ კითხვას დაიწყებდით, თუ დაელოდეთ,
 რომ ხესაც ეთქვა ერთი სიტყვა, იქნებ ემტკინა
 მამის მხრებში რომ ჩაიმაღლნენ ტკბილი ამბორით,
 რისთვის წერთ, ისევ ის ფურცლები გაგვიზიაროთ,
 დღეში რომ ვისმენთ ათასჯერ და ასჯერ გაგონილს?
 პოეტს სჭირდება სიცოცხლეში მხოლოდ ტკივილი,
 შემცივებული ირმის გუნდში ნაგრძნობი სევდა
 და ლაყურებში დაგებული სისხლით ამბობდეს
 ყველა მსმენელი: ასეთი რამ რად დაებედა?
 პოეტს სჭირდება დედის ნიკაპს მომდგარი ცრემლი
 და მის თვალეში გადაშლილი ატმის ხეები,
 როგორც ჩემს კაშნეს, ისე ჰქონდეს თვალი წასული
 მცირე დროისგან გაგიჟებულ-განახელები

მის ცხოვრებასაც, რამდენჯერაც შეხედავს სარკეს,
იმდენჯერ მძიმე სიცოცხლის წამს რომ მოიცილებს
და ხალხში გავა, ისევ ხალხით აყროლებული
მოურიდებლად შეძლებს სიკვდილს და დაიყვირებს.

მე – ვითომ მწერალს, ფიქრი მტკივა, როგორც სიცოცხლე,
განთიადისას მონარნარე ყოველი დილა,
ვხედავ იმ თვალებს, ერთხელაც კი არ გამოსულან
ჩემს სანუგეშად და მამსხვრევენ თავზე ბასრ მინას.

ახლა ღამეა, ისე ყინავს, რომ სისხლში მწვავედ
მოიპოლუსებს შორეული დროის წამება,
ო, როგორ მთრგუნავს ეს რითმები, ტაძარში მინდა,
სადაც ყოველთვის განვიცდიდი ფერისცვალებას.
მობეზრებულად ვგრძნობ სხეულებს, საზოგადოებას,
ზამთრის ყინვაში ხეტიალსაც ძლიერ თრობისას,
მაგრამ რას ვიზამ, თუ ასეთი შემხვდა ცხოვრება,
როცა მეგობრად გავჩნდი მხოლოდ მარტოობისა.

მე მტკივა ფიქრი დედის მკერდში თბილი ბავშვობის,
მტკივა ის ფიქრიც მკვდარ სხეულს რომ თან გავაყოლე,
ჩემი სიზმრების მონაცრისფრო დღეები მტკივა,
როგორც წვიმები ვარდობისთვის გადანაყოლი.

წარმოსახვა

რძისფერ კლდეში ჩაიშალა შენი თმები,
შავო ღამევ, სულს რა გითბობს, გამანდე...
ღმერთო ჩემო, როგორ მტკივა უფრთო მხარი,
ეს უფრთობაც ნეტავ გასტანს სანამდე...
ცას ვუყურებ, ვერას ვხედავ, გახმა ეს დღეც
და მინაში ჩაიმარხა, როგორც ბზა...
სად ხარ, თეთრო ანგელოზო, ნუთუ ვერ გრძნობ,
რომ ეკლები მესობიან გზა და გზა...
ოჰ, როდისღა გადაივლის ეს დღეები,
როდის შეძლებს ჩემში იშვას ერატო...
არ იდარდო, სადაცა ხარ, ის ტკივილი,
რაც არ გასურდა, იქნებ არც დაგემართოს...
მშვიდად იყავ, ველოდები ფრთების შესხმას,
სანამ სუნთქვა უსიცოცხლოდ კესანობს...
გაემზადე სამასპინძლოდ, ნორჩო ბიჭო,
მონატრებულ სატრფოს რომ მიესალმო...

დათია ბადალაშვილი

ევა, იანვარა და იასამანი

თონესავით ჩავარდნილ სოფელს ხრიოკ გორაზე მდგარი, დახავსებული საყდარი დასცქეროდა.

იანვრის დილას მღვდელი საყდრიდან სოფლის მფარველ, წმინდა თეთრცხენოსანი წმინდანის ხატს გამოაბრძანებდა და ხალხს სოფლის შუაგულში ჩამომავალ პატარა მდინარისაკენ ისეთივე გულდაჯერებით გაუძღვებოდა, როგორც მოსე მიუძღვოდა ებრაელებს უდაბნოში. ზამთრის სუსხიან დილას, თავდაღმართში, ხორხოშელა თოვლს მიკვალავდნენ მღვდელი და მრევლი. იყო მათ თვალებში რალაც საზეიმო და ამაღელვებელი. მღვდელი სოფელივით მოხუცი იყო და ღმერთივით ეშლებოდა თმა-წვერი. ახალგაზრდები ხელს აშველებდნენ, თოვლში პირქვე რომ არ ჩამხობილიყო.

მდინარეში, სადაც საქონელს არწყულვებდნენ, ნაჯახით ყინულს ამოამტვრევდნენ, ანაფორააკალთავებული მღვდელი მოწინებით უშვებდა ხატს მდინარეში, თითქოს ცივი წყლის გამო ებოდებოდა. როცა წმინდანს ფეხები დაუსველდებოდა, წყალი ნაკურთხი იყო უკვე, რაც ყველაზე მთავარია, რიტუალის დროს ყველა უმძრახი უნდა ყოფილიყო. მღვდელი მკაცრად იცავდა წესებს, სჯეროდა, თუ ვინმე ენას დაას-

ველებდა, წყალი არ დაწმინდავებოდა.

ჯერ კაცები დგებოდნენ გრძელ მწკრივში, ხატს ემთხვეოდნენ, შემდეგ მღვდელი მათ დაწმინდავებულ წყალს აპკურებდა. პკურების შემდეგ კაცები წყალს სახეზე ისხამდნენ, კარგად რომ ჩამოებანათ ცოდვის ქუჩყი; შემდეგ ქალების რიგიც დადგებოდა. მათ ქურჭელიც მოჰქონდათ, წყალი რომ წაელოთ სახლში. მწნილს, ყველის წათხს ამზადებდნენ და ქალიშვილებსაც ამ წყლით ბანდნენ თმას. სჯეროდათ, რომ ეს წყალი არა მარტო თმების ბზინვარებას, არამედ ბედნიერებასაც მოუტანდა მათ შვილებს. დასჩურჩულვებდნენ, რომ ბანვისას ნატვრა ჩაეთქვათ გულში. ამ დროს ყრუ-მუნჯი მნათე ზარს დარეკავდა, იმის მანიშნებლად, რომ წყალი დაწმინდავდა და ხალხსაც ის ცოდვა მიეტევა, რაც დღესასწაულამდე ჰქონდა ჩადენილი. ბოლოს უკვე საქონელსაც უშვებდნენ მდინარესთან, დასარწყულვებლად.

მრევლთან ახლოს არ მიდიოდა და შორიახლოს ტრიალებდა ერთი გოგონა, რომელიც ყველაზე კეთილი და ყველაზე ცოდვილი იყო ამ სოფელში.

შემდეგ ისევ მოდიოდნენ – ამ დღისთვის გამომცხვარი ქადებით, ნაზუქებითა და ხილის არყით ხელში. თოვლი-

დან საქონლის გაყინულ ნეხვს გადაპყრიდნენ, მოტკეპნიდნენ და სუფრას შლიდნენ.

თამადა სოფლისთავი იყო – ბრგე და დოღრიალა, ძალმოსილი და სასტიკი. მისი ეშინოდათ და შურდათ, თუმცა, საუბედუროდ, არავინ იყო იქ ისეთი, სოფლის თავის ადგილას თვითონაც სასტიკი რომ არ ყოფილიყო.

ჩხუბიც ატყდებოდა... რასაც წმინდანი პატიობდათ, იმას ერთმანეთს ვერ პატიობდნენ. ახლა ზამთარი იყო – მუდამდღე ერთი და იმავე საქმით: საქონლის დარწყულებით, თივის ჩაყრითა და ნეხვის ხვევით ჩლუნგდებოდნენ... ჩხუბი აცოცხლებდათ. დაღლილები და ნაცემები სისხლიან პირისახეს ნაკურთხ მდინარეშივე იბანდნენ.

ვალმოხდილი მღვდელიც უკან, საყდარში ააბრძანებდა ხატს. ის კარგი ღვთისმსახური იყო, სიბერეს მასში ყველა ვნება გამოეშრიტა, მღვდლური წესების მორჩილების გარდა. ხალხსაც სჯეროდა, რომ მღვდლის არდაჯერებით ცხელ ნაკვერჩხლებს დაიყრიდნენ თავზე, თუმცა ავი ბუნება სულ მუდამ სძლედათ ხოლმე. მღვდელი კი ვერ ხვდებოდა, რომ ადამიანისთვის არაადამიანობაა ადამიანური.

ამასთან ერთად, ყველაფერი ცუდი სწორედ იმ დღეს ხდებოდა ამ სოფელში, ეს მათ ხლეჩდა და ერთმანეთს აშორებდა, ამის გამო ყველა უბედური იყო, თუმცა ამასაც ვერ ხვდებოდნენ.

ქანაყლუჭელი

ჩემი სკოლა გორაზე იდგა, ბოროტ ქარს ფარლალა აივანზე ცივი ფიფქები შემოჰქონდა. კლასებში ისევე ციოდა, როგორც მიტოვებულ სახლებში.

თავი მომწონდა – შორი მხრიდან მოსული, პატივისცემით ვსარგებლობდი. ახლა კი ვხვდები, არაფერია ისეთი საშიში, როგორც ხიბლში ჩავარდნილი მღვდელი და მასწავლებელი.

მივხვდი, ეს ხალხი მარტო იმას იძულებდა, ვინც აგრძნობინებდა, რომ მათზე უკეთესი იყო. ეს საგულდაგულოდ გავითავისე და, რაც არ უნდა დამენახა, ენას არ ვასველებდი მათზე.

ევაცა და ევლიაც ჩემი მოსწავლეები იყვნენ – ყველაზე სუსტები. ევლიას – ძალიან გამხდარსა და შავგვრემან ბიჭს, ჩვევად ჰქონდა, ყოველ წუთს თავისი ხელები დაესუნა. მას ევას უყვარდა, ევას კი... ვგრძნობდი, მე ვუყვარდი. გვიან მივხვდი, რომ მე ერთადერთი ვიყავი, ვინც მას თბილად ექცეოდა. არ დაგიმალავთ, მეც მალეღვებდა ოფლის მოტკეპო სუნი, მას რომ ასდიოდა. რომ არა ხალხი...

ყოველთვის ვთხოვდი გაკვეთილის მოყოლას, თუმცა, ვიცოდი, ევას არც ამჯერად ეცოდინებოდა. ვთხოვდი და ევას ყავისფერი თვალები უფრო ჩაუმუქდებოდა ხოლმე. მრგვალსახიანს, ლოყასა და ტუჩზე ჰქონდა ხალი.

მე, სკოლის მასწავლებელი იანვარა, მაშინ ვერ ვხვდებოდი, რატომ იჯდა ხოლმე გარინდებული ევა თეთრი იასამნის ბუჩქის ქვეშ, რომელიც მაინდამაინც ყველაზე მახინჯ ადგილას, სოფლის ნაგავსაყრელზე ამოსულიყო.

მე მაშინაც ვერაფერს მივხვდი, როცა დავინახე, თუ როგორ ხტებოდა ევა საყდრის გალავნიდან მიწაზე. ავიდოდა – გადმოხტებოდა, ავიდოდა – გადმოხტებოდა.

ვკითხე, თუ რატომ იქცეოდა ასე. ის კი ატირდა და მიპასუხა, რომ ორსულადაა და არც კი იცის ვისგან – სოფლის თავისგან, მენახირისგან თუ დიდი ბიჭებისგან; რომ უნდოდა, რამე მერჩია მისთვის. მე კი ვერაფერი ვუპასუხე... საერთოდაც, არ მინდოდა, ხალხს ერთად მარტონი დავენახეთ და სწრაფადვე გავშორდი.

ევა კი დახავსებული საყდრის მაღალი გალავნიდან მეორე დღესაც ხტებოდა მიწაზე...

სოფლისთავი

სძულდა ის სახლი, სადაც გაიზარდა. დედამისი წავიდა, მთვრალი მამამისი კი აივნიდან გადმოდგებოდა და ფსამდა ხოლმე. ბიჭი თავმოყვარე იყო და რცხვენოდა თავისი მეზობლებისა, კარის გაღებაც არ უნდოდა მამამისისთვის, როცა ის მთვრალი მოდიოდა. ბიჭი სთხოვდა მას, აღარ დაეღია, მამა კი ამბობდა, რომ არაფერს აშავებდა ჭიქა ღვინის მეგობრებთან დალევივით, ვერ ხვდებოდა, რას აკეთებდა ცუდს.

არც მამას მოსწონდა შვილი, ერჩინა მასავით მსმელი და მოჩხუბარი ყოფილიყო და არა წიგნის ჭია. საბაბს ეძებდა დაესაჯა, გაქცეული ცოლის ბოლმაც გადმოენთხია მასზე და ერთხელაც, როცა დაინახა, როგორ ეხუტებოდა საჯდომზე მეზობლის ბიჭს, სასტიკად სცემა სახრით. დაალილავა შვილი, მიუხედავად იმისა, რომ ბიჭი მუხლებში უვარდებოდა და ეფიცებოდა, რომ ამას არასოდეს აღარ იზამდა. კაცს სირცხვილის შეეშინდა. რას იტყოდა ხალხი, როცა გაიგებდა, მას ასეთი შვილი ჰყავდა?! გამეტებით სცემდა სახრით და ეუბნებოდა, რომ დედამისივით წათრეულიყო.

შვილს სახრეზე მეტად სტკენდა მამის იმედგაცრუება. უნდოდა, ისეთი გამხდარიყო, როგორც მამამისს სურდა, მაგრამ ვერ ხვდებოდა როგორ. არავინ ჰყავდა, ვინც ეტყოდა, რომ ამქვეყნად თავისთავადობაა კარგი.

ბიჭი წასასვლელად ემზადებოდა, როცა სახლთან მისულს მამამისს კიბესთან ჩაეძინა და გაიყინა. სითბოში შეტანილ გამხვალ მკვდარს სველ ფეხებზე ეხუტებოდა ბიჭი და ტიროდა. ავი იყო თუ კარგი, სხვა მამა არ ჰყავდა, მას არ მიუტოვებია დედამისისგან განსხვავებით, იმის მიუხედავადაც კი, რომ მამას საერთოდ არ მოსწონდა შვილი, თანაც, როცა ადამიანები კვდებოდნენ, მისი წასროლი ქვები გვაგინყდება

ხოლმე. ახლა დედამისს ამტყუნებდა წასვლის გამო.

ბიჭმა დასაფლავებისას დაიფიცა, რომ ისეთი იქნებოდა, როგორც მამამისს უნდოდა, რომ ყოფილიყო.

ვერც მამის სიკვდილის შემდეგ წავიდა. მისი ძმა ჭკუიდან შეცდა, როცა, გარეთ გამოსულმა, წინკარში გაყინულ მამას წამოჰკრა ფეხი. შეეშინდა და გაბავშვდა. ახლა მისი საქმიანობა ძალღების დაპურება და მათთვის ტკიპების გამოცლა იყო. უმცროსმა ძმამ ვერ დატოვა უფროსი. არადა, ვინც წასვლას გადაიფიქრებს, ყოველთვის უბედურდება ხოლმე.

ხშირად წამოარტყამდა გაგიჟებულ ძმას, რადგან კარგად იცოდა ერთი ძველი ხალხური სიბრძნე, რომ გიჟი აუცილებლად უნდა შეაშინო, რომ ეს მისთვისაა კარგი, თუმცა კი ძალიან უყვარდა ძმა, უყურებდა და გულმუცელი ეწვოდა მისი საცოდაობით, როცა ის ქალის დანახვისას ხელს შარვლის უბეში ჩაიყოფდა და სახალხოდ ჩუქენობდა ხოლმე, როცა სოფლის ყველა ძალღს აცლიდა ტკიპებს, როცა, ვინც გაულიმებდა, ყველა მეგობარი ეგონა და ამის გამო ბოსტანს უბარავდა და ბოსელს უხვეტდა მათ. ველარც ესარჩლებოდა, როცა ამასხარავებდნენ. მათ დასანახავად იცინოდა, სახლში კი სცემდა, სცემდა და ტიროდა. ძმას არა, თავის თავს დასტიროდა, რომ ცხოვრებამ ჯერ ლოთი მამა არ აკმარა და გიჟი ძმაც აჰკიდა სათრევად.

არადა, სატირალი ის იყო, მამამისივით ცემით რომ ცდილობდა ძმის შეცვლას და ისეთად გახდომას, როგორც თვითონ უნდოდა რომ ყოფილიყო.

ვერ ხვდებოდა, რომ ვერასოდეს ვერავის შეცვლი, მითუმეტეს ცემით. მამამისი ღვინის გარეშე ვერ ძლებდა, ძმა კი – ტკიპების გარეშე და უნდა შეგუებოდა ამას.

მისი მშველელი წიგნები იყო და სწავლა. იცოდა, რომ განათლება სუფ-

თად ცხოვრების საშუალებას მისცემდა. სხვა გლეხებით მიწასა და ნეხვში არ ექნებოდა ხელი ამოვლებული. კითხულობდა და კითხულობდა, სულაც იმიტომ, რომ უკეთესი ადამიანი გამხდარიყო.

ერთხელაც მთელ ქვეყანაში ხმა გავარდა, რომ საპყრობილებში ადამიანებს აუპატიურებდნენ. მომავალი სოფლისთავი იმდროინდელი ხელისუფლების დაუცხრომელ მონინააღმდეგედ იქცა. ახალმა მთავრობამაც ამაგი დაუფასა – ერთგული რევოლუციონერი სოფლისთავად დანიშნა.

წარმოსადგესა და დათვივით ძლიერს, შვენოდა სახელო და სახელი. ბევრსაც აკეთებდა თავისი სოფლისთვის. როცა მოკვდებოდა და ღმერთი ჰკითხავდა, რატომ აკეთებდი ამდენს შენი სოფლისთვისო, უპასუხებდა – მძულდა და იმიტომო. მძულდა თავისი ხალხი, მათი შიშით, ის ვერ იყო, ვინც უნდოდა, რომ ყოფილიყო.

ცოლიც მოიყვანა – ევლიას დედა. მოსწონდა ეს ქალი. ის მორჩილი იყო, რასაც ყველაზე მეტად აფასებდა ქალში. თავიდან ყველაფერი კარგად იყო – ცოლიც ჰყავდა, ოჯახში ბავშვიც იზრდებოდა, მტკიცედ იცავდა მამისადმი მიცემულ ფიცსაც, თუმცა ერთხელაც ვერ მოითმინა, დედიშობილა მიენდო კაცის ალერსს. კაცი უცხოელი იყო, შორიდან მოსული და ამიტომაც გაბედა.

ცოლმა დაინახა. სალამოს უთხრა, რომ ცოდვას ჩადიოდა და მისნაირები სოფლის მფარველ წმინდანს არ მოსწონდა.

კაცმა პირველად მაშინ სცემა ცოლი და, ტირილამდე მისული, სასწრაფო-თილი განრისხებით დაჰყვიროდა მას, რომ ამის შესახებ არავისთვის ეთქვა, განსაკუთრებით მღვდლისთვის, თორემ მოკლავდა.

ერთი რამ კარგად ესწავლებინა მისთვის ცხოვრებას, რომ სხვისი საიდუმლო საკუთარზე მძიმე სატარებელია.

ამის შემდეგ ხშირად სცემდა ცოლს, ლუკმას აყვედრიდა, ეუბნებოდა, რომ შვილი გაუზარდა და ამის გამო მას ენა უნდა დაემოკლებინა, რომ სიმსუქნით ისე დაუშნოვდა, არც ერთ კაცს არ მიუვიდოდა მასზე გული. არც ცოლი იყო პირნათელი ქმართან, ამ კაცს მხოლოდ იმიტომ გაჰყვა, რომ შვილი გამოეკვება.

ქალი

„იქნებ ცოტა ნაკლები ჭამო!“ – ეუბნებოდა ევლია დედას, როცა შეამჩნევდა, თუ როგორ ცოტავდებოდა კედელზე, ლურსმნით ჩამოკიდებულ ცელოფანში პური. მას მამინაცვლის გაბრაზების ეშინოდა. ის ევლიას დედას ეტყოდა, რომ კუჭი არაფრით არ უძლებს. ევლიამ იცოდა, რომ დედამისი ამ მდგომარეობაში მის გამო ჩააგრდა, კაცს იმიტომ გაჰყვა ცოლად, რომ შვილი მშვიერი არ ჰყოლოდა. ამ დროს კი ბიჭს სულ ის ახსენებოდა, თუ როგორ ამოუსვამდა ხოლმე მამინაცვალი საჯდომზე ხელს. ვერ ამბობდა ვერაფერს, ვერც დედას ვერ იცავდა. გაუბედობით გაბრაზებული, ბაღში გარბოდა და ბარს გამეტებით ურტყამდა ბელტს, თითქოს ბელტი მამინაცვალი ყოფილიყო და გულს უოხებდა იმის წარმოდგენა, თუ როგორ გადაუხსნიდა ბარი მას სახეს და როგორ გაასხამდა სისხლი. მალ-მალე ხელებზე იფურთხებდა და ისრესდა. მარტო იმიტომ არა, ბარის ტარზე ხელი არ გასცურებოდა, უნდოდა, მკვდრის სუნი მოშორებოდა ხელიდან.

ის და დედამისი, სანამ გათხოვდებოდა, მოხუც ნათესავთან ცხოვრობდნენ. ყველაფერი კარგად იყო იქამდე, სანამ მოხუცს სკლეროზი დაემართებოდა. ის ბოლო ხმაზე ყვიროდა და ოთახიდან ოთახში დარბოდა.

ჯვარს ეცვენენ ორივე – დედაცა და შვილიც. ევლია მოხუცის სიკვდილს ნატრობდა, რომ დაესვენათ.

ზამთრის ერთ ღამეს ევლიას სანოლში გამოეღვიძა და დაინახა, როგორ ჩაედო დედამისის მოხუცის თავი კალთაში და როგორ უჭერდა ნიკაპზე ხელებს. ალბათ, დაიღალა მოხუცის ყვირილით, თავი ვერ დაიჭირა და დაახრჩო, – ფიქრმა შეაშინა ევლია. სანოლში მოკუნტულმა მთვარის ანარეკლზე დაინახა, როგორ აკიაფდა დედის ხელებში ოქროს კბილი.

„ამანევიწი!“ – დაუძახა დედამისმა დაღლილი ხმით, როცა მიხვდა, რომ შვილმა ყველაფერი დაინახა. ბიჭმა მკვდარს დახეთქილ ფეხისგულებზე მოჰკიდა ხელი და უცბად გველნაკბენივით გაუშვა. ღამის სიჩუმეში, ნაქარი ხილივით, მძიმედ დაეცა მკვდარი. ქალს ცივ იატაკზე ფეხშიშველა სიარულისგან დახეთქოდა ქუსლები.

„დონდლო!“ – შეჰყვირა დედამისმა და გამეტებით სტკიცა. ბიჭს შეეშინდა ისევ არ დამარტყასო და მკვდარს ახლა ჯოხივით წვრილ კანჭებზე წაავლო ხელი. მკვდარი ცივ სარდაფში ჩაიტანეს და ზედ საბნები დააფარეს. ყინვიანი თებერვალი იყო, მიცვალებული არ ასუნდებოდა, ესენიც თვის ბოლოს შეიცხადებდნენ, რომ მოხუცი მოკვდა და მის შემწეობასაც აიღებდნენ.

მაშინ დედამისზე არ გაბრაზებულა, არც იმის გამო, მოხუცს ოქროს კბილი რომ ამოაგლიჯა, არც იმის გამო, მისი ნივთები შავ ცელოფანში რომ ჩაყარა და ხევში მოისროლა. მაშინ კი გაბრაზდა, სოფლისთავი დედამისთან ღამე რომ მოვიდა და გარეთ გამოაგდეს.

ბიჭი მიწას დაჰყურებდა და მეზობლების გულიანი სიცილის ხმა ესმოდა. ეს ის ხალხი იყო, რომელიც ხედავდა, რომ სოფლისთავი ცოლს სცემდა. სოფლისთავის მომდურება არ უნოდათ. სოფლისთავს შეეძლო, მათთვის მთავრობის შემწეობა დაენიშნა და წლითი წლამდე მაძლარი ექნებოდათ კუჭი.

წინა ღამით, როცა ბოსელში ნაკელის გამოსატანად შევიდა, დაინახა, თუ

როგორ ჩახვეოდა მამინაცვალი ევას, როგორ ლოშნიდა და როგორი ზათქითა და ზმუილით ეცემოდა ზემოდან პირქვე მწოლიარეს. მამინაცვალმა დაინახა გერი, მაგრამ არც შემცბარა, როგორც მაშინ შეცბებოდა ხოლმე, როცა ბიჭი დედასთან ჩახვეულს წაასწრებდა. მას წარმოდგენაც არ ჰქონდა, თუ როგორ უყვარდა ბიჭს ეს თივაში პირქვე მოკრუსუნე გოგო.

პირუჩუმრად წამოვიდა ევლია ხმაურიანი ბოსლიდან, ღუმელთან მჯდარ დედასთან მივიდა და უთხრა:

„აქედან წავიდეთ!“

დედას მსუქანი ხელები აუკანკალდა.

„აქ პური გვაქვს!“ – იყო პასუხი.

¶¶

ის ბუნებისა და მუნჯი ბიძის ანაბარა იზრდებოდა. მშიერ მუცელს ჩასტიროდა ბიძა-დისწული. დღესასწაულზე თუ გაუმართლებდათ, როცა მომლოცველები სურვილს ჩაუთქვამდნენ შავ მამალს და საყდრის ეზოში ააფრენდნენ ხოლმე. მუნჯი და ევა ერთად დასდედნენ მამალს დასაჭერად.

ევაზე ძალა პირველად წყალკურთხევას იხმარა ბიძამისმა. როცა უკვე მოზრდილი გეჯაში ჩასვა და წმინდა წყლით აბანავა. მეორე დღეს მოუტკბილდა, თითქოს არაფერი მომხდარა, ანიშნა მწნილი წმინდა წყალში ჩაედო. ევა კი ტირილით კეპავდა კომბოსტოს და მკვდარ დედამისს სწყევლიდა მისი სატანჯველად გაჩენისთვის. ვერავის ეტყოდა. ჯერ ერთი, რცხვენოდა, მეორეც – ბიძამისს მაინც არავინ გაამტყუნებდა იმ სოფელში.

როცა ევა საყდარზე დაჭერილ მამალს ასუფთავებდა, ბურტყლი ყოველთვის ბიძამისის მკერდზე ამოსულ ბალანს ახსენებდა, როცა ის ზედ იხუტებდა და აიძულებდა, მკერდი დაეკოცნა, ამიტომ ზიზღიან ლუკმას მუჭით იბრუნებდა მუცელში, ბიძამისს რომ არ შე-

ემჩნია. თუ შეამჩნევდა, სცემდა ამ უმაღურობის გამო.

ერთხელაც, როცა მუნჯმა დღესასწაულზე ტაძრის სამრეკლოს დამპალი თოკი გამოუცვალა, საყდრის ეზოში ახალგაზრდებმა მიიპატიჟეს საქეიფოდ. გულიანად იცინოდნენ, თუ როგორ ცდილობდა მუნჯი ზმუილით ლაპარაკს. იმ დღეს მთვრალმა მარტომ მოინდომა მამლის დაჭერა და საფლავში ჩავარდნილი დაიღვნა.

ევა უვლიდა სანოლში მწოლიარე ბიძას, გულში კი ფიქრობდა, მისთვის წყალი მიეტანა თუ სანამლაფი, საჭმელად ჭრელი გველი ხომ არ შეენვა. გული ერეოდა, როცა ხედავდა, თუ როგორი მავედრებელი თვალებით უყურებდა ის. ევა კი წავიდა იმ ღამით სოფლისთავის ბოსელში. ეს იყო მისი შურისძიება, თანაც სოფლისთავი მას მფარველობას ჰპირდებოდა.

სოფლისთავი ევას ისევე ხმარობდა, როგორადაც იმ სოფელში ვირებს ხმარობდნენ ხოლმე. უკნიდან უხეშად უბიძგებდა და სტკენდა, მარტო იმიტომ, რომ ევას სოფლისთავის დედასავით თვალეზე ეტყობოდა ამბოხისა და გაქცევის სურვილი.

მუნჯი სწორედ იმ ღამით მოკვდა. მის გასაპატიოსნებლად მოსულმა მღვდელმა ევას უთხრა, რომ ყველაფერი ცუდი ჩვენს განსანმენდელად ხდება, რომ წყალკურთხევას მივიდეს და ცოდვები ჩამოიბანოს.

ევა კი სხვასთანაც მიდიოდა დასაწოლად, თითქოსდა წმინდანის ჯიბრზე ირჩევდა ყველაზე ბინძურებს იმ სოფელში.

სად იყო წმინდანი მაშინ, როცა ევა გაჩნდა? საერთოდაც, სად იყო წმინდანი, როცა ბიძის შერჩენილ თესლს იმენდდა ბარძაყებიდან?

მღვდელს რომ მოსმენა შესძლებოდა, ხომ შესჩივლებდა ევა, რომ ორსულადაა და არც იცის ვისგან – სოფლისთავისგან, სოფლის მენახირისგან,

რომელიც ყველს ჩუქნიდა ხოლმე, თუ უბრალოდ სკოლის მოსწავლე დიდი ბიჭებისგან, რომლებიც მორიგეობით ხმარობდნენ მას.

რა ბედი ეწოდა მის შვილს? როგორ გაზრდიდა?

თვითონაც ხომ ასე გაჩნდა? დედამისი მწველავი იყო. მენახირე უყვარდა. მინდორში შემცივნილი, ევას დედას ბოსელში ხარბად უკოცნიდა ხოლმე თბილ მკერდს და რა წამსაც ევას დედას მუცელი გამოებერა, გაქრა. ევა გაჩნდა და დედამისიც დამთავრდა. იზრდებოდა უშვილძირო მუნჯ ბიძასთან. ხალხიც სულ იმას ასმენდა, რომ ცოდვის ნაყოფი და ნაბიჭვარი იყო.

თვითონაც ხომ სანახევროდ მშიერი იყო, ვინ მიაწოდებდა საჭმელს გოგოს, რომელმაც „ლაჯი აილო“ და ყველასთან დაწვა. იცოდა, ბავშვს თუ გააჩენდა, უფრო გაუძალღებოდა ცხოვრება. გადანყვიტა მუცელი მოეშალა.

გაგებული ჰქონდა, რომ სიმაღლიდან გადმოხტომით ბავშვის მოკვლა შეიძლებოდა. საყდრის გალავანზე ავიდა და, როცა უნდა გადმოხტარიყო, ხმა მოესმა.

„ნუ დგახარ მანდ!! ეშმაკი ხელს გკრავს და გადმოვარდები!“ – ხმა სოფლისგან მოძულეებული მკითხავისა იყო, რომელიც ძველ სასაფლაოებზე სამკურნალო ბალახებს აგროვებდა. ის არ უყვარდათ იმ სოფელში, თუმცა სჭირდებოდათ. მშიშარა და ზიზლიანი არ იყო, დამარხვის წინ მკვდრების განმენდა შეეძლო სველი ნაჭრით და კიდეც ყბის აკვრა, ღმერთთან სუფთები რომ მისულიყვნენ.

ევას გაუკვირდა, თუ რა უნდოდა საყდარში ეშმაკს, მაგრამ ვერ ჰკითხა. ისევე იმ ქალის ხმა მოესმა.

„ლოდი ანიე! ლოდი!“

როცა მოხუცი მკითხავი თვალს მიეფარა, ევა უშველებელ ლოდს დაეჯაჯგურა და, ჭინთვით, სუსტ მკერდამდე აითრია. როცა ქვა დაუვარდა, მოლო-

დინით დააცქერდა თავის უბესა და მუცელს. ბავშვი აღარ მოძრაობდა.

ბავშვი მეთოთხმეტე კვირას, ყინვიან იანვარს გაჩნდა, იმ მდინარის სათავესთან, სადაც წყალს აკურთხებდნენ ხოლმე.

მკვდარ ტიტველ ბელურას ჰგავდა, ნიგვზისოდენა თავით, კანქვეშ მოლურჯოდ მოუჩანდა პანანინა ორგანოები და გამჭვირვალე თხელი თითები სახეზე ჰქონდა აფარებული, დარტყმისგან თავს რომ იცავენ ხოლმე, ისე.

უბეზე სისხლმიყინული თეთრი ევა გულადმა ინვა თოვლზე. ისეთი შეგრძნება ჰქონდა, თითქოს ვიღაცას ნაჯახი ჩაერთყა მისთვის გულ-მუცელში. ძალის მოკრეფას ცდილობდა, რომ ამდგარიყო და შვილი დაემარხა. აქ მისი სოფლელები ნაგავს ყრიდნენ და აქ ობოლი იასამანი იდგა.

„იანვარა... იანვარა...“ – ჩემს სახელს დასჩურჩულებდა ევა ბავშვს.

ზმუილით გადაბრუნდა პირქვე, მწოლიარემ თეთრი იასამნის ქვეშ გაქვავებული თოვლ-მინა ფრჩხილებით ამოჩიჩქნა და გაყინული იანვარა ჩაასვენა. როცა საფლავის ბორცვი ხელისგულებით მოტკეპნა და ზედ ლოდი მიაჩოჩა, მანანნალა ძაღლებს რომ არ ამოეთხარათ, ზარის რეკვა ჩაესმა. ხანგრძლივად რეკავდა, ეს რეკვა ზეიმის მაუნყებელი იყო სოფელში და ხალხს ამცნობდა, რომ წყალი დაწმინდავდა.

ევას კი ზარის რეკვისას სულ სხვა ხმა ესმოდა:

„მკვლელი ხარ, ამ ხალხის სულის ნაჭერი!!!“

„მკვლელი ხარ, ამ ხალხის სულის ნაჭერი!!!“

„მკვლელი ხარ, ამ ხალხის სულის ნაჭერი!!!“

ადგა, არ გაუფშვნეტიან ხელები, მოზეიმე ხალხისკენ წავიდა, მდინარეს ჩაუყვავა, სისხლის გემო ჰქონდა პირში, აღარაფერი უნდოდა, შურისძიების გარდა.

ევას ევლია არ დაუნახავს, რომელიც ამ ყველაფერს დიდ წნორს ამოფარებული უყურებდა.

მე ამ დროს ნისლიან მდინარესთან ვიდექი. მეც ვიპკურე ნაკურთხი წყალი და დავინახე, როგორ ჩადგა ევა, ხატზე სამთხვევად, რიგში, სხვა ქალებთან ერთად. ქალები აიმრიზნენ, კაცებმა შეათვალიერეს.

გამიკვირდა, ის იქ არასოდეს მინახავს, მღვდელს კი გაუაღდგომდა სახე, როცა უძღები შვილი დაინახა. ხატი მოუმზადა, რომ მთხვეოდა, თუმცა საერთოდ არ ჰქონდა ევას მომნანიებლის მორჩილი სახე.

სულ რამდენიმე წამით ჯერ სახეში დაამტერდა წმინდანს, შემდეგ კი ამოიძახა: „შენ მაინც ვერაფერს ხედავ!“ – და ხატს მინიანი ფრჩხილები უტყვევებდა თვალებში ჩაარჭო.

სამარისებურ სიჩუმეში ჭახანის ხმა გაისმა. სოფლისთავი პირქვე ჩამხობილიყო წმინდა მდინარეში. იქვე ეგლო სისხლიანი ქვა და იქვე, ნისლში იდგა ევლიაც.

ბესო ხვედელიძე

ინფიცირება (ფრაგმენტი მომავალი რომანიდან)

„რაც მნიშვნელოვანია, ყოველთვის სადმე სხვაგანაა“.
(ანტუნ დე სენტ-ეგზიუპერი. „პატარა პრინცი“)

„გივი... გივი! გივი, ნავიდნენ!“
(რეზო ჭეიშვილი. „ცისფერი მთები“)

ასეთი დამცირებული, შეშინებული და დამარცხებული საკუთარი თავი მე არ მახსოვს – ასე უსაშველოდ გამოცარიელებული და პირწმინდად გაძარცვული არასოდეს ვყოფილვარ. მთელი კვირა ციებიანივით მაკანკალებდა და ფიქრებშიც აცაბაცად ვიყავი აჭრილი. ყველაფრის ხალისდაკარგული ძირითადად ჩემს ოთახში, სანოლზე ვეგდე და ჭერის ღვლარჭნილ ბზარებს წაღმა-უკუღმა ვითვლიდი, თუმცა ამ გადათვლის ღრიჭობებშიც მოძვრებოდნენ ჩემკენ ქეთოთი დაინფიცირებული ფიქრები, ანუ იმდენად ვიყავი ამ გოგოთი ერთდროულად აღფრთოვანებული, თან მონუსხული, დაბნეული და დაძაბულიც, რომ შინაგან ემოციათა ამ უთავბოლო დარღუბალამ რამდენჯერმე სუნთქვაც კი დამავინწყა და ბოლოს ძლივს, ხრჩობას ბენვზე გადარჩენილივით, საზარელი ხველებით ამოვისუნ-

თქე. საშველი არ ჩანდა – ეს უცნაურზე უცნაური და ჩემზე აშკარად ბევრით მეტი გოგო ასე შორიდან, დისტანციანზეც მოქმედებდა: ჩემი წარმოსახვის ყველაზე ნათელ კუთხეში გემრიელად მოკალათებული, შურისმაძიებელი ამპარტავნებით აღსავსე სახით ზემოდან დამცქეროდა და თითქოს სამართავი პულტით მმართავდა. აშკარად ეტყობოდა, რომ ჩემში ბოლომდე შემოსახლების მოსურნე, რაღაც გრანდიოზულ გადატრიალებასაც აპირებდა თავის გემოზე და თან ისე, რომ მე არაფერს მეკითხებოდა. იმასაც ვგრძნობდი, რომ ეს ჯერ კიდევ დასაწყისის დასაწყისი იყო – შემოსვლას ხმაურიანი ნგრევა და აქამდე მოტანილის კაპიტალური გაპარტახება უნდა მოჰყოლოდა. ეჭვის ნაცრისფერი ვირთხა შიგნიდან ხმაურით მღრღნიდა და მკარნახობდა, რომ დრო იყო, ძალები მომეკრი-

ფა და მეც საკადრისი პასუხი გამეცა ქეთოსთვის, მაგრამ სადღა მქონდა ეგ ძალები და ენერჯია?.. ბოლო შეხვედრისას ქეთოს ყველაფერი თან წაეღო და მეც, ბოლომდე გამონველილი განტევეების ვაცივით ვგრძნობდი თავს, თუმცა, ვაცს რა აქვს რო გამოსანველი?!.. თან კი, პარალელურად, ისეთი ხორციელ-ოღრაშული ვნება მკლავდა ქეთოს მისამართით, როგორც არავის მიმართ! ისედაც, ხომ ბევრ გოგოსთან ურთიერთობაში მახსოვდა ჩემი თავი?.. აქ კიდევ, მთელი სხეულით აყენებულამდგარი, ბოლომდე მიდრეკილი ვიყავი ქეთოს ხორცის, სხეულის, ტანის, თავის, ფეხების, მკერდის, ხელისგულების ნაბისმიერ ფასად და რაც შეიძლება მალე დაუფლებსკენ. ამის გამო იყო, ბევრ ისეთ რამეს ვთმობდი, რაც არ იყო დასათმობი, მაგრამ ასეთი ჩამონერილი ვერაფრით ვენინააღმდეგებოდი თავს! და ამ დროს, ლამის ჩემზე მეტად იყო რადიოგადაცემა „ლუფერთი“ ინფიცირებული ბებიაჩემი, კატლეთისთვის ხორცს და დამბალ პურს რომ მატარებინებდა ხორცის გასატარებელ მანქანაში და იქვე საქმიანად მოქოთქოთე ენას არ აჩერებდა:

– ის უცხოპლანეტელი კაცი კიდევ არ დაკარგო, ბებოს ჩიტო!.. ნელა ატრიალე! ხახვიც მიაყოლე! ნიორი კაია გულისთვის! ძილისთვისაც! ტელეფონი გამოართვი! შენ თუ არ გცალია, მე ვნახავ! გაიგე, სად ცხოვრობს და რა უბნელია... თუმცა, მაგას რაღა აზრი აქ, თუ მართლა ციდანაა ჩამოფრენილი! მწვანილიც გაატარე, ვასიკო!

ქეთო კი, ამ დროს, თითქოს კულინარიულად იყო შეკრული ბებიაჩემთან, ეთერში ეგეთ სიგიჟეებს სხლავდა:

– ვინცებთ ჯინჭრის ფხლის მომზადებას პირდაპირ ეთერში. ჯინჭარი ხომ იცით რაცაა და სადაცაა? ანუ, როგორ არ მოვკვდეთ შიმშილისგან ამ დამშეულ ქვეყანაში! ესე იგი, ინგრედიენტები ჩაინერეთ: ბლომად ჯინჭარი, ორი თავი ხახვი, ორი ცალი კარტოფილი, ერთი

ცალი კვერცხი! ღარიბებისა და მომარხულეებისთვის უკვერცხოდაც შეიძლება! მარილი. წყალი. ცეცხლი. მთავარია ვიყოთ თანმიმდევრულები. მოგეხსენებათ, ეროვნული ჯინჭარი სუსხავს (ტ) კვილამდე, ამიტომ ჯერ ხელებზე უნდა წამოვიცვათ რამე (რეზინის თათმანი, ნასკი, ცელოფნის პარკი), გავიდეთ გარეთ ტაშტით და დავუაროთ უბნის გზისპირებს. თბილისში არ მოიძვეება უბანი (დიდი თუ პატარა დილომი, პლატო ნუცუბიძისა, დიდუბე, ლისი, ვეძისი, კუსტბის ასასვლელი გზა, ბაგები, სოლოლაკი, მთანმინდა, ავლაბარი, ისანი, ორხევი, ალექსეევკა, ფონიჭალა, ავჭალა, დამპალო, აფრიკა, მერვე პოლკი, ოქროსუბანი, ლოტკინი და კუკია), რომლის გზისპირებსაც ლამის ბაკენბარდებად არ ამშვენებდეს ეროვნული ჯინჭარი, როგორც ასეთი! ვანყვეტთ ყოველ ძირს თავთავიდან ორსამ რიგს (ვიდრემდე ლერო ნედლია) და ვაგროვებთ ტაშტში. შემდეგ სავსე ტაშტით და სახეზე ამპარტავანი ღიმილით ვბრუნდებით შინ და უკვე ჩუმი ღილინით (მელოდია პირადი გემოვნებით) ვრეცხავთ მონაკრეფს აუცილებლად ცივ წყალში. თუ ნახვრეტებიანი, მოდრუშლაკო ჯამი გაქვთ, საქმე წინ წაგიგდიათ! პარალელურად, წყლიან ქვაბს ვადულებთ ცეცხლზე, გარეცხილ ჯინჭარს დანით ვკეპავთ ხის დაფაზე და ვყრით ანადულარში. ზედ ფემქაშად ვაყოლებთ მუჭ მარილს და ვიდრე ეს ქვაბი კარგად ადუღდება, ვჭრით ხახვს იმავე ხის დაფაზე. იქვე კარტოფილსაც ვაჭრით ზედ კუბიკებად და ორივეს ერთად ვთუშავთ ზეთიან ტაფაზე. სანამ ეს ხახვი მოითუშება (კარტოფილი დაიკიდეთ), ჯინჭრიანი ქვაბიც ადუღდება აუცილებლად!.. ამის მერე, ვაპირქვავებთ ამ ტაფას ყველაფრიანად ქვაბში და ვურევთ (თუ რამე მწვანილი გაქვთ: კამა-ნიახური-ქინძისმაგვარი, ეგეც მიეცით ქვაბს დაუნანებლად), თან გატეხეთ კვერცხი, ათქვიფეთ და ჩაასხით ეგეც გულალაღად იმავე ქვაბში,

მოურიეთ და ადუღეთ კაი 10-15 წუთი „მზეო, ამოდი-ამოდის“ თანმხლები ღიღინით!.. მარლი კიდევე შეიძლება, გემოვნებით!.. და აქ მორჩა ჯინჭარ-კინო! გადაიღეთ ღრმა საინზე და თვალდახუჭულმა მოსვლიპეთ! პირველ კოვზს აუცილებლად მოჰყვება მეორე-მეექვსე-ათმეთორმეტე... და ჩათვალეთ, რომ გადარჩით!.. ჯინჭარი კიდევე ჭ-თი ინერება მგონი! რომელი უფრო სწორია, ბოტანიკ-ფილოლოგებმა გვითხრან! და გაამოთ! ვივა გადარჩენილ სიცოცხლებს! და კიდევე, პოსტ-სკრიპტუმად – ჯინჭარი სასწაულად წმენდს ორგანიზმს ტოქსინებისგან, ამალღებს ჰემოგლობინს, ეხმარება ანემიის, ავიტამინოზის, შაკიკის, კანზე გამონაყარის დროს. სასარგებლოა ძვლების გასამაგრებლად, ღვიძლის, შარდის ბუშტის, სასუნთქი გზების გასანმენდად. აუმჯობესებს, უკაცრავად და, ბუასილის მდგომარეობას. ეხმარება შემდეგი ავადობების განკურნვას: ათეროსკლეროზი, რევმატიზმი, პოდაგრა, დიაბეტი, პროსტატა, გასტრიტი, გულსისხლძარღვთა დაავადებები. აქვს ანტიკარცინოგენური თვისებები. ანუ ჯინჭარი ყოფილა თვით პიროვნება! შესაბამისად – გაუმარჯოს ყველა ჯინჭარაიას, ჯინჭარაშვილს, ჯინჭარაულს, ჯინჭარაუსკასს, ჯინჭარსონს, ჯინჭარესკუსს, ჯინჭარაევს და ჯინჭაროლლის! გამოვიძახოთ ეთერში მუსიკის ჯინი – პაკისტანელი დიდრონი ნუსრატ ფატეჰ ალი ხანი, უბუთხუზესი პიროვნება, რომელიც ფანებს საკაცით აჰყავთ ხოლმე სცენაზე, იმსიმძიმეა ოხერი!..

– რა უნდა შენგან ამ გოგოს, ბებოს ჩიტო? – შემეკითხა ბებიაჩემი ქეთოს მონოლოგის დასასრულს და მზერა გამომცდელად გამიყარა.

ასე გამოჭერილი ჩქამში ავიბენი.

– რატომ ჩემგან?

– სუ ტყუილა ატრიალებ მაგ სახელურს!.. გატარდა! ახლა კი, კატლეტი! წადი, ჩულანიდან ერთი ბოთლი ტყემალი გამოიტანე.

– მწვანე?

– მწვანეა მანდ ყველა ჯინჭარით, ჯინჭარაძე!

არც შემდეგ პარასკევს მოსულა ედგარი რადიოში. საღამოს ათიდან დილის რვაზე ისევ მარტომ გადავაგორე მთელი სმენა.

– ამ მტრედებმა ხომ შეჭამეს ტვინი, რადიომსმენელო!.. იქნებ დარეკოს და მითხრას ვინმემ, რატომ სხდებიან ზუსტად რადიო-სტუდიის ფანჯრის გარე რაფაზე?.. ისე, მტრედი კაის ნიშანია მგონი! ადრე, მტრედი ვისაც თავზე აჯდებოდა, მეფედ ირჩევდნენო!.. ეგ ადრე იყო, ძალიან ადრე... ვის რა ჯანდაბად უნდა მეოცე საუკუნის დასასრულს მეფე?.. ეგლა მაკლია მტრედი დავიჯინო თავზე!.. აი, აგერ ზის და მიყურებს! აბა, ავდგე-მივიდე, თუ გაფრინდება? ვაჟკაცი მტრედები მიყვარს მე! აი, თქვენ ვერ ხედავთ დ მე ფრთხილად გავიწოდე ხელი მტრედისკენ... გეუბნებით რა – არ ეშინია! უკვე სრიალა ზურგზეც გადავუსვი ხელისგული... ო, რა სრიალა! ფრთებზეც ჩამოვაცოლე... მერე ფეხებთან ჩამოვუცურე... ვაიჰ! თითებით რაღაც მკვრივს ვგრძნობ!!! ეს მტრედი კი წამით არ ფრთხება – შავი კნოპკა თვალებით ისე მათვალერებს, თითქოს ჩემი სამუდამოდ დამახსოვრება უნდა! მოიცათ, ვნახო აბა, რა გაქვს, მტრედიკ! ჰალილუია, რადიომსმენელო! მტრედის მარცხენა ფეხზე მინასკვულ პატარა ქისას! აბა, გავიხსენოთ ბავშვობაში ნაკითხი წიგნები, საფოსტო მტრედები, ავტორები, სახელები, პერსონაჟები!.. აჰათ! თითებით ვგრძნობ, რომ ქისაში რაღაც დევს! ოოოოოო! ვინც გამოიცნობს, რა მომიტანა ამ სრულიად უცხო მტრედმა საჩუქრად, მას გადაეცემა პრიზი ჩვენგან! აბა ვეცით ტელეფონებს, ხოლო მე კი, მტრედითურთ, ველი სწორ პასუხს! იქამდე კი ლეგენდარული ლივერპულელები – ჯგუფი „ბიტლზი“ სიმღერით “Free as a bird”.

დილით არც ქეთო შემენაცვლა. მის მაგივრად ბესა მოვარდა კვლავაც აფოფრილი თმითა და გამოუძინებელი მზერით.

– ქეთო სადაა?.. ლიფტში გაიჭედა, თუ ბებია მოუკვდა?

– ვერ მოვალო, ვასა!..

– უხ!

– შაბათობით საერთოდ ველარ ვივლიო!.. სხვა დღეზე გადამატანინა მორიგეობა... შენი ნახვა არ უნდა, მგონი და მაგიტომ... მიზეზები თქვენ ორმა უფრო უნდა იცოდეთ! მე გაფრთხილებდი, თუ გახსოვს!

– თავიდანვე რატომ არ მითხარი, რომ ვერ იყო და აფრენდა?

– კარგი რა, ვასა!.. ეგრე, მეტნაკლებად ყველა ვერ ვართ და ვაფრენთ! უბრალოდ, ქეთო არ მალავს მაგას და მაგ სიმართლის გამოა ქარაშოტ-ურაგანივით!.. შენ რა, შენი თავი ნაკლები გგონია?.. ჩაიხედე სარკეში, გეუნევი!.. დამაჯინე პულტთან, მე შეგცვლი!

ახლა ეს მიწყებდა ისევ თავისას, თუმცა ლიფტით რომ დავეშვი და სახლისკენ გავეშურე, გზად ვილაცები გადავთვალე გონებაში და ყველას მართლაც ერთნაირი დიაგნოზი დავუსვი: ქეთო ვერ იყო, ბესაც ვერ იყო, ბებიაჩემი ხომ ვერ იყო და ვერ იყო... ედგარზე ჯერ ვდუმდი, მაგრამ გული მასზე კიდევ უფრო უარესს მკარნახობდა.

სახლში მისულს, თავი მისკდებოდა ტკივილისგან, გაუხდელად მიგდებული მითიშვას ვაპირებდი, ისევ ბებიაჩემი რომ დამადგა თავზე და საჩვენებელი თითის აწევით რაღაც გაზეთიდან ხაზგასმული ფრაზების ხმამალალი შტუდირება დაიწყო:

– მომისმინე, ბებოს ჩიტო!.. ესე იგი, უყურე რა უწერია ოთხი წლის წინანდელ „შანსს“! „...ნეგატიური ენერგია ანგრევს არა მარტო ადამიანს, არამედ მთელ კოსმოსს!..“ ჰო... მერე... აგერ

– „უცხოპლანეტელები თავად ირჩევენ დედამინაზე საკონტაქტო პიროვნებას!..“ შენზეა ეს!.. „ციმბირში არსე-

ბობს უცხოპლანეტელთა სასაფლაო!“ აჰა!.. „გასაიდუმლოებული ადგილია და იქ ყველა ვერ ხვდება!..“ ციმბირიდან ხომ არაა ის კაცი, ბებოს ჩიტო?.. კითხე მაინც! აგერ მერე – „უცხოპლანეტელებს ხოცავდნენ საბჭოთა კავშირის დროს, ხალხს რომ არ შეეცყო მათი არსებობა და იქ მარხავდნენ. რატომ? ალბათ, არ უნდოდათ, ელიარებინათ, რომ სხვა პლანეტაზეც არის სიცოცხლე!..“ ხალხია ახლა ეგენი? იმ სიშორიდან მოსულ სტუმარს ეგრე უნდა მოექცე? იმის მაგივრად, კაი მხრიდან დაენახვო, გაასინჯო, რაც კაი გაქვს, ხოცავდნენო! ეს წითელი მაიმუნები, ესენი!

მალევე მივითიშე. შუადღისას უკვე ბესას ზარმა გამაღვიძა.

– რადიოს თანამშრომლების კრებაზე არ მოდიხარ, ვასა?

– უჩემოდ! მე ანდერძს ვწერ და ვკვდები!

– უჰ! შენ გენაცვალე რა, გეუნევი, ვასა! რა ხანია, კაი შილა არ მიჭამია შავი პილპილით!.. – ჩაიქირქილა ბესამ და გამითიშა.

სალამოსკენ ისევ მისმა ზარმა მომაფხიზლა.

– ყველა არანორმალურს მე რატომ უნდა გადავეყარო, ვასა?!

– რა არი? ცოლი მოიყვანე?

– ცოლი კი არა... ვერაა ეგ შენი ედგარ მელია, გეუნევი!

– ჩემი რატოა?

– ჯერ ხომ კრებაზე დაავიანა!.. მერე მოვარდა სასწრაფოს წითელი ჯვარივით განითლებული!.. შენ გიკითხა!.. მე ვუთხარი, არაა, არ ცალია-მეთქი, ვასა!.. კრება შეგვანყვეტინა – ძალიან მეჩქარებაო!.. და უძერსკესი სფირი დადო: ჩემი რადიო-გადაცემა აღარასდროს აღარ გავა „რადიო-ჯას“ ეთერშიო!..

– აბა სად გავაო? – ჩამწყდასავით გული.

– ტრაპიზონში ან იმის იქით! სადაც უნდა იქ გაუშვას, ვასა!.. ჰო, კიდევ ისაო, გეუნევი რა...

აქ ბესამ პაუზა გააკეთა და მივხვდი, რომ რალაც ძალიან სხვანაირი უნდა ეთქვა.

– თან მალე კონტაქტი მაქვს გარდაბნის ველზე, ვასა და სამუდამოდ მივედივარ დედამიწიდანო...

– რაო-რაო?!

– რავი მე?! უბერავს მასტი ბოლომდე, გეუნევი ვასა!.. მეტი რა უნდა მეფიქრა?.. მერე შენ ტელეფონს ითხოვდა დაუინებო!

– მერე?

– ეგეთებილა გაკლია, აი!! არ მივეცი, ვასა!

– აუ, ბესა... შენ რა მართლა ბანძი ხარ, რა!

კიდევ ერთ კვირაში „რადიო-ჯას“ ოფისში ქეთოს სანახავად შევიარე. რას ვეტყოდი, არ ვიცოდი, რას მიპასუხებდა – მით უმეტეს... ჩემდა გასაკვირად, ყურადღება საერთოდ არ მოუქცევია, არც მომსალმებია, ვითომც სულ არ მიცნობდა. ერთი, რაც შევატყვე, მთელი ჩემი იქყოფნის მანძილზე, რალაც-ნაირად, მზაკვრულ-ემშაკურად იღიმებოდა და მზერააბრწყინებული ეთერში ასეთებს გაჰკიოდა:

– როგორც ძვირფასმა კარლ-გუსტავ იუნგმა ბრძანა: „მამაკაცის არაცნობიერს აქვს ფემინური ხასიათი და ის იმალება მის ქალურ მხარეში! იმ მხარეში, რომელსაც ის ბუნებრივად ხედავს არა საკუთარ თავში, არამედ ქალში, რომელიც ხიბლავს მას!.. ვიფიქროთ ამაზე ერთად „რადიო-ჯას“ მსმენელო!..

რალაც აშკარად მომწონდა ქეთოში, ანდა „მომწონდა“ სულ სხვა ზმნა იყო – ეს შეგრძნება მონონებაზე მეტს მოიცავდა და გულისხმობდა, ოღონდ კარლ-გუსტავ იუნგისგან განსხვავებით, მე აშკარად იმაზე ვირეოდი ქეთოში, რაც ძალიან თან ჩემი იყო და ამ დროს მთელი ცხოვრების მანძილზე მაკლდა, ქეთო კი ისევ მოუღლეულად ბზრიალებდა „რადიო-ჯას“ ეთერში და თითქოს სწორედ ჩემ გასაგონად

ფქვავდა ასეთ აზრებს:

– ჩემი დაკვირვებით, რაც უფრო ემპათიურია მამაკაცი ქალის მიმართ, მით უფრო განვითარებული აქვს საკუთარი ფემინური ნაწილი და ამიტომ იოლად შეუძლია ქალს გაუგოს, რადგან მასში ცნობს საკუთარს! როცა კაცი მოძალადეა ქალის მიმართ, ეს მეტყველებს მის სულიერ განუვითარებლობაზე! ასევეა ქალებშიც! თუ ქალი არ თამაშობს კაცთან არც მოძალადეს და არც მსხვერპლს, არ მანიპულატორობს და თანასწორად აღიქვამს მას, ეს ნიშნავს, რომ მან საკუთარ თავში ამოსწია მამაკაცური არსი და ამ შინაარსს ხედავს სხვა კაცშიც. საბოლოოდ, ყველაფერი მიდის ამ ორი სამყაროს გამთლიანებისკენ, რომელიც ადამიანში უნდა განხორციელდეს, როგორც მთელში. ჩვენ ერთმანეთში ის გვიყვარს, რასაც ვცნობთ, და გვძულს ის – რასაც ვერ ვცნობთ. რაც მეტს ვცნობთ, მით უფრო იზრდება სიყვარული და თვალის სულ უფრო გვეხილება. მანამდე კი, სიბნელებში დავდივართ ხელისცეცებით და ვებრძვით ყველაფერს, რადგან ბარიერი გვგონია!.. და აქვე სიმღერაც „რადიო-ჯას“ ეთერში – „Love me tender“ კაცი-ლეგენდა ელვის პრესლის შესრულებით!

მზეზე დიდხანს ნაკიდი სარეცხივით გამშრალი და ტურასავით კუდამოძეული გამოვბრუნდი რადიოდან. ჩემთვის შეიძლება სპეციალურადაც აღარ ეცხელა, მაგრამ მოსატანი კი მაინც ძლიერად მოეტანა – საკუთარ თავს რომ ვაკვირდებოდი, ერთი უახლესი შინაგანი ცვლილება ყველაფერზე უფრო მიხარებდა გულს: იმ დღეებში რამდენჯერმე ვცადე ჩემი „ყოფილების“ და განსაკუთრებით ბოლო სალათისფერთვალეა გულისმომსპობის გახსენება და სახტად დავრჩი – მეხსიერების ჭრელი კედლიდან ყველა ეგეთი პიროვნება პირწმინდად იყო წაშლილი. სამაგიეროდ, იმავე კედელზე, დიდზე დიდი ასოებით, თითქოს პულვერიზატორით

მიენერათ ხასხასა სისხლისფრად: ქ ე
თ ო

იმავე შუადღით მივაღეი იმ ყვითელი ჟურნალის რედაქციას, სადაც ედგარ მელია პლანეტა ლუფერას შესახებ თავის სტატიებს ბეჭდავდა.

რედაქტორი უმაქრო ჩაით და ვადაგასული ვაფლით გამიმასპინძლდა.

– აფრენს ეგ კაცი, ჩემო დიშვილის ძმიშვილო! – მითხრა ჩაის ერთობლივი ხვრევისას. – მოგვივარდა ამასწინათ, აღარ ვბეჭდავ თქვენთან აღარაფერსო! არ გავუღანძლივართ, მაგრამ ბევრიც არ დაუკლია! ვითომ, ჩემი ბრალია, მაგის ნაჯღაბნს არავინ რომ არ კითხულობდა!

– ტელეფონი ხომ არ იცით?

– ტელეფონი კი არა, საერთოდ არაფერი არ ვიცით, ჩემო ძმიშვილის დიშვილო! მასალა კვირაში ერთხელ „ვორდში“ აკრეფილი მოჰქონდა, დისკეტით! ეგრე მოვიდა სულ თავიდანაც... დისკეტით ხელში და სუ თეთრებში! სანეპიდსადგურიდან მეგონა მოგზავნილი!

– ხომ კითხულობდით მასალას?

– ალაგ-ალაგ... ხომ იცი, მაინც რადროა, ჩემო დიშვილის ძმიშვილო? ჭირს მასალა. ეს კიდევ ადგილს მაინც გვივსებდა და ჰონორარსაც არ ითხოვდა ბენვს!

– ...უკვე ყველაფერი გასაგებია!

– პრინციპში, მოცულობით, შინაარსითა და შესრულების დონით იმ მინიმალურ ზღვარს კი აკმაყოფილებდა, რის ქვემოთაც ჩვენი ჟურნალი არასოდეს ეშვება! ეს ჩვენი გაუხუნარი ტრადიციაა!

წამოსვლისას ჩავეკითხე – ფაილები ხომ არ გაქვთ შენახული-მეთქი და:

– მეხსიერება დავირუსებული აქვს ვინჩესტერს, ჩემო ძმიშვილის დიშვილო! ამიტომ ძველ მასალებს ვშლით ხოლმე. მერე, მგონი, თქვენცენ მოჰქონდა!.. თუ პირიქით იყო...

– პარასკევ ღამით...

– კი-კი! რადიო-გადაცემა... რა

ჰქვია?

– „ლუფერა“!.. უსმენდით?

– სარეკლამო რგოლი მაქვს მოსმენილი რამდენჯერმე მანქანაში! იგივე სათაურით იბეჭდებოდა ჩვენთან! ოლონდ – სხვადასხვა ქვესათაურებით!

– კი მაგრამ, კორექტორი მაინც არ კითხულობდა ან კომპიუტერშიკი?

– შტატებიც ჭირს, ჩემო დიშვილის ძმიშვილო! კორექტორს ვერ შევინახავთ! კომპიუტერშიკიც გამზადებულ ფაილს აგდებდა მაკეტში. მეც ერთხელ წავიკითხე... სულ თავიდან! ანუ, პირველმა! ისიც ალაგ-ალაგ-მეთქი!.. ბოლომდე ვენდობოდი... არა! ისე, რა დასამალია და საკმაოდ გამართულად წერდა! მე ვიტყვოდი, თავისებური სტილიც კი ჰქონდა! განსხვავებული და ორიგინალური ხელწერა! თქვენ რას იტყვით, ჩემო ძმიშვილის დიშვილო?

ესეც უმჯავეს ტყემალზე იჯდა.

– ძველ ნომრებსაც არ ინახავთ?

– მოიცა! თქვენ გგონიათ, რაიმე აუტეხა თავს?!

– ატეხვით არა მგონი, მაგრამ...

– არა, ისე, კი თქვა, მალე გარდაბნის ველზე კონტაქტი მექნება და სამუდამოდ მივდივარ აქედანო!

– აჰა!

– ჰო, ჟურნალის ძველი ნომრები?.. რა თქმა უნდა, ჩემო დიშვილის ძმიშვილო!.. რამდენიც გნებავთ!.. საჩუქრად გაგატანთ! რა სალაპარაკოა!

რედაქტორმა სანყოფინაში შემეყვანა და ჭერამდე აწვდილ მტვრიან მაკულატურაში კაი ხანი იქეჟა. ჩანეული ჩარვლიდან სანახევროდ უჩანდა ბანჯგვლიანი ტრაკი. მერე მთლად გაოფლიანებული მომიტრიალდა.

– ეტყობა, სულ გავუშვით გაყიდვაში! – დაიწყო იქვე თავის მართლება. – დიდი ტირაჟითაც აღარ ვბეჭდავთ! ვილას უნდა ქალაქის ჟურნალი და გაზეთი ჩვენს დროში წასაკითხად, ჩემო ძმიშვილის დიშვილო!.. ძალიან ცოტა იყიდება! რაც გვრჩება, ვაგზლის ბაზრობასთან ვუშვებთ მეოთხედ ფასში!

პროდუქტის შესახვევად იყენებენ გამყიდველები! ბითუმად იღებენ მეხორცეები! „დინამო“ სტადიონის ქალებსაც მიაქვთ – ფეხბურთის დროს ყიდიან სკამზე დასაფენად! მზესუმზირის კულიოკებსაც აკეთებენ მესემიჩკეები! აგერ ახალი ნომერი წაიღეთ – საინტერესო სტატიაა თურქ მესხებზე! ინტერვიუებიცაა დევიდ კოპერფილდთან, ჯუნა დავითაშვილთან და საბრინასთან! არა, უნდა დავხურო ჟურნალი, ჩემო დიშვილის ძმიშვილო! ტყუილი წვალეა!.. არადა, ხომ ხედავთ, რა კაი ფართია! რაღაც ვარიანტები კი მაქვს!.. საშაურმე ხომ არ გამეხსნა?.. წესით, მაგრად უნდა იმუშავოს ამდენ დამშეულ ხალხში!.. ან საზოგადოებრივი ტუალეტი! თქვენ ხომ არ გვირჩევდით რამეს, ჩემო ძმიშვილის დისშვილო?..

– ბარემ ორივე გახსენით... გვერდიგვერდ!

– ეგეც იდეაა!.. კრეატიული აზრია! თუ მივაგენი ძველ ნომრებს, აუცილებლად დაგირეკავთ!

შემდეგ თვეში ლამის ყველა პროზექტურა და საავადმყოფო მოვირბინე თბილისში. ეგეთი სახელ-გვარის მქონე მანც არავინ არსად აღირიცხებოდა.

პროზექტურაში ვილაც გადამთვრალი, გომბემოსავით მძორი დამიხვდა.

– რა მელია და მგელია, ჩემო ბრატიშკა? ჩვენ მხოლოდ ზდაროვი ადამიანთა ორგანოებს ვასხვისებთ და ისიც მხოლოდ მათი სიკვდილის შემდეგ! დონორობა არის ფრიი, ანუ ნებაყოფლობითი ამბავი. ორგანოს გაცემაზე თანხის მიღება ითვლება კრიმინალად! ისე, თირკმელებზეა ახლა მაგარი სპროსი, მაგრამ ჯერ უნდა დაჩეკინდე, ანუ შეემონწმო, რომ რაიმე ბრაკი არ ჰქონდეს გასასხვისებელ ორგანოს... სისხლის ჯგუფი, რამე, ტრალივალი!.. ყველაფერი გასათვალისწინებელია!.. ჩვენ საუკეთესო კლიენტურა გვყავს!.. დონორებიც! ხოლო, თუ გსურთ, თქვენი გარდაცვალების შემდეგ, აჩუქოთ სიცოცხლე სხვა მომაკვდავ ადამიანს ან

დაუბრუნოთ მხედველობა უსინათლოს, შეგიძლიათ განწვერიანდეთ „ორგანოს ან ქსოვილის დონორთა ეროვნულ გილდიაში!“

მერე პოლიციაშიც ვიპოვე ნაცნობები.

– თანამშრომლობა და ვინმეს ჩაშვება ხომ არ გინდათ? დასმენა ანუ... ოპერატიულ ინფორმაციას თუ მოგვანვდით, დანარჩენს უსწრაფესად მივხედავთ! რამე ფოტო-ვიდეო-მასალა თუ გაქვთ, დანაშულის მტკიცებულებას რომ მოიცავდეს, ხომ საერთოდ ავშენდებით!

ციხეებიც გადავქექე. არც პატიმრობაში იმყოფებოდა ვინმე ასეთი. ციხეთა საერთო ადმინისტრაციამ ქვა ისროლა და თავი შეუშვირა: ბოლო წლებში ეგეთი არავინ შემოსულა ქართულ ციხეშიო!

მერე კიდევ უფრო გავაფართოვე ძებნის არეალი და ლამის ქვეყნის მასშტაბითაც ვჩხრიკე. ასათიანზე, ფსიქიატრიულშიც ვიყავი და იქაც მოვიკითხე. არც იქ ჰყავდათ ვინმე ეგეთი – არც აღრიცხვაზე და არც პაციენტებში.

ვითომც სულ არ ყოფილა.

– ასე 60 წლამდე. მაღალი. ხმელი!.. მთლიანად ჭალარა. ედგარ მელია! თუმცა, შეიძლება არც ერქვა ეგრე...

– ედგარ მელია? – ჩახედა დავთარს ფსიქიატრიულის განყოფილების უფროსმა. – არა. ეგეთი აქ არავინ წოლილა!..

– უცხოპლანეტელად ხომ არავინ ასალებს თავს?

– რამდენიმე გვყავს ეგეთი!.. ყველა მეორე ბლოკშია!.. მაგრამ ეგეთი სახელი და გვარის არავინაა! არც აღწერილობა ემთხვევა!.. თან ჩვენ ჩვენებს გარეთ არ ვუშვებთ! მით უმეტეს, რადიოში სამუშაოდ!.. მკაცრ კონტროლზე გვყავს ყველა!

– კი მაგრამ, ქეთო?.. „რადიო-ჯაში“ რომ დიჯობს?

– ეგ ქალბატონი უკვე ნახევარი წელია, სახლში გადის მკურნალობის

კურსს, ბატონო ჩემო! კი! იწვა ჩვენთან წლები, მაგრამ რადიო-წამყვანობამ და მასასთან ურთოიერობამ, ასევე წარმატებულმა მედიკამენტოზურმა კურსმა, პლუს ფილიპინური ჰიპნოზის საუკეთესო სეანსებმა, მეტნაკლებად აღუდგინეს დაზიანებული ჯანმრთელობა! ნუ, ყოველ შემთხვევაში, ამჟამად დიდი დოზით გამოიღვენა მისი აშლილი ფსიქიკიდან ბიპოლარული და მისი მოსაზღვრე ისტერიული, მანიაკალურ-დეპრესიული, ფსიქოპათური, პარანოიდული თუ შიზოფრენიული განზეგასვლები! ეგ ერთადერთი პიროვნებაა, ვინც ჩვენგან ლამის სრულიად განკურნებული გავიდა! მან, უბრალო ენაზე რომ ვთქვათ, მოიძია საკუთარ თავში ნებისყოფა და კუდიტ ქვა ასროლინა საკუთარი მე-ში შემოსახლებულ უამრავ ბინძურ ემბაკეულობას...

ქეთოს ამბავმა სადღაც ძალიან კი გამახარა, მაგრამ მაინც ჯიუტად ვიდექი ჩემსაზე.

– იქნებ სხვები მანახოთ მაინც!.. ზოგი იცვლება დროთა განმავლობაში ფიზიკურად!.. და თან, შეიძლება სახელ-გვარიც გამოგონილი ჰქონდა...

– აგერ, ბატონო! – განყოფილების უფროსმა საქალაქდებევი გადმოიღო და ყველა მათგანი რიგრიგობით გადახსნა. ფოტოებიდან აშკარად სხვები მიყურებდნენ.

– და არის იმის შანსი, რომ ადრე წოლილიყო თქვენთან ბატონი ედგარ მელია?

– აქ ვმუშაობ, გენაცვალე, თხუთმეტი წელია! ჩემს ხელში გადის ყველა უცხოპლანეტელი, მესია და პრეზიდენტი!

ბოლოს, ვიღაც ცნობილი ექსტრასენს-მკითხავი დედაბერიც მოვჩხრიკე და სახლში მივადექი. იმან ხან ყავა მასვა და ჭიქაში ლუპით იყურა, ხან თეფში ატრიალა ბუტბუტით, ხანაც სპეციალურ მაგიდას აკაკუნებინა ფეხები.

– არ ჩანს, ეგ თქვენი მელა, არსად!

– მელია, ქალბატონო აზა!

– ჰო... ცოცხლებში სულ არ წერია!

მაგრამ არც მკვდრებში რომ არ მანახებს ეგეთს არავის? ძალიან უცნაურია! ხომ ადამიანია?

კიდევ ორ კვირაში გარდაბანშიც ჩავქანდი და პირდაპირ გამგეობას მივადექი.

– გარდაბნის ველი?.. ეგეთი არ არი, ვა!.. მაგრამ იქნებ კარაის ველი გინდათ?.. – მონინებით მექცეოდა გამგებელი რადიოს საბუთითა და ახალი ფოტოაპარატით აღჭურვილს. – ყველაზე პოპულარნი ჩვენკენ ეგ ველია! ეგ დაბლა ქართლის ვაკის ვასტოჩნი ნაწილია! მდინარე ტკვარის ნალევა რა!.. ანუ, მეჟდუ ივრის ზეგანი, ტკვარი, საქართველო და აზერბეიჯან შორის!.. აქეთ ჯანდარის ტბა არი!.. ეგ ველი პაჩტი მოხნული გვაქ!.. სადაც არა, იქ პასტბიშები ი ტაკ დალეე არი!.. – ბოლომდე დაიხარჯა გამგებელი და მერე ვილაცხას გადაურეკა:

– ალბერტ-ჯან, მოდი რა შუსტრად! კაცია თბილისიდან! უნდა მიმიხედო! რადიოქსელებიდანაა! კარაის ველი უნდა! მე რავი მე... უნდა, ვა! – და ისიც მალე მოვიდა.

გზად ალბერტს ერთი არ დაუკვნესია: ლოკალური ანეკდოტებით მართობდა და ჩემზე ხმამალლა ხითხითებდა.

იქ მისულებმა ვიღაც გაბურძგნული მეველე ვიპოვეთ თმაში ბირკებით.

– ველია რა, უფროსო!.. აქეთ ზროხები ბალახობენ, მაგრამ არ ყოფნით! ბალახია ცოტა!

– ვინმე ხომ არ ყოფილა აქეთ? ამ ბოლო დროს...

– ვინა? მარტო წყემსები! ზროხა გინდა, უფროსო? მე მყავს კაი გასაყიდი ზროხა! ოცდაორ ლიტრს ინველის!

– არა, რა ძროხა!.. რადიოდან ვარ!.. გადაცემისთვის მინდა!.. უცნაური ამბები, ესე იგი, არაფერი მომხდარა?

– არა, ახპერ-ჯან! უცნაური ამბავი არაფერი!.. არა! ნუ, ერთი კვირის იქეთ მეხი ჩამოვარდა ი ვსო! ველზე მუხას

დაეცა და სუ დაწვა! ეგეთები ყველგან არი და მოსულა!

– ვერ მანახებთ მაგ ადგილს?

– მანქანა არ მივა, ტო! ფეხით შორია!

– იყო! მითხარით საითაა?. მე თვითონ მივაგნებ! ფოტოს გადავუღებდი!

მაინც ორივენი გამომყვნენ. მარტის თოშიან მზეში კაი ნახევარი საათი ვიარეთ. ბოლოს, როგორც იქნა, მივალნიეთ.

– აბა ხე, ტო? – იკითხა ალბერტმა.

– მეხი იყო, დარაგოი! სუ დაწვა და დაანახშირა! ეგერ იდგა, ე! – მიგვითითა ხელით მეველემ.

ახლოს მივედი, ფოტოაპარატი მოვიმარჯვე და დაფერფლილ ადგილს ფოტო გადავუღე. მერე ხელითაც მოვსინჯე. ჯერ კიდევ თბილი იყო. მომეჩვენასავით, რომ ფერფლს ოდნავი მელნისფერი მაინც გადაჰკრავდა.

მერე გამგებელმა მოგვაკითხა ტროლეიბუსისხელა შავი ჯიპით და ადგილობრივ რესტორანში წაგვასხა მე და ალბერტა. უკანა ფანჯრიდან ვხედავდი გაბურძნულ მეველეს, რომელიც ველისპირზე ჯოხით ხელში იდგა და მონყენილი მზერით გვაცილებდა. მისი დაპატიჟება არც უფიქრიათ ზემდგომებს.

რესტორანში სუფრა დაგვხვდა უბადლო: ხოროვაცი გინდა, კიუფტა თუ კოლოლაკი, ამიჩი, ცხვრის ჩაშუშული ბოსტნეულით, თევზის კერძი კუტაპი, ჰარისა და განსაკუთრებულად შემწვარი ქათამი ბადრიჯან-მანწნით და, რა თქმა უნდა, ვაზის ფოთოლში გახვეული ტოლმა. ხაშიც შემომთავაზეს, მაგრამ თავაზიანად ვიუარე – სუფრა ისეც გადახუნძლული იყო თავისი თავლის ბაქლავასა და ლავაშის ჩათვლით. ვსვამდით სომხურ კონიაკს და ვაყოლებდით ყველაფერ ზემოთჩამოთვლილთან ერთად შოკოლადში ამოვლებულ ჩირს სახელად „გრანდ ქენდი“. ბოლოსკენ, ანეკდოტებამდე მისვლა ალბერტამ არ გვაცალა, რომელმაც უსევდიანესი მკრტიანული

სახით ჰკითხა გამგებელს:

– ნაჩაღნიკ-ჯან, გაიგე ახალი ამბავი?

– შერი გათხოვდა?

– არა ტო! ჩელენტანო უმერ!

– ვა... ზნაჩიტ ვსიო!

ედგარს ვერსად მივაგენი. ცამ ჩაყლაპა თუ მინამ, ვერაფრით მივხვდი. ალბათ, უფრო ცამ. ის დაფერფლილი მუხის ფოტო, ყოველი შემთხვევისთვის, მაინც გავადიდე და ჩემს ოთახში, სანოლთან, კედელზე გავიკარი.

ვისაც კი ვუყვებოდი ედგარზე, არავინ სჯეროდა. გადაცემის აუდიო-ჩანაწერები ფიზიკურად არ არსებობდა, რადგანაც პირდაპირ ეთერში გასულს არავინ ინერდა. ნუგეზად მხოლოდ ბეზიაჩემი მყავდა, რომელიც ლამის ერთადერთი იყო ჩემ გარშემო, ვისაც ეს გადაცემა თავიდან ბოლომდე მოესმინა. ჟურნალიდან არავის დაურეკავს. ვერავის ვერაფერს ვუმტკიცებდი და ეს ყველაფერი ჩემს გამოგონილ ნაბოღვარად მიიჩნეოდა. ახლობლები აბუჩად მიგდებდნენ, უფრო შორებლები იჭვნეულად და დანანებით მილიმოდნენ.

– რა მონიე ეგეთი?.. იქნებ მოგელანდა?.. ექიმს გაესინჯე!.. რაზე იჯექი, შე ჩემა? გვეკაიფება ეს, ჩემი კაი! – არადა, ვისთან რა მქონდა საკაიფო.

ქეთო ძალადაც არ მადგებდა. ბესა ახალი რადიო-პროექტების მოქოქვამი იყო.

ლამლამობით უცნაურმა სიზმრებმა იმატა: სიზმრებში ძირითადად მთვარეული ვიყავი, ცარიელ ოთახებში გაბმულ სარეცხის თოკებზე დავდიოდი და იქაც ედგარს ვეძებდი.

– ბატონო ედგაააააარ!!! – ავხაოდი ვარსკვლავებით მოჭედილ ლამის ცას და განზე გაშლილი ხელებით ნონასნორობას ვინარჩუნებდი.

ასეთ დღეში ჩავარდნილი „რადიო-ჯას“ მალევე შევეშვი, სამაგიეროდ, ბესა არ მეშვებოდა და ისევ ძველებურად მჭამდა იმ დაყენებული დასავლურ-

კოლხური აქცენტებით:

„გარეკავ ეგრე, სუ სახლში ჯდომით, ვასა!.. დაგერხევა!.. მურტალ დებრესი-ას აიკიდებ!.. მანიაკალურს! გამოკეტვა ნაგებაა! უნდა გაიხსნა და გახსნა ყველა კარ-აკოშკა!.. და დაინწყების თამამ სიოს მისცე ბიოგრაფიის გარდასული, უმძალესი წლები! რა უმგელესი ეთერები გქონდა, გახსოვს, ვასა?.. ირეოდა და აფანატებდა შენზე მტკვრისგალმით და გამოღმით მთელი თბილისი!.. გეუნევი რა, ვასა!“

– ქეთოს ხომ არ ვუკითხივარ?

– ნნ, ვასა!.. ისე კი... – დაინყო უცებ ბესამ და შეყოვნდა.

– რა ისე კი?

– ისე კი, ემაგ გოგო, შენ შეიძლება ვერ ატყობ და...

– რას ვერ ვატყობ?

– ძალიან კარგად დაგეტყო, ვასა!..

– კარგად დამეტყო, რას ნიშნავს?

– რო ჩამოგტიროდა, ვასა, ომის მერე სახე მოსაჭრელი ტირიფივით! სუ რალაც დებილობების მოგონება-გახსენებაში იყავი – „ასე რომ მექნა, ისე ხომ არ იქნებოდა... ისე რომ არ მექნა, ასე ხომ არ იქნებოდა...“ გეგონება, რამეს შეცვლიდი... ძან გქონდა გაჭედილი, ვასა. ახლა კიდევ, შეცვლილი ხარ, გეუნევი რა... გაზრდილი!

– სიმაღლეშიც?..

– ჰოდა, დაბრუნდი-მეთქი რადიოში!

– აღარ მცალია წვრილმანებისთვის!

– რაა წვრილმანი?! რადიოა წვრილმანი?! თუ ქეთოა წვრილმანი?

მაგრად მეკიდა ერთ ადგილას ბესაც და რადიოც თავის მსმენელიანად. თითქოს გული მქონდა უზომოდ გადასიებული და ხშირად ყელში, საყლაპავთან მებჯინებოდა. ხანდახან უმიზეზოდ ვიცრემლებოდი და თვალის გათვალულივით მიშტერდებოდა. ქეთო ხომ ქეთოდ ბრდლიალებდა გონებაში ყელში-მოჭერამდე, ედგართან დაკავშირებით კი, უკიდევანო მასშტაბის სინანულით ვგრძნობდი – ისედაც უვარგის ნერვებს მანყვეტდა და უფინთეს განწყობაზე

მაყენებდა იმის გახსენება, რომ რალაც ძალიან-ძალიან მნიშვნელოვანი გავუშვი ხელიდან ამ ცხოვრებაში.

მთვარეული გასვლების მერე ღამ-ღამობით საკუთარ თავთან ხმამაღალ ლაპარაკსაც დავეჩვიე და უკვე შიშითაც კი მიყურებდა ბებიჩემი. მასთან ურთიერთობაც სულ უფრო ჭირდა. ჩემი ოთახიდან გამოსვლა ბებოს ერთიანად და გვარიანად ძაბავდა.

– არ ვიცი მე არაფერი!! რას იტყვის ხალხი?! რატომ გაქ კარი სულ ჩაკეტილი?! რატომ ხარ ამ ცხოვრებას მოწყვეტილი?! რატომ უნდა გჯობდნენ ვილაც უჯიშო იდიოტები!.. ისეთი თანაგრძნობით მირეკავენ ნათესავები, თითქოს ვილაც უცხოპლანეტელი გაეჩინე ცხონებულს მამაშენს და დედაშენს! გადასარევი ფსიქიატრი ყოფილა პარლამენტარ გოცირიძის ცოლი! დავურეკავ!!! – პირმეხი სახით მიმოქონდა ბებოს სამზარეულოდან სასადილო ოთახში ჯამ-ჭურჭელი.

– ვასიკო, ცხონებულმა ბაბუაშენმა იცოდა ძილში ლაპარაკი, ბებოს ჩიტო, მაგრამ ეგრე არასდროს გამოკეტილა! ისეთი გულღია ადამიანი იყო, ისეთი! სახლის კარიც სუ ღია გვექონდა! სუფრაც სუ გაშლილი! სტუმარი ღვთისააო, ხომ გახსოვს, ვასიკო, ბებოს ჩიტო? – ჩემ დანახვაზე წინსაფრის კალთით იმშრალეებდა ცრემლიან უპეს ბებია.

– ვასიკო, ბებოს ჩიტო, ახალი მთავრობა მოდის ლეგიტიმურად! დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნება იქნებაო! ესე იგი, სოჩა და საინგილოც დადგება დღის წესრიგში!.. რა ჯანდაბად გვინდა ისე ამდენი მიწა? მართლა მიწას და ასფალტს ხომ არ დავლექავთ და შევჭამთ მოსახლეობა?! მაგრამ, იქნებ, ცოტათი მაინც გვეშველოს რამე! ევრო-ამერიკული შუშაბანდის გაღება მერე ნახე შენ და დიდი ინვესტიციები! – ბებო ხვნიშით მირჩევდა საინფორმაციო გამოშვებებისთვის მედევენებინა თვალი, რათა მსოფლიო პოლიტიკური წესრიგის საქმის კურსში ვყოფილიყავი.

ქეთო ცალკე მშლიდა რადიოეთერი-დან და თან არანაირად მარტივ, არამედ ურთულეს კვაზი-მამრავლებად. ბესას მისთვის ჩემი პარასკევი ღამე დაეთმო და ისიც ჩვეული ცუნამივით წაყვანილი რადიო-პროგრამით ყოველ ჯერზე იპონზე მდებდა.

– ამ კუნაპეტ ქალაქში, ვინც კი ახლა „რადიო-ჯას“ უსმენთ, გამოალეთ ფანჯრები და გამოდგით ფანჯრის რაფაზე სანთელი, ლამპა, პატრუქი, კვარი, სიყვარულით მანათობელი თვალები, ცეცხლმოკიდებული გაზეთი ან უბრალოდ სანთებელა აანთეთ! მე ყველას დაგინახავთ და დაგთვლით ბოლო სართულზე მდებარე რადიოსტუდიიდან! აბა დავინყეთ: ერთი-ოთხი-ცხრა-ცამეტი-ოცდაორი-ოცდაშვიდი-ოცდათექვსმეტი-ორმოცი-ორმოცდახუთი-ორმოცდაცხრა!!! ტიტუუუ, რამდენი ვყოფილვართ! ციმციმებს ქალაქი ბედნიერად ჩემი თვალეზივით!.. ლიკუეტ სტალიცა გრუზი! ყოჩაღ, ღამის თბილისო – ვინც ღამაზად გივლისო! პოეზიაში მოვიკოჭლებ, ისე კი სანთებელზე გამახსენდა: ერთმა ყოვლად სლავმა პიროვნებამ მითხრა ამასწინათ, ქართველებს რა უცნაური ენა გაქვთო... მე ენა გამოვუყავი, რომელიც ჭეშმარიტად გეოგრაფიული მაქვს, ის კიდევ თურმე ენავ ქართულს გულისხმობდა... ეგ არაო! აბა, ანბან-გან-დონ-მეთქი? – და კიო! იგორ კიო! ეგ რატომ-მეთქი და იმ პირკეთილმა, აგერ მომისმინეთ, რა ვერსია დადო, ერთი არ დაუკვნესია: თქვენო – ლოვსო, ანუ ლიუბოვსო – მოჭმუნულ სიტყვა „სიკვარულს“ ეძახითო, ხოლო ზაჟიგალკას კიდევ, ღვთაებრივად – „სანტებელასო“! ჰა-ჰა-ჰა! სტატისტიკის დეპარტამენტო, აგერ ფაქტი სახეზე – სრულიად ღამის და ფანჯარააფეთქებული ქალაქ-თბილისი უსმენს „რადიო-ჯას“!

სანოლიდან ფიცხლად წამომხტარმა მეც ჩემი „ზიპო“ მოვიმარჯვე, ფანჯარა გამოვალე და ერთი სხარტი ჩხაკით მეც შევეურთდი ამ შუალამის გიჟ-ქე-

თობას.

ახლა კი ზუსტად ვიცოდი, ვისი და რა ძალის გრძნობით ანათებდნენ ჩემი თვალები!

გამოკეტვამ და საკუთარ თავთან მარტოდ დარჩენამ ახალი შინაგანი ჰორიზონტები გახსნა. ვითომც ცხოვრებისადმი ასეთი აუტისტური დამოკიდებულების სამაგიეროდ თუ სამადლოდ, რაღაც უცნაურმა მანათობელმა ნაპერწკლებმა დაინყეს ყოველდღე ჩემ თვალწინ აღმოცენება. მათ მზერითვე ვიჭერდი ჰაერში და წარმოსახვის ძალით სათითაოდ ვადიდებდი. სივრცეში გაზრდილები ისინი ხელოვნურ მზეებად იქცეოდნენ და ჩემივე მზერაში მონაცვლეობით შემოდიოდნენ. ამ დროს ძალიან ვცხელდებოდი და ვგრძნობდი, რომ ღამის ერთი-ოთხად ვძლიერდებოდი. თვალებს ვხუჭავდი და შიდა მზერით ვხედავდი, როგორ შემოდიოდა თავის ქალაში ცხვირის ნესტოებიდან ჰაერი, მინანილდებოდა სხეულში, ჩადიოდა და ბერავდა ფილტვებს, ჰაერის ერთი პატარა განშტოება კი კეფისკენ ადიოდა, იქ კეფას თითქოს ქვემოდან ელექტროხერხივით ხერხავდა და ამ სარქველს ხდიდა ზემოთკენ. ჰაერის ეს წვრილი ნაკადიც იქიდან გადიოდა. შესუნთქული ჰაერის ძირითადი მასა კი, ქვემოთკენ, მუცელში ჩაედინებოდა. ჩაბრუნებული მზერით ვხედავდი ჩემივე ნაწლავებს, თირკმელებს, კუჭს, ელენთას, ღვიძლს! ყველაფერს! მთელ შინაგან სამყაროს და კოსმოსს! ასეთ მომენტებში, ის დედანადრობი დეპრესია და ხელჩაქნეულობა ერთბაშად ილაგმებოდა ტვინიდან. ზუსტად ამ დროს, რაღაც უცნაური ხმებიც მესმოდა, არადა, სულ მარტო ვიყავი ოთახში და ფანჯრებიც ჯიუტად დაკეტილი მქონდა. ეს ხმები წამდაუნუმ უკან მახედებდა – თითქოს ჩემი ოთახის ნივთები სულიერდებოდნენ და ერთმანეთში ტუტუცური სხარტულებით მიახლოებით ეგეთ გადალაპარაკებას

ინყებდნენ:

- სენა ბინი ხალ თუ გოგო?
- სემესვი ლა!
- ალა, მითალი - სენა ბინი ხალ თუ გოგო?

- თავი დამანებე, ლა!

- ალა, მითალი მაინც, სენა ბინი ხალ თუ გოგო?

- კაი! ბინი ვალ! მეღე?
- იჰ, თუ ბინი ხალ, კუტუ სადა გაქ?
- კუტუ ეგელ კომპიტელთან ზის!

ვატყობდი, რომ ამ გზას შიზოიდური ფსიქოზისკენ მივყავდი. მით უმეტეს, რომ ერთ ამჟამად არამშვენიერ შუადლით, ამ ხმებით დაღლილი საკუთარი ანარეკლის შესათვალისწინებლად კედლის სარკეს მივუახლოვდი - ყველაზე დიდი შოკი უკვე ის იყო, რომ იქიდანაც გაღიმებული ქეთო მიყურებდა და ხელების არტისტული შესტიკულაციით, თითქოს წამლერებით მოძღვრავდა:

- მე შენს მიერ კაი ხნის წინ გამოგონილი გოგო-ვარიანტი ვარ, ვასკა! ეს შენ მაცხოვრე შენივე ფიქრებით. თან ისეთი თვისებები მომეცი, თავად რომ გქონდა. ეს შენ მაჩუქე გარეგნობა, კანის ფერი თუ სისხლის რეზუსი, ვასკა! შენვე მასწავლე შენნაირად ფიქრი, განსჯა, სიცილი, ტირილი, სიყვარული, მეგობრობა, და არაერთ შარში გამხვიე. თუ შენი ძველი წარმოსახვები გახსოვს, ისიც უნდა ახსოვდეს - მე შენს ფიქრებში ხან იარაღი ვიყავი, ხანაც სამიზნე, მაგრამ ბოლომდე მაინც არსად გაგინივარ. მადლობა გითხრა? ამხელა დავიდარაბის შემდეგ, ცოცხლად კი დამტოვე, მაგრამ რატომღაც მაინც დამივიწყე, ვასკა... რა უნდა მექნა მეც, ასეთს - უგზო-უკვლოდ მიტოვებულ შენს გოგო-ვარიანტს? კაი ხანს კი გელოდე. ეგ რამდენია ზუსტად არც კი ვიცი, მაგრამ მერე და მერე, შენ არცერთ ფიქრსა და წარმოსახვაში რომ აღარაფრით გამოვჩნდი, გადავწყვიტე უბრალოდ მიმეფურთხებინა ყველაფერი წარმოსახვითისთვის და მე თვითონ, დამოუკიდებლად გამოიმეკვლია

გზა შენს მიერ ნაგებ ამბების ლაბირინთებში. რატომ კიდევ არ დაგელოდე, ვასკა? პირდაპირ გეტყვი: მეც ხომ ზუსტად შენნაირი ვარ - მოთმინების ფიალა, როგორც შენ, უძირო ჭასავით სულაც არ მაქვს. ჰოდა, ვქენი ის, რაც თავად შენ არაერთხელ ჩაგიდენია. ანუ, უბრალოდ ავდექი და კისრისტეხით გამოვიქეცი. საით? რა თქმა უნდა, შენს მოსაძებნად. ცოცხალი რომ ხარ, და თან აქვე, ცხვირდაპირ მიდგახარ, ეგ ვიცი და უკვე აქმყოფი გამუდმებით ვიგრძნობ, ვასკა! უძველესი წესი გახსოვს? კვდება ავტორი - აღარ არიან პერსონაჟები! როგორ გგონია - რატომ გეძებდი? ნუ გეგონება, რომ უნდა მოგასვენო, რომ მეც მოვისვენო სამუდამოდ. გეგმები უფრო მზაკვრული და ჩვენებური მაქვს. რაც მთავარია, ჩემი არ გეშინოდეს. მე - ეს შენ ვარ, ვასკა! არც ჩანაცვლებას გიპირებ. უბრალოდ ვიცი, რომ შენც იცი ეს კარგად, ანუ ოთხი ხელით უფრო ადვილად მივანწვებით მისანოლს!

ემოციებისგან აცახცახებულმა სარკეს დიდი თეთრი ზენარი ჩამოვაფარე და ცოტა კი ამოვისუნთქე, სამაგიეროდ, ამის შემდეგ, უკვე კედელზე გაკრული როკ-ჯგუფების პლაკატები რომ გაცოცხლდნენ და სიმღერების შესრულება დაიწყეს - მივხვდი - ეს უკვე ყოველმხრივ გარეკილი შინაგანი მეტა-ფესტივალის დაწყების წინაპირობა იყო.

შევხედავდი, სიტყვაზე, „ლედ ზეპელინის“ პლაკატს და ის ისეთს „უდენიზდენკონფიუზებდა“, რომ ოთახში მდგარი ყველა სკამი, სავარძელი, მაგიდა, პიანინო, წიგნების თაროები, ტანსაცმლის კარადა, კიდევ სხვა წვრილმანი ნივთები ამავე მუსიკის რიტმში ინყებდნენ დემონურ ქრიალს - პლაკატზე პეიჯი ხემით ფცქვნიდა პლაკატში გიტარას, პლანტი ელასტიურად იზნიქებოდა, ჯონსი სახიფათოდ მშვიდად ირწეოდა, ბონემი ბარაბანს ბერტყავდა ჯოხებით...

პლაკატი ჩამოვხიე თუ არა, ყველა-

ფერი დადუმდა და გაყუჩდა. მაგრამ თურმე უკვე შემდეგის ჯერი მოსულიყო. იქიდან „ბლექ საბატი“ იწყებდა სახიფათო და ავ ჟღრიალს და ოთხში უკვე მათი „აირონ მენი“ ცოცხლდებოდა: პლაკატზე აიომი ხერხავდა, ბატლერი არ აკლებდა, ოზი ბზუოდა, ბილ უორდი ურახუნებდა და ოთახის საგანნივთებიც ისევ ცოცხალ ზნექვას იწყებდნენ... ისიც ჩამოიხა, და მიჰყვა და მიჰყვა... სანამ კედლებს ყველა პლაკატი სკალპივით არ ავახიე, ეს მუსიკალური ვაკჰანალია არაფრით გაჩერდა... ასე იქცნენ უწვრილეს ნახევებად „ფროდიჯი“ და ნიკ ქეივი, ბობ მარლი და „სექს პისტოლზი“, „ველვეტ ანდერგრაუნდი“ და „ნაუტილუს პომპილიუსი“, ჯიმი ჰენდრიქსი და „ნირვანა“, კარლოს სანტანა და „პინკ ფლოიდი“, „ბიტლზები“ და „როლინგები“...

თვალდახუჭული და ყურებში ბამბით ვერაფრით ვიცხოვრებდი. საკუთარი თვალების დამთხრელი, ან კიდევ, ბეთჰოვენი მე ვერ ვიყავი ჯერ, რომ ასე ერთბაშად წამეყრუა. ჩამოფცქვნილი კედლები აღარაფერს ყვებოდნენ და უბრალოდ დუმდნენ. სამაგიეროდ, და თითქოს ამის საპირწონედო, ახლა სხვა ნივთები გადმოვიდნენ შტურმსა და შეტევაზე: ჯერ ძველმა, აშლილმა გერმანულმა პიანინომ დაიწყო თავისით ჩერნის ეტიუდების საზარელი ჟღრიალით დაკვრა და გამვერილი სასანთლებით

დირიჟორობა. თაროებიდან წიგნები ცვიოდა რიგრიგობით და იქიდან ასოები ჭიანჭველების ურდოებივით გარბოდნენ. სანოლი ისეთი ვნებით ჭრიალებდა, თითქოს ზედ უგენგბენგესი პორნო-სეანსი ტარდებოდა.

უკვე დრო იყო, ნაჯახი ამელო და ბოლო მომელო ამ უშნოდ ახმაურებული თუ გაცოცხლებული პარა-სამყაროსთვის ჩემს ოთახში.

თვალი მაშინვე სანოლთან კედელზე გაკრული ძველი ფოტოსკენ გამექცა. ფოტოდან თითქოს მელნისფრად მანათობელი ბოლი გადმოდიოდა და ოთახში ზანტად მქრქალდებოდა. ნაჯახით ხელში კედელს მივუახლოვდი, მარცხენა ხელისგული ფოტოსკენ გავინოდე და ამკარად ვიგრძენი, რომ ამ მელნისფერმა ძალამ, ჩემივე ხელისგულის ცენტრის გავლით დაიწყო ჩემში შემოდინება. ეს არც სითბო იყო, და არც სიცივე... მივხვდი, რომ უბრალოდ თვალი უნდა დამეხუჭა, და უცებ, საკუთარ თავში ჩაბრუნებული მზერით ამკარად დავინახე, თუ როგორ ვიწვინებოდი ლუფერასფრად, ანუ იგივე მელნისფრად...

მერე ნაჯახი მთელი ძალით მოვუქნიე ფოტოს შუაცენტრს და ისიც უმაღლ ფანჯარასავით გაიღო – და იქაურ მენამულ ბინდში ნაჯახიანად შემხტარი, უცებ მივხვდი, რომ პლანეტა ლუფერაზე ვიყავი.

თამარ გელიტაშვილი

ცუდი ბიჭების ომობანა
(ნინო ხარატიშვილის „უკმარი სინათლე“)

სად არიან შვილები,
შვილები სად არიან?!
ბესიკ ხარანაული

ხანმა უნდობარმა – გზა რომ შეელება
უხვად მოიტანა სისხლი და ცხედრები

გალაკტიონ ტაბიძე

„ბნელი ოცხმოცდაათიანები“ – ეს ავბედითი სიტყვები სამუდამო ლაქად დააჩნდა ქართულ სინამდვილეს და დღესაც, სამი ათეული წლის შემდეგაც, შიშისმომგვრელ ექოდ გაისმის. ჩვენმა დღევანდელობამ თითქოს ტაბუ დაადო მის ხმამაღლა წარმოთქმას, ისევე ერიდება და გაურბის, როგორც უხსენებლის ნამდვილი სახელის ხსენებას, მაგრამ, თუ მაინც ვერ აარიდა თავი და ახსენა, უმაღლესი დაკაკუნების სურვილი უჩნდება, ჯვარი გვეწეროს, ისევე არ დაბრუნდეს ერთხელ უკვე ნანახი და განცდილი, ძლივძლივობით გადაგორებული ჩვენი გაძალღებული ყოფა; გაურბის, რადგან მის დავინწყებას საგულდაგულოდ ცდილობს; გაურბის, რათა გულიდან საფუძვლიანად ამოიშანთოს თავს დამტყდარი ამქვეყნიური ჯოჯოხეთი – სისხლი და სიკვდილი, სიცივე

და შიმშილი, უსამართლობა და დამცირება, უსაშველო უმწეობა... თითქოს სამუდამოდ გაქრა ჩვენი ლექსიკონიდან სიტყვები – „იმედი“ და „სინათლე“, რომლებიც ხსნასა და მშვიდობას ველარ ჰპირდებოდა ჩვენს მოქალაქეებს. თითქოს დაუნდობელი მხეცებით სავსე ჩაბნელებულ გამოქვაბულში გამოგვამწყვდიეს, მოელვარე თვალებით რომ დაგვეძებდნენ და ჩვენს გადასანსვლას ლამობდნენ, სადაც არ არსებობდა სინათლის ნატამალიც კი მხსნელად რომ მოგვევლინებოდა და იქიდან თავდასაღწევ კარს გაგვინათებდა.

კალამნიკოვების ძრწოლისმომგვრელ ხმაურში ისერებოდა და ნაცურისფერდებოდა უღრუბლო ცის ამბიონი და თან მიჰქონდა მკრთალი სასოებაც კი, რომ ოდესმე დასასრულის ნიშნულს მიუახლოვდებოდა ჩვენი ვაება –

ომი და სისხლი, ტყვიების უთავბოლო და უკონტროლო ტრაექტორიები და ცხედრები, მგლური კანონების სისასტიკე და საძმოების ომები, მოულოდნელად საიდანღაც ამომძვრალ-აღმოცენებული შეიარაღებული ბანდიტებისა თუ ოფიციალური ბანდფორმირებების აღვირახსნილი თარეში და ბოგინი, ძარცვა და გლეჯა, უზნეობა და უხამსობა, განუკითხაობა და ნარკოტიკით მოწამლული ქართული გენოფონდი, „დაკარგული თაობა“ რომ ეწოდა.

არაერთი მხატვრული თუ დოკუმენტური ფილმი ასახავს იმ ავადსახსენებელი პერიოდის კადრებს, ამ მხრივ არც ლიტერატურა მოიკოჭლებს, მაგრამ, ალბათ, უფრო მეტი უნდა თქმულიყო და დანერლიყო იმ თორმეტწლიან ვაივაგლახზე, დიდი ხნით რომ დაგვაპაუზა და, განვითარების ნაცვლად, მასობრივი ფსიქიკური აშლილობა გვისახსოვრა. მერე რა, რომ არავის ეპიტნავება დროის უკან გადახვევა და უმძიმესი, უსასტიკესი ქრონიკების გახსენება, განსაკუთრებით მათ, ვინც ეს ყველაფერი საკუთარ ტყავზე გამოსცადა, სხვანაირად როგორ აუფხსნათ მომავალ თაობებს, რა დამანგრეველ კატაკლიზმებს ინვევს ქვეყანაში არსებული შიდა თუ გარე საომარი დაპირისპირება, როგორ კარგავს ადამიანი საკუთარ სახეს და როგორ ემსგავსება გამძვინვარებულ ზღაპრულ გველეშაპს, უზარმაზარი ხახა რომ დაუღია და კუჭს ვერ იძღობს ახალგაზრდა გოგო-ბიჭების ჩანთქმით.

სწორედ ამ უკმარისობის ამოვსების წარმატებული ცდაა ნინო ხარატიშვილის შესანიშნავი რომანი „უკმარი სინათლე“ (გამომცემლობა „ინტელექტი“). ამ ნაწარმოებში მწერალმა ყველა იმ პრობლემას მოუყარა თავი, ოთხმოცდაათიან წლებში, ეპიდემიასავით, ერთბაშად რომ დაგვატყდა თავს.

„უკმარი სინათლე“ ზუსტად ასახავს იმ ბნელ გამოქვაბულს და მის მკვიდრთა ყოფას, წლების განმავლობაში რომ გვკვდავდა, გვშლიდა და გვანგრევდა.

ნინო ხარატიშვილის ვრცელ პროზაულ ნაწარმოებს, სადაც დიდი ოს-

ტატობით არის შეხამებული დოკუმენტური სინამდვილე და მხატვრული გამონაგონი, თამამად შეგვიძლია ვუწოდოთ უზარმაზარი პანო, სადაც მისხალ-მისხალ არის ასახული ჩვენი უახლესი წარსულის პერიპეტეიები. ეს პანო ცხადი და ხელშესახები რეტროსპექტივაა მეოცე საუკუნის 90-იანი წლებისა, სადაც თითოეული დეტალი თუ ეპიზოდი კარგად ნაცნობი და განცდილია, სადაც შეულამაზებლად, ბუნებრივად, ძალდაუტანებლად არის გაშიშვლებული ჩვენი მაშინდელი ყოფა, გაუკუღმართებული ცხოვრების პიკანტური დეტალები და ქუჩურ მენტალიტეტს შეწირული ჩვენი ყმანვილები, რომელთაც ჭაბუკური ასაკის სიტკბოც კი ვერ შეიგრძნეს, ვისაც სანუკვარ მომავალზე ფიქრის დროც კი არ მისცეს, ისე დაუმსხვრიეს ჯერ კიდევ შეუბუმბლავი ფრთები და მწერლის სიტყვისამებრ: „ვისაც სამყარომ უცოდველობის ნიჭი არ აპატია“. ეს ის თაობაა – დანყველილი 90-იანი წლების პირმშობი – ბავშვობა და სიყმანვილე კალაშნიკოვებსა და ნარკოტიკზე რომ გაცვალეს.

„უკმარი სინათლე“ ერთი ამოსუნთქვით წასაკითხი რომანი არ არის, მეტიც, კომპოზიციური სირთულისა და მეტად ორიგინალური სიუჟეტური სიმძაფრის გამო, წინ სწრაფად ვერ მიდიხარ. იქიდან გამომდინარე, რომ ნაწარმოები ცალკეულ ისტორიებად არის მოთხრობილი, თითოეული მათგანი მძიმედ იკითხება, ამას თან ერთვის ინტრიგაც, რომელიც ყველა ამბავს უძღვის წინ. ეს ინტრიგა ცოტათი გაბნევს, უკან გაბრუნებს და უკვე წაკითხულის ხელმეორედ, გულდასმით წაკითხვას გაიძულებს. ამას გარდა, ღრმად ამოსუნთქვის საშუალებასაც გაძლევს, რათა გადახარშო ერთი ამბის სისასტიკე, ცრემლებს გზა მისცე, სული მოითქვა და შეემზადო შემდეგი ამბის მოსასმენად, რომელიც სულ უფრო და უფრო მძიმდება და ასე უსასრულოდ... მწერალმა ზუსტად იცის, რასაც აკეთებს, იცის, რომ არა პაუზები, რომლებიც შეძლებისდაგვარად ანელებს მოლოდი-

ნის ჰორიზონტს, მკითხველს უბრალოდ გაუჭირდებოდა ამდენი სულისშემძვრელი ეპიზოდის წაკითხვა და მიღება, მითუმეტეს წიგნი ასეთი სქელტანიანია და ტრაგიკული ნარატივით დახუნძლული. ამდენად, წიგნი ხარატიშვილის მცდელობა ამ მხრივ უდღეური ექსპერიმენტი კი არ არის, ერთბაშად დაახვავოს უმძიმესი კადრები, არამედ პროფესიონალი მწერლის გააზრებული ქმედება – გარდამავალი ფერების გრადაციასავით, პატარ-პატარა ულუფებად მიანოდოს მკითხველს. შედეგიც სახეზეა – არც თხრობის ტემპი ფერხდება და ყელში გაჩხერილი ბურთის გადაყლაპვის შესაძლებლობაც გვეძლევა.

●
„უკმარი სინათლის“ ორიგინალობას მისი რთული არქიტექტონიკა განაპირობებს. ამან ჩემი სათქმელის თავისებურებაც განსაზღვრა – წიგნი ხარატიშვილის ნაწარმოების დაფარული შრეების ამოსაცნობად, შინაარსზე მომინევს აქცენტირება. ამისათვის ჯერ სიუჟეტურ ქარგაზე ვისაუბრებ, პერსონაჟთა მხატვრულ სახეებს გამოვკვეთ და გზადაგზა ჩამოვაცალიებ საკუთარ სათქმელსა თუ დამოკიდებულებას ამ მრავალმხრივანი რომანის მიმართ.

ნაწარმოები ოთხ ქვესათაურად არის დაყოფილი და პროტაგონისტთა ცხოვრების თანმიმდევრობას გვამცნობს.

სამი ოდესლაც გულითადი მეგობარი ბრიუსელში, თავიანთი მეოთხე, აწ გარდაცვლილი დაქალის, ცნობილი ფოტოხელოვანის გამოფენაზე იმყოფება. სწორედ ეს გამოფენაა მთავარი ღერძი ნაწარმოების კომპოზიციისა. არტეფაქტებად ქცეული ფოტოები რომანის ოთხი მთავარი პერსონაჟის განვლილი გზის ქრონოლოგიურ და შინაარსობრივ რექტროსპექტივას წარმოადგენს. მწერალი ამ ქრონოლოგიურ სწორხაზოვნებას მიჰყვება და ასე გვიამბობს ოთხი გოგონას – დინას, ქეთოს, ნენეს და ირას უმძიმესი ცხოვრების ეპიზოდებს, რომელთა ტრაგიზმსაც მათი ოჯახური კონფლიქტები განაპირობებს.

ოთხივე ერთმანეთთან ფატალურადაა დაკავშირებული. თითოეული მათგანის ურთიერთდამოკიდებულება უცნაური და ამბივალენტურია. რამდენადაც აერთიანებთ ბავშვობიდან გამოყოფილი უდიდესი სიყვარული, იმდენად თიშავს ის გადაულახავი წინააღმდეგობები, რომლებიც მათი ოჯახის წევრთა შორის წარმოიქმნება. სწორედ ეს მტერმოყვრული ნონსენსი იქცევა მათი ცხოვრების ეშაფოტად.

მთხრობელის როლში ქეთო ყიფიანი გვევლინება – ერთი შეხედვით, სუსტი და დაუცველი, სიფრიფანა; მის თვალწინ დატრიალებულ ჯოჯოხეთს მორევში ჩასაძირად განწირული პატარა ნაფოტივით რომ უტრიალებია, მისი ფაქიზი სამშვინველი დღენიადაგ მეგობრებისა და ახლობლების პრობლემებზე ფიქრს რომ შეუჭამია.

ქეთო ობიექტურია. არც საკუთარ ნაკლსა თუ ღირსებას მალავს და არც სხვებისას. ის მეგობრის დაკარგვიდან ოცი წლის თავზე, ბრიუსელში გამართულ ფოტოგამოფენაზე, ვრცელ ექსკურსს გვიტარებს და მოვლენათა არსში გვახედებს. სწორედ ქეთო ყიფიანის პირით ამიშვლებს მწერალი მეოცე საუკუნის 90-იანი წლების მსხვერპლთა შინაგან სამყაროს, მათი სულის ნათელსა თუ ბნელ ხვეულებს, ეგოცენტრიზმით შეპყრობილ სუბიექტთა მახინჯ მისწრაფებებსა თუ სპეტაკი სულების მეტამორფოზას, გაუგონარმა სისასტიკემ რომ გააუხემა ოდესლაც სიკეთისა და სათნოების მოხარკენი, ჯერ ცინიკურად აყურყუმელავა ჭაობის ზედაპირზე, შემდეგ კი დაუნდობლად წაიღო ფსკერისკენ.

გამოფენაზე მისული ქეთო უსაშველოდ ღელავს, მიუხედავად იმისა, რომ დეტალურად აქვს შესწავლილი თავისი უახლოესი მეგობრის, თავისი სულისა და გულის ნაწილის, დინა პირველის საგამოფენო ექსპონატები, რადგან უმეტესობაზე თავად არის გამოსახული, ამასთან დინა სწორედ მის თვალწინ ამჟღავნებდა ფოტოებს და, ბუნებრივ-

ვია, ექსკლუზივი სწორედ ქეთოსი იყო. მას შემდეგ, რაც გალერეაში ფეხი შედგა, სულ გაქცევაზე ფიქრობს, რადგან ზუსტად იცის, როგორი დამანგრეველი ეფექტი ექნება იმის ხელმეორედ ხილვას, რასაც ოცი წლის წინ გაექცა; იცის, რა გაუსაძლის ტკივილს მოუტანს იმ ყველაფრის გახსენება, რის დავინწყებასაც გულდაგულ ცდილობს. ქეთოს აღარ უნდა წარსულში დაბრუნება და იმ ჭრილობების გახსნა, რომლებიც სამუდამო იარებად დამჩნევია სულსა და სხეულზე – ამ სიტყვის პირდაპირი და ირიბი მნიშვნელობით.

როგორც ითქვა, დინა პირველის ფოტოგამოფენა 90-იანი წლების რეტროსპექტივაა და დეტალური თანმიმდევრობით ასახავს ოთხი განუყრელი მეგობრის ცხოვრების წლებს თორმეტი წლის განმავლობაში. რომანის კომპოზიციური ხაზი ასეთია: ქეთო ყიფიანი მიდის თითოეულ ექსპონატთან და თვითონაც თავით ფეხამდე ეშვება იმ ისტორიებში, რომლებიც ამ სურათებს მიღმა იმალება და ჩვენც თან მიგვათრევს. ფოტოსურათებით მოყოლილი ჩვენი უახლესი წარსულის თორმეტი წელი გვაქცევს ამ მაღალმხატვრული რომანის ბინადრებად და, ტრაგიზმითა და დრამატიზმით დახუნძლულ პერსონაჟებთან ერთად, საშინელებათა ფილმის მსგავს სამყაროში გვაშოგზაურებს. მწერლის მიზანიც ხომ ეს არის, ბუნებრივად, ძალდაუტანებლად დაიმორჩილოს მკითხველი, რათა ერთად გაუხსნოთ თვალი იმ მიწიერ ჯოჯოხეთს, რომელიც ერთ ათეულ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში გვხრავდა, გვფლეთდა და ნაკუნებად გვაქცევდა; როგორმე გავუძლოთ პროტაგონისტთა უმძიმესი ცხოვრების მატანეს, რათა აღარასოდეს დავბრუნდეთ წარსულში, 9 აპრილიდან მოყოლებული, სისხლის ტბებს რომ აყენებდა ჩვენს ქუჩებში, სადაც ერთნაირად მიმდინარეობდა ორი ძმათამკვლელი ომი – სამოქალაქო და აფხაზეთისა, სამა იარაღსხმულმა ცინიკოსმა ტაკიმასხარამ რომ დაიწყო და ყველანი იძულებით

გვაქცია მარიონეტებად, სადაც „ჰერონით გაბრუებული ბიჭები ომობანას თამაშობდნენ“. „ეს იყო პოსტაპოკალიფსური სამყარო თავისი დაცხრილული სახლებით, მშიერი ძაღლებით, არყითა და ჭაჭით გაფუყული, მომლოდინე ჯარისკაცებით, სანახევროდ ზღაში ჩაძირული ეშმაკის ბორბლით, იარაღის სანყობებად და შტაბ-ბინებად გადაკეთებული ძვირფასი სანატორიუმებით“.

რამდენი ფოტოცაა გამოფენილი, იმდენი ამბავია მოთხრობილი. როგორც 3D ფილმებშია, ფოტოები იხსნება და ისე ცოცხლდება კადრები. ამას საკმაოდ ორიგინალური მანერით ახერხებს მწერალი: ჯერ ფინალური აქტიდან შემოიტანს მწერ ინფორმაციას, ასე ვთქვათ, ინტრიგით „გვეთამაშება“, ჩვენს ნერვიულ დაბოლოებებს გააღიზიანებს, მეტის გაგების სურვილს აღგვიძრავს, მერე ისევ უკან ბრუნდება და თავიდან, დეტალური თანმიმდევრობით გვიყვება ამა თუ იმ ისტორიას. ეს გარკვეული მწერლური ხერხია, უფრო მეტად რომ დაგვანტერესოს, უფრო მეტად რომ ჩავვითრიოს, ხოლო ამბებს შორის ემოციას, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, პაუზები გვინელებს. როგორც კი ქეთო ყიფიანი ახალ ფოტოსთან გადაინაცვლებს, სიუჟეტის სწორხაზოვნება ირღვევა და თხრობის დინამიკა ნელდება, ზუსტად ისე, აღელვებულ ზღვაში სულ ცოტათი რომ ითქვამ სულს, ვიდრე საკუთარ წიაღში შებრუნებული ტალღა ძალას მოიკრებს და ახალი გამშაგებით გეკვთება. ანალოგიური შეგრძნება გეუფლება ნინო ხარატიშვილის რომანის კითხვისას. მწერალი უდიდესი ოსტატობით, საგანგებოდ ანელებს თხრობის რიტმს, რათა ახალი ძალით დაამყაროს მკითხველთან ემოციური კონტაქტი და ახალი საშინელების მოსამენად განგვანყოს. რომ არა ეს პაუზები, ნაწარმოებში აღწერილი უმძიმესი ისტორიების ნაკითხვა ერთობ გაუძნელდებოდა მკითხველს, მით უფრო მათ, ვინც იმ თაობის შვილია, საკუთარ თავზე რომ იწვინა აქ აღწერილი ტრაგიზმი.

პირველი სურათი ოთხი მოზარდის

უბედნიერეს, სილალით, ტკბილი ოცნებებითა და სიანცით დახუნძლულ წლებზე გვიყვება. დინა, ქეთო, ნენე და ირა ჯიუტად ცდილობენ დაკეტილი ბოტანიკური ბაღის გისოსებში გადაძრომას. ისინი საგანგებოდ, საკუთარი სურვილით უვარდებიან სიბნელეს ხახაში, რათა ერთხელ და სამუდამოდ დაამარცხოონ ის, რისიც ყველაზე მეტად ეშინიათ. თითქოს სიმბოლურია, რომ ეს უდარდელი ყმაწვილები თავიდანვე სიბნელეს ერკინებიან, დაბრკოლებას არ ეპუებიან და გაასმაგებელი ძალით ცდილობენ ბნელი და გრძელი, უჭაერო გვირაბიდან გაღწევას. მისი ბოლოსკენ მიიღვებიან, იქ სადაც საკმარისი სინათლეა იმისათვის, რომ სურვილებით დატკბნენ. მათი მიზანი ბოტანიკური ბაღის ჩანჩქერამდე მისვლაა, სადაც ტანს განიბანენ და გვირაბის სიბნელის შიშსა და სიმყრალის სუნს ჩამოირეცხავენ. ასეთი დასაწყისი სიმბოლურად მიგვანიშნებს, რომ ოთხ მეგობარს ისეთივე გრძელი ცხოვრებისეული ჯოჯოხეთის გავლა მოუწევს, როგორც ეს ბნელი გვირაბია – ათასი ჯურის ჯოჯოხებით, მლამიობებითა და მისტიკური აჩრდილებით სავსე.

საგულისხმოა, რომ, რომელი ქრონიკითაც გახსნა ქეთომ ფოტოგამოფენა, ანუ რომელი ამბითაც დაიწყო თხრობა, ანალოგიური სიმბოლური მნიშვნელობის ეპიზოდით მთავრდება ნაწარმოებიც და ასე იკვრება წრე, მაგრამ ამაზე ბოლოს, მანამდე წინ უამრავი თავგადასავალი ელით მეგობრებს, მოყვარულ ბედურებით რომ შეჰხარიან სამყაროს და ყველაზე კომპარულ სიზმარშიაც კი ვერ წარმოიდგენენ, რა დიდი განსაცდელის დაძლევა მოუწევთ, ჯერ არ იციან, რომ სულ სამოიდე წელში სამუდამოდ დასრულდება მათი ბავშვობა.

ჰელსონაეჭი

როგორც ითქვა, რომანს საკმაოდ რთული და ჩახლართული სიუჟეტი აქვს. მოვლენები ძირითადად ექვსი

ოჯახის ირგვლივ ვითარდება. ეს ექვსი ოჯახი ქმნის ნაწარმოების რგოლს, საიდანაც იწყება დრამატული ისტორიები და ქვეყანაში არსებულ ქაოსსა და განუკითხაობას ერწყმის.

და-ძმა – **ქეთო და რატი ყიფიანები;**
და-ძმანი – **ნენე, ცოტნე და გუგა ქორიძეები;**

ირა ჟორდანია;

ძმები – **საბა და ლევან იაშვილები;**

და-ძმა – **ოთო და ანა ტატიშვილები**
და... **დინა პირველი.**

ეს ადამიანები საბედისწეროდ დაუკავშირდნენ ერთმანეთს და თითოეული მათგანის ტრაგიზმიც განსაზღვრეს. ამ ოჯახების ტრაგედია ჩვენი ქვეყნის გაუკუღმართებული ყოფის მიკრომოდელია და 90-იანი წლების იმ დაკარგული თაობის განზოგადებულ სახეს განასახიერებს, ჩანასახშივე რომ ჩაუკლეს ანტიკური ჰარმონიული იდეალი – „ლამაზ სხეულში ლამაზი სულია!“

დინა ჰიპოკრიტი – რომანის პირველივე სტრიქონები დინა პირველის სახასიათო შტრიხებით იწყება და უმალ ვხვდებით, რომ სწორედ ის იქნება რომანის მთავარი ლერძი, რომლის გარშემოც იტრიალებს მოვლენები. დაუცხრომელი და დაუშრეტელი ენერჯის მქონე, მებრძოლი, ლიდერობის ნიჭით დაჯილდოებული, ექსტრავაგანტული და უკიდურესი შინაგანი თავისუფლების მქონე დინას სისავსე ვერ დაიტია ბნელმა, ჯურღმულად ქცეულმა პატარა ქვეყანამ, რომელიც სიცოცხლისმოყვარული ადამიანების ასპარეზად ვერ იქცა.

„საღამოს შუქი თმაში გაეზნა და წინ ვერაფერი აღუდგებოდა, უმალ დაძლევა და ამ დაბრკოლებასაც მთელი ძალ-ლონით, მთელი ტანით მიანვებოდა, სანამ გისოსები მის წონას ვეღარ გაუძლებდა, ჩუმად ამოიკვნესებდა და დანებდებოდა. დიახ, ამ დაბრკოლებას მხოლოდ თავისთვის კი არ გაარღვევდა, არამედ ჩვენთვისაც, რომ თავისი სამი განუყრელი მეგობრისთვის ახა-

ლი თავგადასავლების საძიებლად გა-
 ეხსნა გზა“ – ამ სტრიქონებით იწყება
 ნანარმოები, რომელიც, გარკვეულნი-
 ლად, პირდაპირი მნიშვნელობის მა-
 ტარებელიცაა და ირიბისაც. მწერალი
 თავიდანვე გვიხსნის დინას ხასიათის
 საიდუმლოს და იმისათვის შეგვამზა-
 დებს, რომ პატარა გოგო-
 ნას მარტივი ცხოვრება არ
 ელის, რომ მთელი თავისი
 არსებობის მანძილზე და-
 უცხრომელი ჭიდილი ექ-
 ნება გადაულახავ წინააღ-
 მდეგობებთან და ამასვე
 ასწავლის მეგობრებსაც.

რკინის გისოსებთან მო-
 ჭიდავე დინა ორ სამყაროს
 – აკრძალულსა და ნება-
 დართულს შორის არის
 გახილული. მისი უკიდველ-
 ნოდ თავისუფლებისმოყ-
 ვარე ჟინი და ტემპერამენ-
 ტი ვერ გუობს ამქვეყნიურ
 დაბრკოლებებს, კლიშე-
 ებსა და შტამპებს, რაც
 გისოსების სახით არის
 ტექსტში წარმოდგენილი.
 ამიტომაც ერკინება მას,
 რომ დაამსხვრიოს ჩვენს
 მენტალობაში მყარად ჩა-
 ბუდეული სტერეოტიპები
 და ისუნთქოს ძალდაუტა-
 ნებლად, ლალად და მშვი-
 დად, მაგრამ ამ სამყაროს
 დინასი არ ესმის, ვერ გუ-
 ობს მის სითამამეს და ისე
 გამეტებით ამოარწყევს,
 როგორც იძულებით ნაჭამ
 საძულველ საკვებს:

„თვალეზდაჭყეტილები ვუყურებდით
 ორ სამყაროს შორის გაჩხირულ მეგო-
 ბარს: დინას ცალი ფეხი ენგელსის ქუ-
 ჩის ტროტუარზე ედგა, მეორე კი უკვე
 ბოტანიკური ბაღის ჩაბნელებულ შიდა
 ეზოში; ნებადართულსა და აკრძალულს
 შორის ირწეოდა, უცნობი თავგადასავ-
 ლის ჟინსა და ნაცნობი ყოფის ერთფე-
 როვნებას, შინისაკენ მიმავალ გზასა და
 ფათერაკს შორის. ის, ჩვენ ოთხს შო-

რის ყველაზე გამბედავი, იდუმალებით
 მოცული სამყაროს კარს გვიღებდა,
 მხოლოდ მას შეეძლო შიგ შევეყვანეთ,
 რადგან არ ცნობდა გისოსებსა და ჯე-
 ბირებს. სწორედ დინა, ვინც ტყვიისფე-
 რი, სწეული და სულმლაფავი საუკუნის
 უკანასკნელ ნელს, ტანვარჯიშის რგო-

ლების ბანრისგან გამონასკვეულ ყულ-
 ფში გაყოფდა თავს და სიცოცხლეს მო-
 ისწრაფავდა“.

ქეთო ყიფიანი – ქეთო ყიფიანი
 მსუბუქად შოფარფატე პეპელას მა-
 გონებს, ფრთები რომ კოკისპირულ-
 მა წვიმამ დაუძიმა და ფრენა უჭირს.
 მორცხვი და მორიდებული, სულ თავის
 ძნელადაღსაზრდელი ძმისა და მეგობ-

რის, დინას ჩრდილში იმყოფება. მუდამ სიმართლის მხარეს დგას, თავდაუზოგავად იბრძვის უსამართლობის წინააღმდეგ და არავის და არაფრის გამო არ ღალატობს ამ პრინციპს. თავად სიყვარულის განსახიერებას, ყველა თავისიანი, ახლობელი თუ შორეული უყვარს. გამუდმებით ცდილობს სხვებისთვის ხიფათისა და ტკივილის არიდებას. ჯიუტია და არ ნებდება, სიძნელეებს არ ეპუება და საკუთარი სიცოცხლის ფასად იცავს ყველას, ვისაც მისი შველა სჭირდება, მაგრამ სხვებზე ზრუნვა და გაუსაძლის წინააღმდეგობებთან ჭიდილი იმდენად დაუზიანებს ფსიქიკას, ჭკუიდან რომ არ გადავიდეს, ბარძაყებზე სამართებლის გადასმას იწყებს. ეს მაზოხისტური ქმედება საბოლოოდ მანიაკალურ ჩვევაში გადაეზრდება, რადგან ორგანიზმიდან სისხლის გამოშვება ერთადერთი რამ არის, რაც მას შვებას ჰგვრის. ამდენად ჟამთა ვითარების აღმწესხველად გადაიქცა ქეთოს ფეხები, სადაც იმდენი ჭრილობა დაუგროვდა, მის ირგვლივ რამდენი უბედურებაც მოხდა, ასეთი კი საკმაოდ ბევრი იყო, იმდენად ბევრი, რომ ქეთოს ბარძაყები ველარ იტევდა, ამიტომ უკვე შეხორცებული იარების ხელმეორედ დესერვა დაიწყო. ასე, საკუთარი სხეულით, ფენა-ფენა დაატარებდა ქეთო ყოფიანი გაძალღებული ცხოვრების წლების „სახსოვარს“. როგორც ითქვა, ამ ჭრილობებს, თითოეულს, თავისი მძიმე ისტორია ჰქონდა, რაც ლამის კინემატოგრაფიულად აისახა ქეთოს ნატურაზე.

ქეთო და მისი ძმა ძალიან პატარა ასაკში დედით დაობლდნენ. ქეთო, ასე თუ ისე, შეგუებულია, რადგან მას დედა საერთოდ არ ახსოვს (ერთი წლის იყო, რომ დაელუპა), უდედობის განცდას კი ძმა, მამა და ორი ბებია – დედის დედა და მამის დედა (ბაბუდებს რომ ეძახის) უვსებენ. ქეთოს უსაზღვროდ უყვარს თავისი უფროსი ძმა – რატი, დღენიადაგ მასზე ზრუნავს და დარდობს. თავის მხრივ, რატიც გიჟდება უმცროს დაიკოზე, მაგრამ ის...

რატი ყოფიანი – ძნელად აღ-

საზრდელი, დაუმორჩილებელი, ჯიუტი, ხულიგანი, ყოყლოჩინა, ბობოქარი, ეგოცენტრული და იმპულსური ბიჭია. რთულია, წინასწარ განჭვრიტო, როდის რას მოიმოქმედებს. მოჯანყე სულის რატი ამბიციურია და პირველობის ჟინით არის შეპყრობილი. ქუჩურ კანონებს აყოლილი, უბნის ყოჩობას ლამობს და ცდილობს „კაი ბიჭობის“ შტამპით იცხოვროს. მას, ქეთოსაგან განსხვავებით, ბუნდოვნად ახსოვს დედა და გამუდმებით თან სდევს მისი აჩრდილი. მისთვის იმდენად ძვირფასია ხსოვნაში ჩარჩენილი მშობლის სახე, საკუთარ ილუზიაში შექმნა იდეალური ხატი დედისა. ისეთი გაუსაძლისია და აუტანელი მისი მონატრება, ისეთ წამლევკავ ბალამად გუბდება მის გულში უდედობის განცდა, პერიოდულად ამ ბოლმის შეკავებას ველარ ახერხებს და ნიაღვარივით გადმონათხევს ხოლმე ვინმეზე, ეს ვინმე კი მამამისია. სწორედ მას აბრალებს ვაჟი ცოლის სიკვდილს. სულ ჰგონია, რომ ესმა სწორედ ქმარს გაექცა კავკასიონის მთებში, რადგან „სამინელი“ და „აუტანელი“ ქმრის გაძლება აღარ შეეძლო (არადა, სწორედ ესმას სიყვარულს ანაცვალა უფროსმა ყოფიანმა ბედნიერი მომავალი, უარი თქვა საქართველოს ფარგლებს გარეთ წარმატებულ კარიერაზე, სამშობლოში დაბრუნდა, იქორწინა და უფულო ქართველ მეცნიერთა რიგებს შეუერთდა), სინამდვილეში ის ალპინისტ მეგობარ მამაკაცთან ერთად, მეუღლის შინარყოფნისას ნავიდა ყველაზე მაღალი მწვერვალის დასაპყრობად, სადაც ჩამონოლილმა ზვავმა იმსხვერპლა.

სწორედ რატი იქცევა საკუთარი და სხვების უბედურების მიზეზად, მისი დაუდგრომელი ეგო და უაზრო პრინციპები ჩაუყრის საფუძველს ზემოთ დასახელებული ოჯახების გაუგონარ ტრაგედიას.

რატის ამქვეყნად სხვა მიზანი არ გააჩნია, გარდა იმისა, რომ უბნის ყოჩობა ჩამოართვას თავისზე უფრო ნაძირალას, „კანონიერი ქურდის“ ძმისწულს, ცოტნე ქორიძეს და თავად გადაიბაროს

რეკეტი იმ კომერციული ობიექტებისა, რომლებსაც ცოტნე თავის „სახელოვან“ ბიძასთან ერთად „კრიშავს“. ასე ებმება ის ქორიძესთან სამკვედრო-სასიცოცხლო ომში და ასე ნელ-ნელა ანადგურებს ყველას და ყველაფერს, რაც მას უყვარდა. ეს ცოტა მოგვინებით, მანამდე კი რატი ჯერ კიდევ პატარა ბიჭია, მოჯანყე, რომელიც ჯიუტად აცხადებს, რომ სკოლას არ დაამთავრებს, რადგან სძაგს ჩვენი საბჭოური „ნესრიგი“ თავისი უპრინციპო კანონებით. უნდა, პირდაპირ რქებით შეეჯახოს და ხერხემალში გადაამტვრიოს სისტემა, რომელიც მექრთამეობაში, კორუფციაში, ნეპოტიზმში იხრჩობა. ამიტომაც, პროტესტის ნიშნად, გადანყვეტს, სკოლა არ დაამთავროს და ატესტატი არ აიღოს, რადგანაც უაზრობად მიაჩნია იმ ქვეყნის ატესტაციც და დიპლომიც, რომლებსაც პატრონაჟის გარეშე ვერ გამოიყენებს.

რატის ამ ახირებას ერთადერთი ადამიანი მოუგრებს კისერს – დინა პირველი, მისი მეზობელი და დის, ქეთოს დაქალი. რატის უჟმურ, უხემ ხასიათს გარკვეული პერიოდი სირბილეს უბრუნებს დინას უსაზღვრო და უგონო სიყვარული, რომელიც ქალ-ვაჟს შორის როკენ-როლის ცეკვით დაიწყო და თავდავინყებულ გრძნობაში გადაიზარდა. ეს ორი მოუსვენარი, თავქარიანი, დაუოკებელი ველური ტემპერამენტის მქონე არსება ცხოვრების ჟინითა და მენტალობით ისე შეთვისებია ერთმანეთს, ისე შესისხლხორცებია, ისე უხარიათ ერთურთი, თითქოს სამყარო საგანგებოდ მხოლოდ მათთვის გაჩენილიყოს, მაგრამ უეცრად თავს დამტყდარი გაუსაძლისი ბედნიერება ორი მონათესავე სულისა ფატალურად შეცვალა ერთმა ავადსახსენებელმა შემთხვევამ, რომელიც პირდაპირპროპორციული იყო ჩვენს ქვეყანაში არსებული ქაოსისა და ანარქიისა.

ნენე ჯოშიძე – თავქარიანი, ქა-რაფშუტა, იოლად საცდუნებელი და იმპულსური. „კანონიერი ქურდის“,

„ტაპორასა“ და ბანდიდტი ძმის, ცოტნეს უზურპატორული რეჟიმის ქვეშ დაუნდობლად გაჭყლეტილი, დიქტატურას და სხვების პირად ინტერესებს შეწირული, რამდენჯერმე ძველი და უსარგებლო ნივთივით გაყიდული და მაინც უშიშარი; ჩუმ, ხმაამოუღებელ პროტესტს მხოლოდ იმით გამოხატავს, რომ გამუდმებით დინების საწინააღმდეგოდ ცურავს, რადგანაც სიყვარულის უფლება არ მისცეს, ბედნიერება წაგლიჯეს, დანიხლეს და გაანადგურეს. ალბათ, სწორედ ეს შინაგანი წინააღმდეგობა იქცა იმის მიზეზად, რომ ნენეს ჩვევად გადაექცა კაცების ხშირი ცვლა და მათით გართობა. საბოლოოდ კი – ვულგარული და აღვირახსნილი – მხოლოდ ერთადერთი მისიით ცხოვრობს – ხელიდან არ გაუშვას არც ერთი მამრი, ვინც კი მოეწონება. მიუხედავად იმისა, რომ მის კისერზეა ორი ახალგაზრდა, უდანაშაულო ბიჭის მკვლელობა, ნენე ის ქალი არ არის (უფრო სწორად, აღარ არის, რადგან მასში ყოველგვარი ადამიანური ჩაკლეს), დიდხანს ჩაიგუბოს გულში დარდი და ბოლმა, ნებისმიერ ტკივილს ადვილად ივინყებს და მზად არის ახალი თავგადასავლისთვის.

იმა ჯოშიძანია – განსხვავებული ორიენტაციის მქონე, ინტელექტუალი, თავის ასაკთან შეუფერებლად დინჯი და დაბრძენებული. მას თავდავინყებით უყვარს ნენე ქორიძე და უყვარს იმაზე მეტად, ვიდრე მეგობარს – მეგობარი. მერე რა, რომ უკან იმავე გრძნობას ვერ იღებს (ნენეს მხოლოდ საპირისპირო სქესი იზიდავს), მაინც დღენიადაგ ნენეს ბედნიერებისთვის იბრძვის, ცდილობს, დაიცვას დესპოტი ოჯახის წევრებისგან, რაც საბოლოოდ იქცევა კიდევ მათი განხეთქილების ვაშლად.

ცოტნე ჯოშიძე – თავისი „კანონიერი ქურდი“ ბიძის „ღირსეული“ მემკვიდრე, მისი ჩრდილი და ბანდიტური საქმეების გამგრძელებელი, სასტიკი და დაუნდობელი. რატი ყიფიანთან მუდმივ ომში ჩართული ცოტნე ქორიძე ნამდვი-

ლი სადისტია. იმდენად არის შეპყრობილი გამდიდრებისა და პირველობის ჟინით, იმდენად უტკბება სისხლიანი ფულით ნავარდი, საკუთარ დას, ბიძის ბრძანებით, ორჯერ გაყიდის და საბოლოოდ იმის წინააღმდეგაც წავა, ვინც ქურდული ცხოვრებისა და დაუნერელი კანონების „ენციკლოპედიურ“ ცოდნას აზიარა – ის ბიძას, „ტაპორასაც“ კი გასწევს გვერდით, მის ზურგს უკან გააბამს კავშირებს, დაივიწყებს სტერილურ ქურდულ მენტალურ პრინციპებსა და აკრძალვებს, პოლიციასაც შეეკვრება და რუსეთში ნარკოტრანზიტსაც გაჭრის. მართალია, „ტაპორას“ თვალში სამუდამოდ დაეცემა მისი ავტორიტეტი, სამაგიეროდ, თბილისში ყველაზე მსხვილ ნარკობარონად იქცევა.

ყუყუა ქობიძე – ქორიძეების სადისტური ოჯახის ყველაზე უფრო წესიერი, კეთილშობილი წევრი, ბუნჩულა და უბოროტო, მიმნდობი და მიამიტი. ის ერთადერთი ქორიძეა, რომელიც განზე დგას თავისი მტარვალი ძმისა და ბიძის შეხედულებებისგან, აშინებს და აფრთხობს მათი საქმიანობა, თუმცა საბოლოოდ მაინც საკუთარი ოჯახის ბინძური მორევი დაღუპავს ულამაზეს ბიჭს, რომელსაც მერკანტილურმა ეპოქამ ზნეობრივი პრინციპები არ აპატია.

სანდრო იაჭვილი – ულამაზესი და უწესიერესი, პერსპექტიული ახალგაზრდა, სამხატვრო აკადემიის წარმატებული სტუდენტი და დიდი მომავლის იმედების მქონე. ნენე ქორიძის სიყვარულს ზვარაკად შეწირული ბიჭი.

ლევან იაჭვილი – რატი ყიფიანის ბავშვობის მეგობარი და მისი მარჯვენა ხელი. ის დუდუკზე უკრავს, მაგრამ ამას საგულდაგულოდ მალავს, რადგან მუსიკით გატაცება შეუფერებელია მისი სტატუსისათვის. „კაიბიჭობის“ და „ძველბიჭობის“ ეპოქას სულ სხვა მოთხოვნები და პრინციპები აქვს. ამიტომაც, მუსიკალური საკრავის ნაცვლად, ხელში იარაღს იღებს და რატისთან ერ-

თად იწყებს იმდროისათვის ყველაზე წარმატებულ „ბიზნესს“ – რეკეტს, სავაჭრო ობიექტების „დაკრიშვას“ სარგებელის მიღებით – ფულის გამოძალავით. ლევანს თავისი უფროსი ძმა სანდრო უყვარს ძალიან და ვერ ინელებს, რომ მისი მკვლელი დაუსჯელი დადის. ლევანი შეპყრობილია სისხლის აღების სურვილით. ეს სურვილი იმდენად დააკარგვინებს თავს, რომ ყოველგვარ ზნეობრივ და ადამიანურ საზღვრებს გადადის. ვინაიდან ვერსად მიაკვლევს ძმის მკვლელს, ჯავრს მის უდანამაულო დაზე იყრის და ამის გამო შეეყვარებულისა და მეგობრებისგან უარყოფილი, საბოლოოდ, მხედრონის ნიშას მოირგებს და ავტომატი ხდება მისი ცხოვრების განუყრელი ატრიბუტი.

როგორც აღვნიშნე, ამ პროტაგონისტთა პერსონალური დახასიათება იმიტომ და მხატვრული ამბები ადვილად გასაგები გამეხადა მკითხველისათვის.

მაშ, ასე! რა აკავშირებთ ამ ადამიანებს ერთმანეთთან და რა განაპირობებს მათ ოჯახურ ტრაგედიებს?!

ზემოთ უკვე ვახსენე, რომ თბილისელი შეყვარებულების – დინას და რატის ბედნიერება ერთმა მოულოდნელმა და საბედისწერო შემთხვევამ დაანგრია და მაგიდის არასწორ ზედაპირზე, სახელდახელოდ აშენებული ბანქოს ხუხულასავით, ძირფესვიანად დაშალა.

რატი ყიფიანს და ცოტნე ქორიძეს გაუთავებელი ცივი ომი აქვთ. ორი ყოჩი ერთ უბანში ერთად ვერ მოძოვს. ორი ჯიუტი თხის ასპარეზად სოლოლაკი ძალზე პატარაა. ცოტნეს რატი ყელში ჰყავს გაჩხერილი, რადგან ეს უკანასკნელი თავისუფლად სუნთქვის საშუალებას არ აძლევს. ვერ ინელებს, რომ ყიფიანი ქალაქში მასზე დიდი ავტორიტეტით სარგებლობს, რადგან, რატის, მისგან განსხვავებით, ის უპირატესობა აქვს, რომ არავინ „კრიშავს“. ქორიძე თუ ბიძის ჩრდილს ეფარება და ზურგსაც მთელი ქურდული სამყარო უმაგრებს, ყიფიანი საკუთარი ბიჭო-

ბით იხვეჭს სახელს. გარდა ამისა, კიდევ ერთი, ფრიად მნიშვნელოვანი მიზეზი აქვს ცოტნე ქორიძეს, რომ რატი სძულდეს. მას თავდავინწყებით უყვარს დინა პირველი და ჯერ კიდევ იქამდე უყვარდა, ვიდრე რატი დინას ქალად აღიქვამდა, ოღონდ ცოტნეს მხრიდან ეს იყო ჩუმი, ყველასაგან დაფარული გრძნობა. მას თავზარი დასცა დინას გადანყვეტილებამ, რომ მისთვის ქორიძე არაფერს წარმოადგენს, აი, რატი კი... რატი მისთვის ყველაფერია – სიცოცხლის წყურვილიც და საზრისიც, ბედნიერებაც და სიხარულიც, ვნებაც და გატაცებაც... ცოტნეს განსაკუთრებით ის აკარგვინებს წონასწორობას, როცა, როკენ-როლის ცეკვისას, რატი დინას ფეხებში გაიძვრენს და ისე ახლოს მიდის მასთან, ლამის საკუთარი სხეულის ნაწილივით შეეხარდოს ხოლმე. ცოტნე ამ ყველაფერს გულში იხვევს და მოთმინებით ელოდება სასურველი მომენტის დადგომას. ეს მომენტიც არ დააყოვნებს.

ცოტნე ქორიძე, ბიძამისის ზურგს უკან, პოლიციელებს შეეკვრება. ისინი ყიფიანების სახლში შეიჭრებიან, ბინას გაჩხრეკენ, ნარკოტიკულ საშუალებას „ამოიღებენ“ და რატის დააპატიმრებენ – ნარკოტიკების შენახვა-რეალიზაციისა და სამართალდამცველების მიმართ წინააღმდეგობის ბრალდებით. დიდი მიხვედრა არ სჭირდებოდა, რომ ეს ყველაფერი ცოტნეს „გაჩალიჩებული“ იყო. მეტოქეს დიდი ხნით გაისტუმრებდა ციხეში და მშვიდად, უპრობლემოდ დაეუფლებოდა მის „მემკვიდრეობას“ – დინას და რეკეტიტ მოპოვებულ „ბიზნესს“.

აქედან იღებს სტარტს ყიფიანების, პირველებისა და ქორიძეების ამქვეყნიური ჯოჯოხეთი.

დინას ვერც რატის დაპატიმრება ცვლის. ენერგიული და ექსტრავაგანტული ფოტოგრაფი ერთ-ერთი პრესტიჟული გაზეთის რედაქციაში იწყებს მუშაობას და მოთმინებით ელოდება შეყვარებულის დაბრუნებას. ვინაიდან რატის და ქეთოს ინტელიგენტ და პატიოსან მა-

მას არ სჯერა თავისი ავარდნილი ვაჟის უდანაშაულობისა, შესაბამისად არც იმ უკანონოდ მოპოვებული ფულის აღება სურს შვილის ციხიდან დასასხნელად, რატის მეგობრებმა და ხელქვეითებმა რომ შეუგროვეს. ამიტომ ადვოკატთან „ობშიაკის“ ფულის გადასაცემად ქეთო და დინა გაემართებიან. სწორედ ეს ავადსახსენებელი გზა იქცევა მათი უბედურების სათავედ.

აღნიშნულ ქვეთავს „ზოოპარკი“ ჰქვია, ამავე სახელითაა დასურათებული ფოტოც, სადაც ის წამია მარადიულად შეჩერებული, როცა ლაღ და მხიარულ დინას სამუდამოდ ჩაუტყდა ძველი, უდარდელი ცხოვრების ხიდი და როცა დამარხა საკუთარი ბედნიერებაც, ოცნებებითა და იმედებით სავსე ყმანვილქალობაც, ადამიანური საზრისიც და მომავლის რწენაც.

ფოტოგრაფი დინა განუყრელად თან დაატარებს რატის მიერ ნაჩუქარ დედისეულ ფოტოაპარატს. ჭეშმარიტი ხელოვანი ყველგან, ყველა სიტუაციაში მზადაა, ფირზე აღბეჭდოს, როგორც თავისი, ისე სხვების ცხოვრებისეული კატაკლიზმები, როგორც მათი „დანგრეული, დასახიჩრებული, ცხოვრების განივთებული მტკიცებულებები“. ასე აღბეჭდა მან ქეთო ყიფიანის პორტრეტი, რომელიც ზოოპარკში მომხდარ ტრაგედიაზე გვიყვება.

ეს ის პერიოდია, როცა დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია, ჩვენს ქვეყანაში მომხდარი პუტჩისა და სამხედრო გადატრიალების გამო, ქვეყნიდან გაიქცა და თბილისში მისი მომხრეების ფართომასშტაბიანი აქცია გაიმართა, რომელიც სამხედრო საბჭოს ბრძანებით დახვრიტეს. სწორედ ამ აქციამ და ქუჩაში მომხდარმა არეულობამ შეუშალა ხელი დინას და ქეთოს, რომ ადვოკატთან დაუბრკოლებლად მისულიყვნენ. ცენტრალური გზები მიუწვდომელი და ძალიან საშიში იყო, შესაძლოა, ბრმა ტყვიის მსხვერპლი გამხდარიყვნენ. სხვა გზა არ იყო და ფეხით როგორმე ზოოპარკში უნდა მოხვედრი-

ლიყვნენ, იქიდან კი ვერეს ხეობაზე გადებული მილით შეიძლებდნენ ადგილზე მისვლას. სწორედ ზოოპარკის ტერიტორიაზე წაანყდნენ ისინი ისეთ ფაქტს, რამაც მთელი მათი ანმყო და მომავალი ყირაზე დააყენა. ორმა შეიარაღებულმა ნაძირალამ, გაურკვეველი თანხის მოთხოვნის გამო, ერთი ახალგაზრდა ბიჭი მოკლა, მეორეს კი ჯერ სასტიკად სცემთ, შემდეგ ფეხში დაჭრა და თან წამზომი ჩაურთო, თუ თხუთმეტ წუთში არ დაუსახელებდა, სად ინახებოდა ფული, ადგილზე დახვრეტდნენ. მეგობრის დაკარგვით სასონარკვეთილმა და თავადაც სასიკვდილოდ განწირულმა ბიჭმა საერთოდ არაფერი იცოდა, რა ფულს სთხოვდნენ ბანდიტები. გამოსავალი არსით იყო – მას აუცილებლად მოკლავდნენ. აი, ამ სცენას შეესწრნენ გოგონები. პირველი შოკი სისხლის გუბებ მოჰგვარათ, სადაც ნანამები ახალგაზრდის უსულო სხეული ეგდო, მეორე კი შიში იყო – ისინი უნებლიე მონმეები გახდნენ ორმაგი მკვლელობისა და იარაღიანი ბანდიტები მათაც მოიშორებდნენ, მაგრამ გოგონები გადარჩნენ, რადგან მაშინ სხვა დრო იყო, ძალის დემონსტრაციისა და ცინიზმის დრო. შეიარაღებული ბანდფორმირებების წევრებსა თუ ათასი ჯურის ნაძირალას არავისი და არაფრის არ ეშინოდათ, არც დაბეზლების და არც დაპატიმრების. გაყურებული პოლიციაც მათ ჯიბეში იჯდა და სასამართლო-პროკურატურაც, კანონებსაც თავად წერდნენ და სამართლასაც თავადვე ჯღაბნიდნენ თავიანთი სისხლიანი თითებით. ხელში „კალაშნიკოვები“ ეჭირათ და თვითონ იყვნენ კანონის „დამცველებიც“ და აღმასრულებლებიც. ასე სალსალამათი გაუშვეს ქეთო და დინა, ისე, რომ მათთვის არაფერი დაუშავებიათ. მეგობრები გაიქცნენ, მაგრამ რამდენიმე მეტრში შეჩერდნენ. სწორედ ამ მომენტიდან დგება ზნეობრივი არჩევანის წინაშე შოკისმომგვრელი სანახაობით შეძრული ეს ორი ყმანვილი ქალი – ვინ გადაარჩინოს რატი თუ დაჭრილი უცნობი? ქეთოს ჯიბეში ადვოკატისთვის

მისაცემი, სიმწრით ნაგროვები 5000 ამერიკული დოლარი უდევს. რა ქნან, მისცენ ეს ფული მკვლელებს და გამოისყიდონ მათგან ახალგაზრდა ბიჭის სიცოცხლე თუ რატი დაიხსნან ციხიდან, რომლის იქ ყოფნის გაჭიანურებაც არ შეიძლება, რადგან ზუსტად იციან, რომ ცოტნე ქორიძე უფრო შორს წავა და რატის ციხიდან ცოცხალს არ გამოაშვებინებს. ამას თან ერთვის რატის მეამბოხე, დაუდგრომელი ხასიათი, ის არასოდეს არავის წინაშე არ მოიხრის ქედს და, კაცმა არ იცის, რით დასრულდება პოლიციის თანამშრომლებთან შეხლა-შემოხლა. ეს მათი უკანასკნელი შანსი იყო. ამის მეტ ფულს ისინი ვეღარ იშოვიან, არადა, უცნობ წითურს სიცოცხლის წამზომი ჩართული აქვს და სულ ხუთი წუთილა დარჩა...

და ეს ორი ღირსეული, მაღალზნეობრივი 16 წლის ქალიშვილი სიცოცხლის სასარგებლოდ ნყვეტს დილემას. ადვილი არ იყო ისევე იქ დაბრუნება, საიდანაც ორი წუთის წუთის ცოცხლები და უვნებლები გამოუშვეს, რომ შეიძლება ფულიც დაეკარგათ და თავიც, მაგრამ ისინი რისკზე მიდიან, შიშს ამარცხებენ (დინა ხომ ასეთი იყო – უშიშარი, საფრთხეს პირისპირ ეჩხებოდა), უცნობ ბიჭს გამოისყიდონ, დინა მძევლად რჩება საშიშ დამნაშავეებთან, ქეთო კი საკუთარი მხრებით ათრევს დაჭრილ, გონდაკარგულ წითურ ბიჭს, რომელიც სისხლისგან იცლება, ზოოპარკის ტერიტორიას გააცილებს, გამვლელებს ჩააბარებს საავადმყოფოში წასაყვანად, თვითონ კი უკან ბრუნდება, რათა თანხა მკვლელებს გადასცეს და მძევალი დაქალი გამოიხსნას.

ზოოპარკის ეპიზოდი გასისხლიანებული ქეთოს პორტრეტზეა ასახული. ობიექტივმა ის წამი დააფიქსირა, როდესაც ქეთომ სამუდამოდ დაასრულა ბავშვობა და იქცა იმ ქვეყნის სახიზარ შვილად, სადაც ცუდი ბიჭები ომობანას თამაშობდნენ. ამიტომაც ყველაზე მეტად სძულს მას თავისი პორტრეტი: „ეს სურათი სულისშემძვრელია, უმოწყალოდ დაუნდობელი და აუტანლად შიშ-

ველი. ის აღნიშნავს ჩემი და მისი (დინას – თ.გ.) ცხოვრების ყველაზე საშინელ დღეს, გზაგასაყარს იმ ყველაფერს შორის, რაც იყო და, განსაკუთრებით, რაც მერე იქნება, წერტილს, როდესაც ჯერ არ ვიცით, რომ იმ დღის დაღამებამდე სულ სხვა ადამიანებად გადავიქცით... ყველაფერი, რაც უნდა იცოდე, რაც შეიძლება იცოდე, იმ გოგოს სახეზეა აღბეჭდილი, ერთ დროს მე რომ ვიყავი... სისხლში ამოთხვრილი ვარ დაჩოქილი საკუთარი ნარწყვის წინ, ერთადერთი ლამპიონი მინათებს, სახეზე თან შიში მანერია და ბრძოლის ჟინი, უკან კი – მაიმუნების გალიაა. ხეზე, თითქმის ჩემს სიმაღლეზე, ეულად ზის მაიმუნი... მხოლოდ გისოსები გვყოფს ერთმანეთისგან, გაოგნებული მზერა თანაგრძნობით ავსებია, გეგონება უნდა, რომ მანუგეშოს“.

როგორც მკითხველი ხვდება, ამ სურათს გროტესკულობას ანიჭებს მაიმუნების გალია, რომელიც ფონად აქვს სისასტიკის ამსახველ კადრებს და რომელიც ადამიანთა ვერაგობასა და დაუნდობლობაზე მოგვითხრობს. ამ კადრით მწერალმა ხაზი გაუსვა იმ პერიოდის ვერაგულ ყოფას, სადაც სახედაკარგული სუბიექტები ცხოველური იმპულსებით მოქმედებდნენ და იმაზე უფრო სასტიკები იყვნენ, ვიდრე გარეული მხეცები. ქვეყანაში ძალადობა მეფობდა, სადაც ადამიანს აღარ აღიქვამდნენ ცოცხალ არსებად, ღვთის სახედ და ხატად გაჩინილს; მან ფუნქცია დაკარგა და მექანიკურად მოექცა ავტომატიანი ავაზაკების ტყვეობაში. ამიტომაც არის, რომ ქეთოს (და, შესაბამისად, ყველა ქართველის) ყოფა დიდად არ განსხვავდება გალიაში გამომწყვდეული ცხოველისგან, მეტიც – ეს უკანასკნელი უფრო დაცულია, ვიდრე ადამიანი. ამიტომაც გროტესკს ამძაფრებს დაშინებული მაიმუნის გაკვირვებული და თანაგრძნობით აღსავსე მზერა. თითქოს ნადირიც კი გაოგნებულია კაცთა ზნედაცემულობით და ებრალება ადამიანები, მასზე მეტად დაუცველები რომ არიან.

ზოოპარკში მომხდარი შემთხვევის

შემდეგ, როგორც მოსალოდნელი იყო, ქეთომ და დინამ რატის ციხიდან დასახსნელი ფული ველარ იშოვეს. ერთადერთი გამოსავალი, დინას აზრით, ის იყო, რომ ცოტნე ქორიძისთვის საკუთარი სხეულის ფასად გამოეგლიჯა საქმრო. რომანტიკული ბუნების, გლობალური აზროვნების გოგონას მაშინ ეგონა, რომ ეს საქციელი სწორი იყო, რადგან რატი ნებისმიერი გზით უნდა გამოეყვინა ციხიდან და ეს იქამდე უნდა გაეკეთებინა, ვიდრე მკვდარს მოუსვენებდნენ. იმ დროს გულუბრყვილოდ ეგონა, რომ, რადგან ცოტნე ქორიძეს სიგიჟემდე უყვარდა, საიდუმლოს შეუნახავდა და რატი ამას ვერასოდეს შეიტყობდა და თუ მაინც შეიტყობდა, გაუგებდა და აპატიებდა. ბოლოს და ბოლოს არც მისთვის იყო ადვილი ასეთი ნაბიჯის გადადგმა, რომელმაც შინაგანად შეჭამა. დინა მწარედ მოტყუვდა – რატიმ გაიგო და არ აპატია. ცოტნემ დინას საიდუმლო არ შეუნახა და რატის ყველაფერი უამბო, მეტიც, ქორიძემ რაყიფს გარიგება შესთავაზა ერთადერთი მოთხოვნით – ყველა მალაზიასა და სავაჭრო ობიექტს სიხარულით გადააბარებდა, ოღონდ მისთვის დინა დაეთმო.

და დაინყო ნამდვილი ჯოჯოხეთი – დინასთვის, რატისთვის, ქეთოსთვის... რატიმ ძალზე უხეშად ჰკრა ხელი დინას, რომელსაც არ ესმოდა შეყვარებულის ქუჩური კანონების ანაბანა, არ ელოდა, რომ ასე უგულოდ, ცინიკურად მოექცეოდა ის ადამიანი, ვისთვისაც ამხელა მსხვერპლი გაიღო. რატი ყიფიანი კი ის ბიჭი არ იყო, ვინმესთვის შეურაცხყოფა ეპატიებინა, ამიტომაც სასტიკად ამცირებს დინას, ხოლო ცოტნე ქორიძეს იარაღს ესვრის, მაგრამ კი არ კლავს, საგანგებოდ ასახიჩრებს – ხერხემალს უზიანებს, რათა ველარასდროს შეძლოს მის საყვარელ ქალთან მიკარება.

ვფიქრობ, საფუძველს მოკლებული არ იქნება, თუ ვიტყვი, რომ, მიუხედავად რომანის მაღალმხატვრულობისა, ერთ მონაკვეთში მაინც შეინიშნება ერ-

თგვარი ხარვეზი. როცა რატი ცოტნეს ტყვიას დაახლის, ამის შემდეგ მთხრობელი (ქეთო) ასეთ რამეს გვიყვება:

„შავპერანგანმა კაცებმა ჩემს ძმას ქოჩორში წაავლეს ხელი, ასწიეს და ლამპიონის შუქში ბზინვარე **დაბურულ-შუშებიან მანქანაში** შეაგდეს. დაიძრა თუ არა მანქანა, რომელშიც ჩემი ძმა იჯდა, გული გამიჩერდა. მხოლოდ იმპულსის კარნახით ავედევნე ბრმად. გავეკიდე, თან ჩემი ძმის სახელს ვყვიროდი. მივრბოდი, მივრბოდი და თავად მიკვირდა, საიდან მოდიოდა ამდენი ძალა, ამდენი გაძლება. თავისუფლების მოედნამდე ვდიე და იქ ჩავიკეცე, როდესაც მანქანამ, რომელშიც ჩემი ძმა იჯდა, სოლოლაკის ვიწრო ქუჩები უკან მოიტოვა და **ლამის სიბნელეში გაუჩინარდა. უკანმოუბრუნებლად. სამუდამოდ“**.

რომანის ამ პასაჟიდან ლოგიკურად გამომდინარეობს დასკვნა, რომ რატი ბანდიტური დაჯგუფების წევრებმა, კერძოდ, ქორიძეების გარემოცვამ გაიტაცა. რატის იძულებით წაყვანა, ქეთოს სასონარკვეთილი დევნა, მისი „გულის გაჩერება“, ხმის ჩახლეჩამდე ყვირილი და, რაც მთავარია, სიტყვები – **„ლამის სიჩუმეში გაუჩინარდა. უკანმოუბრუნებლად. სამუდამოდ“** – გვარნმუნებს, რომ რატი ყიფიანი რომანში აღარ გამოჩნდება. ის ისევე დაიკარგა სამუდამოდ, როგორც არაერთი ახალგაზრდა გაუჩინარდა იმ ავბედით 90-იან წლებში, მაგრამ, რაოდენ მოულოდნელიც არ უნდა იყოს, უკვე გამოტირებული რატი მომდევნო ეპიზოდში ისევ ჩნდება. ალბათ, უპრიანი იქნებოდა, მისი ამბავი დაბურულშუშებიან მანქანასთან ერთად დაესრულებინა მწერალს, მაგრამ მალევე ვიგებთ, რომ ის ცოცხალია, სალსალამათი, ბანდიტებს კი არ გაუტაცებიათ მოსაკლავად, პოლიციას დაუჭერია და ციხეში ზის. ამიტომ არის გასაკვირი სიტყვები: **„უკანმოუბრუნებლად. სამუდამოდ“**. როგორც ჩანს, ნინო ხარატიშვილმა ასეთი პროზაული ფინალისთვის ვერ გაიმეტა თბილისელი შეყვარებულები და უფრო რომანტიკული

დასასრული მოუძებნა, მაგრამ ერთობ არალოგიკური გაგრძელება გამოვიდა. ვფიქრობ, ეს ერთადერთი ნაკლია ამ შესანიშნავი, სქელტანიანი რომანისა.

ამდენად, ყიფიანების, პირველების და ქორიძეების ოჯახების ერთი და იგივე წევრები თან მეგობრები (დინა, ქეთი, ნენე, გუგა) არიან და თან – მოსისხლე მტრები (რატი და ცოტნე).

რატის საქციელით სასონარკვეთილი დინა ორჯერ წავა აფხაზეთში, საგანგებოდ მიდის ომში და არ ერიდება ტყვიებსა და სისხლის წვიმებს, რადგან მისთვის უკვე ყველაფერი სულერთია – სიკვდილს ეძებს, მაგრამ ომშიც ვერ იპოვის, თავისი მასწავლებლისა და კოლეგებისგან განსხვავებით; ორჯერვე უვნებლად ბრუნდება თბილისში, რატი კი... რატი კვლავ ციხეში მოხდება ცოტნეს დაჭრის გამო, იქიდან კი, ისევ და ისევ სიცოცხლის შესანარჩუნებლად – ფსიქიატრიულ კლინიკაში, ხოლო, როდესაც გარეთ გამოვა, ვეღარ აიტანს დინას გარეშე ყოფნას და ჰეროინის მონა ხდება. გაუბედურებული, განადგურებული, დემორალიზებული, ოდესღაც ულამაზესხალისანი, სიცოცხლის მოყვარული, როკენ-როლის უბადლო შემსრულებელი და ენერგიული რატი, რომელიც საბოლოოდ წავა ფსკერისკენ, ვეღარ გაუძლებს ყოფილი საცოლის გარეშე ცხოვრებას, ვერ ერევა მის მონატრებას და ყველასაგან ფარულად, დინას ფოტოსახელოსნოში დაიწყებს სიარულს. დინას უკანასკნელი მცდელობა, რატი გადაარჩინოს, ძველი იერსახე დაუბრუნოს, ცხოვრება მასთან ერთად სუფთა, ქათქათა ფურცლიდან დაიწყოს, კრახით სრულდება. უკვე სახელოვანი ფოტოგრაფი დინა გამოფენებიდან მიღებულ ფულს მისხალ-მისხალ შეაკონინებს და რატის თურქეთში სამკურნალოდ წაყვანას გადაწყვეტს. ბილეთებიც ნაყიდი აქვს, მომავლის რწმენაც დაბრუნებული, მაგრამ თურქეთში გამგზავრების წინა დღეს ნარკოდამოკიდებულ რატის ნებისყოფა უმტყუნებს – ჰეროინის მონა,

ზედოზირებით კვდება.

საგულისხმოა, რომ სიკვდილამდე ცოტა ხნით ადრე რატიმ დინას პლასტიკის ბეჭედი აჩუქა, რადგან ეს იყო მხოლოდ, რისი საშუალებაც გააჩნდა ციხეში მოხვედრამდე რეკეტით გაბიზნესებულ რატის, თურქეთიდან ჩამოსვლის შემდეგ კი ნამდვილი ბეჭდის ყიდვას დაჰპირდა. დინას ეს „ნიშნობის“ ბეჭედი ხელიდან აღარასდროს მოუხსნია. რატის სიკვდილმა სამუდამოდ მოუღო ბოლო, საყრდენი გამოეცალა, სიცოცხლის საზრისი დაკარგა, სმა დაინყო, თავისი სახელოსნოდან აღარ გამოდიოდა, ჩაიკეტა და, ქეთოს გარდა, აღარავის ნახვის სურვილი აღარ ჰქონდა. მხოლოდ ერთი გაუსაძლისი წელი გაატარა დინამ რატის გარეშე და ზუსტად წლისთავზე შეყვარებულის გარდაცვალებიდან, საკუთარ ფოტოატივში, სავარჯიშო რგოლების ბანრით ჩამოიხრჩო თავი, თითქოს ამ ტრაგიკული კოლიზიით ნიშნ უგებდა „ჩვენი ქვეყნიდან „კალაშნიკოვებითა და მუდმივი სიბნელით დიდი ხნის წინ განდევნილ ღმერთს“.

ას წელს მიღწეულმა იაპონელმა მხატვარმა ხოკუსომ სიკვდილის წინ გულდანყვებით თქვა: „ვკვდები მაშინ, როცა ხატვა ვისწავლე“. დინა პირველიც იმ პერსპექტიული ახალგაზრდების რიცხვს განასახიერებს, ვინც კარიერის დასაწყისში გადაბარგდა იმიერში, ვინც მიღწეული შედეგებით ტკბობა ვერ შეძლო, რადგან მათ ამის უფლება იმ ქვეყნის გაუკუღმართებულმა ყოფამ არ მისცა, რომლის შვილებიც თავად იყვნენ.

კუბოში მწოლიარე დინას თითზე რატის ნაჩუქარი ბეჭედი ეკეთა.

ქოიძეუჭი და იაძილუჭი

ზემოთ ვისაუბრე ნენე ქორიძის შესახებ, ისიც ვახსენე, რომ მის კისერზეა ორი უდანაშაულო ბიჭის ცოდვა.

ნენე ქორიძეს და სანდრო იაშვილს ერთმანეთი ჯერ კიდევ სკოლის ასაკში შეუყვარდათ თავდავინწყებით. იმის

მიუხედავად, რომ სანდროს სხვისი დასაწინი არაფერი სჭირს, ქორიძეების ოჯახში იაშვილის სიძეობა არც კი განიხილება, რადგან მათ გაცილებით „შორსმჭვრეტელი“ მიზნები აქვთ, ურჩევნიათ ნენე თავიანთ პარტნიორს მიათხოვონ, მათი წრის წარმომადგენელს, ვისთან ერთადაც საერთო „ბიზნესი“ და ინტერესები აქვთ. ძალზე იმპულსური ნენე კი უკან არასოდეს იხევს, საკუთარი სურვილების დასაკმაყოფილებლად, არად ჩააგდება უზურპატორი ბიძის, ძმისა და დედის მოთხოვნებს და სანდროსთან ერთად ბათუმში გაიპარება. მოსიყვარულე წყვილს მხოლოდ სამი დღის შემდეგ მიაგნებენ და ცოლქმრობის საშუალებას არ მისცემენ, ნენეს სახლში დააბრუნებენ და ცოტა ხანში იძულებით მიათხოვენ მეზობელ კორპუსში მცხოვრებ სადისტ ოთო ტატიშვილს.

მიუხედავად იმისა, რომ ნენეს გაგიჟებით უყვარს სანდრო, მასზე იმხელა გავლენა აქვს ოჯახს, დიდი წინააღმდეგობის შემდეგ მაინც გადაიბირებენ და მორჩილი ხბოსავით გაატანენ მისთვის მიუღებელ ადამიანს. მომხდარით განადგურებული სანდრო კი ცოტნესთან ანგარიშსწორებას გადაწყვეტს, რა დროსაც ხდება ტრაგედია – ცოტნე და მისი ძმაკაცი, სანდროს ნაცვლად კლავენ მის დასახმარებლად მისულ უბნელ ბიჭს, სრულიად უწყინარ და უკეთილშობილეს, ჩიტებისა და ქუჩის ძაღლების დამპურებელ ქურთ ტარიკას, მოგვიანებით კი სანდროსაც მის კვალს გაუყენებენ. რაც შეეხება ნენეს, ის ვერასოდეს გახდება საძულველი ქმრის მოსიყვარულე ცოლი, რადგან მას ულამაზესი სანდრო იაშვილი უყვარს და უყვარს მთელი გულითა და არსებით. ამიტომაც ასეთ საშიშ თამაშს წამოიწყებს და მიჯნურსაც თან ჩაითრევს – იმ პერიოდისთვის ყოველდღიურ რუტინად ქცეულ შუქჩამქრალ მეტროში ვაგონებიდან გადმოდიან და რადგანაც ხმელეთზე ყველგან ქურდული სამყაროს თვალები უმზერენ, უბედური მიჯნურები ბნელ შახტებში იმალებიან და

იმ ჯურღმულში იკმაყოფილებენ სიყვარულისა და მონატრების ჟინს, მაგრამ, როგორც კი მზის სინათლეზე ამოვლენ, ხიფათიც არ დააყოვნებს. წყვილი წყნეთში, სანდროს მეგობრის აგარაკზე დაიწყებს შეხვედრას, სადაც მომავლის გეგმებს აწყობენ, საზღვარგარეთ გაქცევას და იქ დაქორწინებას ლამობენ, მაგრამ ნენეს იმპოტენტი ქმარი წამოადგებათ თავს. ოთო ტატიშვილი სანდროს გულში სანადირო თოფს ესვრის და ნენეს ხელებში ჩააკლავს.

ასე ამოულამეს სიყვარულისთვის წამებულ სანდრო იაშვილს ულამაზესი ცისფერი თვალები. ასე იქცევიან მოსისხლე მტრებად იაშვილებისა და ქორიძე-ტატიშვილების ოჯახები, ნენეს კი... ნენეს, რომელიც სანდროს შვილს ატარებს მუცლით, სანდროს დაღუპვიდან მალევე კიდევ ერთხელ გაყიდის თავისი დიქტატორი ბიძა, ამჯერად უკვე რუსეთში და თანაც ასაკით მასზე ბევრად უფროს მამაკაცზე, რათა „სირცხვილი ჩამოიცილოს“ და ბავშვი კანონიერად გაასალოს. ნენე უკვე წინააღმდეგობას აღარ უწევს ოჯახს, რადგანაც სანდრო აღარ ჰყავს და მისთვის სულ ერთია, რომელი კაცის გვერით დანებება.

ასე გადაექცევა ნენეს ჩვევად მამაკაცების ხშირი ცვლა და ბიძის სიკვდილისა და ძმის დაინვალიდების შემდეგ უკვე აღვირახსნილი ცხოვრებისკენ ეხსნება გზა, სანდროს სიკვდილსაც მალე მოინელებს და, ქეთოსაგან განსხვავებით, აღარც წარსულის ლანდები აღარდებს.

ცატიშვილები და ქორიძეები

ტატიშვილების ოჯახი კიდევ ერთი რამით უკავშირდება ქორიძეებს. გარდა იმისა, რომ ოთო ტატიშვილი მათი სიძე იყო, ქართული მენტალიტეტისთვის ცოტა მიუღებელ სხვა ურთიერთობასაც იწყებენ.

ოთო ტატიშვილი ნენე ქორიძის ქმარია, მის ულამაზეს დას ანას მთელი ცხოვრება უგონოდ და უიმედოდ უყ-

ვარს ცოტნე ქორიძე, ხოლო ცოტნეს უმცროს ძმას, გუგას თავის მხრივ, თავდავინყებით და ასევე უიმედო უყვარს ანა. ეს სასიყვარულო სამკუთხედი ამ ორ ოჯახში ცალმხრივ სიყვარულსა და სიძულვილს ეფუძნება. როდესაც ოთო სანდროს მოკლავს და სამუდამოდ გაქრება ქალაქიდანაც და ქვეყნიდანაც და, შესაბამისად, ქორიძეების სიძედაც უკვე აღარ ითვლება (ოთო ცოტნემ გააპარა, სავარაუდოდ, ბულგარეთში და მას მერე აღარ გამოჩენილა), ცოტნემ, გუგას თხოვნით, ანას პირობა წაუყენა – თუ უნდოდა, მისი ძმა არასოდეს ეპოვა სანდროს ძმას, ლევან იაშვილს, გუგას შეყვარებული უნდა გამხდარიყო და მას ცოლად გაჰყოლოდა. ანა ამ ავანტიურას დასთანხმდა და გუგას იძულებითი შეყვარებული გახდა. საბრალო გუგამ დიდი ხნის ნატვრა აიხდინა, მაგრამ უბედურებამ აქაც არ დააყოვნა – შურისძიების წყურვილით შეპყრობილმა ლევან იაშვილმა მხედრიონელებს მოატაცებინა ანა. ხუთმა ბინძურმა ნაძირალამ გააუპატიურა სანყალი გოგო, რომელმაც ამ სიმძიმეს ვერ გაუძლო და ჭკუიდან შეირყა. ანას ამ ტრაგედიის შემდეგ ერთი უცნაურობა დასჩემდა – ფანჯრის წინ შიშვლდებოდა და ქუჩაში მდგარ ბიჭებს ენახებოდა. ასე გამიშვლდა ერთხელ ცოტნეს წინაშეც. ცოტნე მას მერე ინვალიდის ეტლს იყო მიჯაჭვული, რაც რატიმ იარაღი ესროლა. ბუნებრივია თავისი მდგომარეობის გამო მან ანას ხელი ვერ შეუშალა, ამ დროს გუგა წამოადგათ თავს, რომელმაც არაფერი იცოდა ანას ბოლოდროინდელი ჩვევის შესახებ, მოვლენები თავისებურად შეაფასა, ძმას სცემა და ანა სახლიდან გააგდო, თავად კი – განადგურებული და იმედგაცრუებული საკუთარი ძმის ჰეროინში ჩაიძირა, იქამდე, ვიდრე ზედოზირებით არ „განკურნა“ თავისი ამქვეყნიური ტკივილი. ასე დაიღუპა გუგა – ყველაზე კეთილშობილი ბიჭი და ერთადერთი წესიერი წევრი ქორიძეების მახინჯი ოჯახისა.

ყიფიანუჭი და იაჭილუჭი

ლევან იაჭვილს და ქეთო ყიფიანს ერთმანეთი უყვართ, მაგრამ ქეთო ლევანის განუყრელი მეგობრის, რატის ღვიძლი დაა და იმ სულელური, დასაქცევი ქუჩური კანონების თანახმად, არასწორია მეგობრის დის შეყვარება. ქალ-ვაჟის ჩუმმა, ფარულმა სიყვარულმა კარგა ხანს გასტანა, მცირედი პაუზებით ქეთო ორჯერ გაექცა მას, რადგან აუტანელი იყო ასეთ გაურკვეველ სიტუაციაში ცხოვრება. ლევანი გამუდმებით მოკლული ძმის გამო სისხლის აღებაზე ფიქრობდა და ფიქრობდა იმდენად, რომ, როდესაც ქეთოს ეალერსებოდა, ეს უკანასკნელი გრძნობდა, რომ მისი მიჯნური სადღაც, სხვაგან იყო და ეს სხვაგან ოთო ტატიშვილის გაურკვეველი ადგილსამყოფლის ძიება გახლდათ.

ამიტომაც გაიქცა ქეთო ქალაქიდან. გაექცა პრობლემებს, რომელთა სიმძიმის ატანის ძალა აღარ შესწევდა და აღარც ადგილი ჰქონდა ბარძაყებზე, რომ სამართებლით გადაესერა, სისხლი გამოეშვა და ცოტაოდენი შვება ეგრძნო. პირველად თავის მასწავლებელს გაჰყვა კახეთში, ბოდბის მონასტრის სარესტავრაციო სამუშაოების შესასრულებლად, მეორედ კი სტამბულში გაიქცა, მაგრამ მან ზუსტად იცოდა, რომ გაქცევა გამოსავალი არ იყო და ყოველ ჯერზე უბრუნდებოდა პრობლემებსაც და ლევანსაც. ანა ტატიშვილის ამბავი უკვე პიკი იყო. მართალია, ამ დროისათვის, როგორც იქნა, ქეთოს ოცნება ახდა, რადგან ლევანმა გადალახა მეგობრის შიში და ქეთო ოფიციალურად გამოაცხადა შეყვარებულად, მაგრამ ანას მიმართ განხორციელებულ სისაძაგლეს და-ძმა ყიფიანები ლევან იაჭვილს ვერსოდეს ვერ აპატიებდნენ. მან რატის თვალში მთლიანად დაკარგა ფასი, ჯერ იმიტომ, რომ ქეთო შეიყვარა და მეორე და მთავარი – უდანაშაულო ანა ტატიშვილი სამუდამოდ გააუბედურა. ამიტომაც და-ძმა ყიფიანებმა

საბოლოოდ მოიკვეთა ის.

რაც შეეხება ქეთოს, მან რატის სიკვდილს გაუძლო, მაგრამ ვერ გაუძლო დინას ტრაგიკულ აღსასრულს. დინას დაკრძალვის შემდეგ სამუდამოდ და უკანმოუხედავად გაიქცა ქვეყნიდან, თვითონაც რომ არ დაღუპულიყო.

ქეთო და ეიო

ყუნობი ნითყობი (ეიო ღვალა) – ეს პერსონაჟი ყველაზე მკრთალად არის დახატული რომანში. ეიო ის ნითური უცნობი ბიჭია, დინამ და ქეთომ ზოოპარკში სიკვდილს რომ გადაარჩინეს, პირადი და სხვების ბედნიერების სანაცვლოდ. საბოლოოდ კი გაირკვა, რომ არც იმდენად ღირსეული ადამიანი ყოფილა, მის გამო ამდენი ახალგაზრდის ცხოვრება დამსხვრეულიყო. ქეთოსა და დინასაგან განსხვავებით, მას საერთოდ არ ამჩნევია წარსულის კვალი, გართობისა და ბოჰემურობის მოყვარული, მალე ივიწყებს უსიამოვნო ამბებს და იმით მადლიერი და გადიდგულეებული, რომ იღბლიანია, სიკვდილს ეთამაშება – აფხაზეთის ომში წავა. სწორედ იქ შეხვდება დინა პირველს, რომელიც, თავის მხრივ, ქეთოს შეახვედრებს. ქეთო, ლევანის მტანჯველი სიყვარულისგან რომ გათავისუფლდეს, ჯერ თავის კოლეგა რეზოსთან შეეცდება ურთიერთობის აწყობას, მაგრამ მალე მიხვდება, რომ ეს თამაში მას შვებას ვერ მოჰგვრის, შემდეგ კი ეიოსა და მის შორის გაიბმება ფლირტი, რომელსაც იმავე წამს დაასრულებს ვაჟი, როგორც კი გაიგებს, რომ ქეთო მის ბავშვს ატარებს მუცლით. ის პასუხისმგებლობას არ იღებს და ცხვირწინ მოუხურვას ფეხმძიმე გოგოს შემდგომი ურთიერთობის კარს. არანაირი სინდისი, არანაირი მადლიერების გრძნობა, არანაირი უხერხულობა და, რაც მთავარია, არც სიყვარული. გაერთო და მორჩა!.. ამიტომაც არის ეს პერსონაჟი უფერული. გოგონას, რომელმაც მის გამო სიცოცხლე სასწორზე დადო, რომელმაც ძმისა და მეგობრის ბედნი-

ერება შესწირა ზვარაკად, სწორედ იმ ბიჭმა დასერილ-დასახიჩრებული სხეული და ბავშვი დაუტოვა „სახსოვრად“.

იპა ჟოჰიღანია და და-ძმა
ქოშიძეები

ირას, როგორც ითქვა, განსხვავებული გრძნობით უყვარს ნენე, უყვარს თავდავინწყებით და უპირობოდ. ამერიკაში განათლებამიღებული, თბილისში საგანგებოდ ბრუნდება, პროკურორად იწყებს მუშაობას და ცოტნე ქორიძის დასამარცხებელ კამპანიას იწყებს. ვერ ეგუება იმას, რომ ნენე ორჯერ გაყიდეს უსარგებლო ნივთივით. ირა მიზანს მალე აღწევს და ინვალიდის ეტლიდან ძლივს ფეხზე წამომდგარ ცოტნეს სახლში მოსასმენ აპარატურას უმონტაჟებს. ასე შიფრავს ირა ცოტნეს ნარკოკარტელს და ერთ დროს უძლეველ ქორიძეს დიდი ხნით ციხეში უშვებს, მაგრამ ნენესთვის ასეთი ნაძირალა ძმა მაინც ძვირფასია და ირას ამ ნაბიჯს არ აპატიებს, სასტიკად შეიძულეებს და მასთან ყოველგვარ ურთიერთობას განწყვეტს.

ასე გათიშა დროის უკუღმართობამ ოთხი განუყრელი მეგობარი, ხოლო დანარჩენი სამი დედამიწის სხვადასხვა კუთხეში მომოფანტა.

ყველამ სხვადასხვა გაზა აირჩია თავს დამტყდარი უბედურებების დასაძლევად: ქეთომ – ბარძაყების დასერვა, დინამ – სასმელი, რატიმ და გუგამ – ნარკოტიკი, ნენემ – კაცები, ირამ – ქალები, ლევანმა – ყაჩაღობა, ანამ სიგიჟეს შეაფარა თავი. ამათგან ყველაზე უფრო გონივრული და სუფთა გზა ყველაზე უფრო დიდმა ნაძირალამ და ცოდვილმა ცოტნემ აირჩია. რომანის ყველა პერსონაჟის ტრაგედიის სათავეში ცოტნე ქორიძე დგას. მან დაუნგრია დინას და რატის ცხოვრება და მიიყვანა სასიკვდილო განაჩენამდე; მის კისერზეა დის ხელიდან წასვლა და ძმის დაღუპვა; ლევან და სანდრო იაშვილების, ოთო და ანა ტატიშვილების უბედურება, ტარიკას მკვლელობა. ამ ახალგაზ-

რდების გარდა, მათი ოჯახებიც ხომ დაღუპა ქორიძემ და დაღუპა საკუთარი თავიც. მხოლოდ ირას ვერ მისწვდა მისი სისხლიანი ხელები და სწორედ ირა იყო ის ადამიანი, ვინც სამუდამოდ მოუგრიხა კისერი. ციხეში დიდი დრო ჰქონდა საფიქრალად ცოტნე ქორიძეს, ცოდვების სიმძიმის გასაანალიზებლად, მოსანანიებლად. ამიტომ გათავისუფლების შემდეგ ბოდბის მონასტერში აღიკვეცა ბერად. ეგ კია, იმათ ჩამქრალ სიცოცხლეს აღარ ეშველა აღარაფერი, ლანდებივით რომ გადაჰყვინენ საუკუნის დასასრულის თორმეტწლიან სიბნელეს.

ასეთი იშვიათი ოსტატობით აღწერა ნინო ხარატიშვილმა ტრაგიკული ბედი თბილისელი შეყვარებულებისა და მეგობრებისა, რომელთა სიყვარულსაც გადაშენებული დინოზავრების სახეობას უწოდებს, ბინძურსა და მხეცურს, რომელიც „დანის ტრიალში, სისხლიან ჭრილობებსა და ტყვიის სროლაში მთავრდება“. ვისაც არ ეყოთ სინათლე, რომ ბნელსა და ჯურღმულად ქცეულ ქვეყანაში, ველური მხეცებით სავსე სამიმ გამოქვაბულად რომ გადაიქცა, სწორი გზა დაენახათ და დაუბრკოლებლად ევლოთ.

როგორც ზემოთ აღვნიშნე, „უკმა-რი სინათლე“ საიდანაც იწყება, ისეთივე სიუჟეტით მთავრდება, ზუსტად ისეთივე დასასრული აქვს, როგორც დასაწყისი ჰქონდა – ბოტანიკური ბაღის ეზოში გადაიპარებიან მეგობრები, ოღონდ იმ განსხვავებით, რომ პირველად თოთხმეტი წლისანი იყვნენ, ლალები და ბედნიერები, ოთხივე ერთად იყო, თანაც თბილისში, ჩანჩქერში ბანაობდნენ და აზრდაც არ ჰქონდათ, რა ვაება ელოდათ წინ, ნაწარმოების დასასრულს კი ბრიუსელში არიან და ჩანჩქერის ნაცვლად ფანტანში ბანაობენ, თანაც უკვე ზრდასრულები. მათი ეს ქმედება იმიტაციაა ბედნიერი წარსულისა. მართალია, ლიდერი აღარ ჰყავთ, მაგრამ სწორედ დინას კადრე-

ბად ქცეულობა ფოტოგრაფიამ შეჰყარა ისინი ევროპის გულში, დინას მონატრებამ შეიყვანა ბოტანიკურ ბაღში, სადაც ფანტანის კრიალა წყალში განიბანენ და ოცი წლის ნაგროვები ბოღმა და ღვარძლი ჩამოირეცხეს, ყველა წყენა დაივიწყეს, კვლავ ერთმანეთს ჩაეხუტნენ და ერთხელ უკვე დაკარგული სილალე დაიბრუნეს.

კიდევ ერთი საგულისხმო დეტალია ფინალურ სცენაში: მეგობრები თავიანთი ცხოვრების გარიჟრაჟზე დინამ შეიყვანა ბნელ გვირაბში და ასწავლა, რომ მხოლოდ ერთად ყოფნით დაძლევენ სიბნელის, ანუ ცხოვრებისეული განსაცდელების შიშს, ყველა წინააღმდეგობას ერთად ყოფნით გადალახავდნენ მხოლოდ. (თავიდანაც დინამ შეჰყარა მეგობრები ბარიერებთან საბრძოლველად და ბრიუსელშიც მან ჩაიყვანა ისინი, რათა ერთმანეთთან შეერიგებინა და მათი ძველი ერთობა აღედგინა). დინამ ეს თითოეულ მათგანზე დიდი ხნით ადრე იცოდა და „არ უნდოდა უკმარს დაჰყაბულებოდა“. მან ბოლომდე იბრძოლა სინათლისათვის და საბოლოოდ მეგობრებიც მიახვედრა. ამიტომაც, თბილისის კადრებისგან განსხვავებით, ბრიუსელის ბოტანიკურ ბაღში შეპარულ ქეთოს, ნენეს და ირას ბნელი გვირაბის გავლა აღარ დასჭირვებიათ, რადგან გვირაბის ჩამყაყებულის სიბნელე კარგა ხნის წინ მოიტოვეს უკან, ახლა ისინი ევროპაში არიან, შემდგარი, მანდილოსნები და არც ერთს აღარ აწუხებს უკმარი სინათლე, რადგან იქ საერთოდ არ არის არც ბნელი გვირაბები და არც „დაკარგული თაობის“ ცნება, იქ, სადაც უკიდევანო თავისუფლებაა.

ქეთომ, რომელსაც დინას გარეშე ცხოვრება ჯოჯოხეთად გადაქცეოდა, რადგან ვერ ეგუებოდა უმისობას, რომელსაც თავგზა ჰქონდა არეული იმდენად, რომ პირადი ცხოვრებაც ვერ დააღაგა, უცბად გააცნობიერა, რომ თავისი სიყრმის მეგობარი არსადაც არ წასულა, სულ მის გვერდით არის და

გამუდმებით ასწავლის, რომ სირთულეებს ჯიუტად უნდა გაუმკლავდეს. ამიტომაც ჩანთიდან კალამს იღებს და ბლოკნოტში იმ უკანასკნელ კადრებს ხატავს, ფანტანში ნენესთან და ირასთან ერთმად რომ გაატარა: „წვრილი შტრიხებით გამომყავს ჩვენი სილუეტები და როგორც გამოფენაზე დინას ფოტოს შემთხვევაში, აქაც არ მშორდება უსიამოვნო გრძნობა, რომ სრულყოფილი არ არის, რაღაც აკლია. კალმისტარს თითებს ვუჭერ, თავიდან ვიწყებ. იქ, სადაც ნენემ ხელი გამალა და ადგილი დატოვა, მას ვხატავ, მის მხრებსა და ყელს, როგორც ჩამრჩა მესხიერებაში, როგორც მინდა, რომ მახსოვდეს, სანამ სამყარო ყველა შუქს ჩაუქრობდა. ვხატავ, მის სქელ თმასა და ღრმულებს, განუმეორებელი ღიმილის დროს ლოყებზე რომ უჩნდებოდა, მის აგიზგიზებულ, მშიერ თვალებს, ფართო პირს, მის განსაკუთრებულ, ოდნავ მოღუნულ ცხვირს, დაუოკებელ სიხარულს, გადამდებ სიმსუბუქეს. ყველაფერი აქ არის, ყველაფერი ისევ აქ არის. ოღონდ ჩვენთან ერთად არ მომატებია წლები. მუდამ ახალგაზრდად დარჩა, სიჯიუტითა და შეუპოვრობით დროს აჯობა“. უცბად ქეთო მიხვდა, რომ, ახალი ცხოვრების დასაწყებად, წარსულის მტანჯველი მელანქოლიისგან უნდა გათავისუფლდეს და ჯიუტად იაროს წინ, ნათელი მომავლისკენ. დინამ ხომ მას იდუმალებით მოცული სამყაროს კარი გაუღო. ამიტომაც ამთავრებს ის თხრობას ოპტიმისტური ფინალური ფრაზით – „ინათა“, რაც იმას ნიშნავს, რომ იმ წუთას ქეთოში ახალი ადამიანი დაიბადა, ახალი იმედებითა და ოცნებებით სავსე.

ასეთი ამაღლებული განწყობით ამთავრებს ნინო ხარატიშვილი თავის შესანიშნავ რომანს, რაც იმას ემსახურება, რომ კიდევ ერთხელ შეგვახსენოს – ცხოვრება მუდმივი ბრძოლაა უკმარი სინათლის დასაძლევად.

გიორგი შერვაშიძე

მეორედ მოსვლისას

ერთმოქმედებიანი აბსურდული ტრაგიკომედია

მოქმედი პირნი:

ხრისტო – კაცი სახელად ხრისტო.

ხვიჩა და გოჩა – ორი ერთმანეთის იდენტური ახალგაზრდა. შეიძლება, ითქვას, ხრისტოს მიმდევრები.

ლესტანბერი – ხრისტოს მამა, რომელსაც სასჯელი ადევს, ვერ ლაპარაკობს და მხოლოდ ზმუის.

ჟურნალისტი – ერთი რიგითი მოკლევადიანი ჟურნალისტი გოგო, რომელსაც ხრისტოსთან ბლიც ინტერვიუს ჩაწერა სურს.

დაცვა ზაქრო (მონიტორი) – დაცვა ზაქრო, რომელსაც სიდედრი მოუკვდა და არ უნდა, რომ გააცოცხლონ.

ტელენამყვანი (მონიტორი) – ანგაჟირებულ-დაბოტოქსებული და სენსაციებზე მონადირე ტელენამყვანი ქალი.

სულიკო – ბოლომდე რომ ვერ გაიგებ, კარგია თუ ცუდი, თუმცა ერთ-ერთი მთავარი გმირია და სახელშიც სიტყვა „სული“ ტყუილად არ ურევია.

დედა (მონიტორი) – ხრისტოს დედა.

მონიტორში წარმოდგენილ მოქმედ გმირებს იგივე მსახიობები განასახიერებენ, რომლებიც სხვა ძირითად სცენებშიც არიან დაკავებულნი (ჯამში ექვსი მსახიობი).

სცენა პირველი:

ნათდება ფარდა, რომლის წინაც დგანან ხვიჩა და გოჩა. ყმანვილებს ერთნაირი ჟაბოიანი პერანგები და ელასტიკები აცვიათ. ინყებენ რევერანსების კეთებასა და არტისტულ ცეკვა-თამაშს.

ხვიჩა: – აი, უკვე საუკუნეებია, რაც კაცობრიობა მოელის მეორედ მოსვლას.

გოჩა: – დიახ, სწორედ იმ დღიდან მოყოლებული, რაც იყო ის პირველი...

ხვიჩა: – ოოო... ეს მეორედ მოსვლა კი მართლაც რომ დიდი მისტიკური და ამაფორიაქებელი რამაა.

გოჩა: – დიახ, თან არანაკლებ მნიშვნელოვანი, ვიდრე თავად ის პირველი...

მეტიც, სწორედაც რომ მისი ტოლ-სწორია...

ხვინა: – და, ალბათ, ამიტომაც არის, რომ კაცობრიობას მუდამ ეგზომ ძლიერ აღელვებდა მეორედ მოსვლის ფენომენი და საუკუნე არ გავიდოდა ისე, მისი დადგომა არ გამოეცხადებინა.

გოჩა: – დიახ, აკვირდებოდნენ სხვადასხვა სახის მოვლენებსა თუ ცვლილებებს, დანყებული ციური სხეულების განლაგებითა და დამთავრებული ბუნებრივი კატაკლიზმებით. შემდეგ ერთობ მოხეხებულად აკავშირებდნენ მათ უკანასკნელი ჟამის დადგომის ნიშნებთან და აფორიაქებულნი სასონარკვეთაშიც კი ვარდებოდნენ.

ხვინა: – უცნაურია, მაგრამ ადამიანები განუწყვეტლივ ყველაფერში ხედავდნენ მეორედ მოსვლის დადგომის ნიშნებს და თან ყოველთვის უპირობოდ სჯეროდათ მათი.

გოჩა: – დიახ, სულ ასე იყო და დღესაც ასეა... მეტიც, მავანი სხვასაც კი აჯერებდა ამ ჟამის დადგომას და შემდეგ ამითი კიდევ ხეირობდა.

ხვინა: – ცრუ გამოცხადებებიც მრავლად ახსოვს ისტორიას და ცრუ მესიის მომსწრეც არაერთხელ გამხდარა კაცობრიობა.

გოჩა: – დიახ, გამოჩნდებოდა ვინმე თავზეხელაღებული და იტყოდა, აი, მოვედი მე მეორედ და მოემზადეთ უკანასკნელი ჟამისთვისო...

ხვინა: – სამწუხაროდ თუ სასიხარულოდ, ისინი ყოველთვის ცდებოდნენ.

გოჩა: – დიახ, მეორედ მოსვლა მრავალჯერ არ შედგა, დაიგვიანა და შეიძლება ითქვას, გადაიდო კიდევ. არადა, თითქოს, მისი მოახლოებისა თუ დადგომის ყველა ნიშანი და წინაპირობაც არსებობდა.

ხვინა: – ეს ჩვენი ამბავიც სწორედაც რომ მეორედ მოსვლაზეა.

გოჩა: – დიახ, ნამდვილად ასეა და კაციშვილმა არ იცის, ამჯერად როგორ დასრულდება ეს ყოველივე და ახლა მაინც თუ დადგება ეს შიშისმომგვრელი მეორედ მოსვლა.

ხვინა: – მაშ, დავინყოთ...

გოჩა: – დიახ, დავინყოთ...

სცენა მეორე:

ყმანვილები ფარდას ხსნიან და სცენიდან ცეკვა-ცეკვით გადიან. ოთახში დგას საოფისე მაგიდები და სავარძლები. კედელზე ჰკიდია დიდი მონიტორ-ტელევიზორი და ერთიც დაფა. ტელევიზორში საინფორმაციო გამოშვება გადის. დაფაზე რალაც დავალებები წერია. ოთახის შუაში დგას ტყავის სამეული და შუშის პატარა მაგიდა. სამეულზე კაცია წამონოლილი. გრძელი თმა და წვერი აქვს. თეთრი კაბა და თასმებიანი საბლდები აცვია. კაცი დასწვდება პულტს და ზურგს უკან დაკიდებულ ტელევიზორს თიშავს. შემდეგ მიგიდიდან იღებს ჟურნალს, ახვევს და პირთან მიკროფონით მიაქვს.

ხრისტო: – პატივცემულო ტელემაციურებლებო, რადგან ასეთი გაცხოველებული ინტერესია ჩემი პიროვნების მიმართ, გადავწყვიტე, ცოტაოდენი გიამბოთ ჩემ შესახებ, ოღონდ უმორჩილესად გთხოვთ, არ გამანყვეტინოთ. ესე იგი, დედაჩემმა რომ გაიგო, ჩემზე ფეხმძიმედ იყო, სიხარულისგან ლამის გადაირია. წარმოუდგენელი ამბავი იყო და რეაქციაც შესაბამისი ჰქონდა. საქმე კი იმაში გახლავთ, რომ დედა და მამა ოცი წლის დაქორწინებულნი იყვნენ და შვილი არ უჩნდებოდათ. აი, მამას კი ეს ამბავი, მგონი, საერთოდ არ გახარებია. პირიქით, ეწყინა კიდევ და დედა მაგრადაც სცემა. უბრალოდ, მამამ ზუსტად იცოდა, რომ შვილი ვერ ეყოლებოდა და ცოლსაც ვერასდროს დააფეხმძიმებდა. დედამ კი დიდი ენთუზიზმით ახარა, აქაოდა, ძილში ანგელოსი გამოეცხადა და მამცნო, შვილი გეყოლება, ხრისტოს დაარქმევ და მეორედ მოსვლისას სამყაროს უკანასკნელი ჟამისგან იხსნისო. მამამაც ჯერ ცოლი სცემა, შემდეგ ეზოში ჩავიდა და უბნის კაცებთან ერთად ისე მაგრად გამოთვრა, რომ იქვე, „ბესეტკაშივე“ ჩაეძინა. გაბრაზებული ანგელოსიც სწორედ იქ გამოეცხადა. სწორედ ამ გაბრაზებულმა ანგელოსმა დასაჯა ურ-

წმუნოებისთვის და მეტყველების უნარი წაართვა. დიახ, სწორედ მის მერეა მამა, რომ მხოლოდ ზმუის და კაციშვილს არ ესმის მისი. ისე ეს ამბავიც დედამ გაავრცელა, რომ მამა ურწმუნოებისთვის ანგელოსმა დასაჯა, თორემ ნათესავებს დღემდე სჯერათ, გაჟონა ჰქონდა, ტვინის უჯრედები დაუზიანდა და მეტყველების უნარიც მაგიტომ წაერთვაო.

ოთახში შემოდის ერთნაირ პიჯაკებსა და შარვლებში გამონყობილი ახალგაზრდები. შემოაქვთ დიდი ბანერი, რომელზეც წყალზე მდგომი ხრისტოა გამოსახული და დიდივე ასოებით აწერია: „შენ სად იდგები მეორედ მოსვლისას?“ ასევე გამოსახულია რიცხვი 33 და პარტიის სახელწოდება: „ხრისტო არს თქვენთან, ეროვნულ-განმათავისუფლებელ-სულისსაცხონებელი მოძრაობა“.

ხვიჩა: – აბა, როგორია? ხომ არის დამბურძგლავი?

გოჩა: – დედას გეფიცები უფროსო, აი, ეხლაც თუ დაბურძგნული არ ვიყო.

ახალგაზრდები ბანერს კედელზე აყუდებენ, იკრიჭებიან და ხრისტოს შეფასებას ელიან.

ხრისტო: – არაა ცუდი, თუმცა, მე მეორე ვარიანტი მერჩივნა. აი, სადაც ღრუბელზე ვზივარ, თუმცა ჩვენმა ძვირფასმა პიარმენეჯერმა მაინც ამაზე შეაჩერა არჩევანი და მეც აღარ შევინააღმდეგებოვარ. დამალა მაგ კაცთან ჭიდაობამ. ძალიან რთული ადამიანია. ბიჭებო, ეგ მანდვე მიაყუდეთ და მოდით, დასხედით, როდემდე უნდა იდგეთ ექვზე?

ხრისტო წამოიწევა და ახალგაზრდებს ხელით მიანიშნებს სავარძლებზე. ყმანვილებიც სინქრონულად სხდებიან და თვალელებში შესცივინებენ.

ხვიჩა: – ისე, მეც ის მერჩივნა უფროსო...

გოჩა: – მეც... მართლა...

ხრისტო: – დაიკიდეთ... გინდათ, ვამბოთ აქ როგორ აღმოვჩნდი? რა გზა განვლე და რა გადამხდა თავს, სანამ ამ საარჩევნო კამპანიაში ჩავებმებოდი?

თან წელან, სანამ თქვენ მოხვიდოდით, ცოტას ვრეპეტიციობდი და მაინტერესებს, როგორ გამომდის. ხომ იცით, ამ დღეებში სატელევიზიო დებატები უნდა მქონდეს და ვფიქრობ, ცოტა ჩემს თავზეც, წარსულზეც ვისაუბრო.

ახალგაზრდები დასტურის ნიშნად სინქრონულად იქნევენ თავებს და მოხერხებულად სხდებიან.

ხრისტო: – მამ მისმინეთ... ერთადერთი ადამიანი, ვისაც თავიდანვე სჯეროდა ჩემი განსაკუთრებულობის, დედაჩემი იყო. მართალია, ამაზე ხმამალა არავისთან საუბრობდა, თუმცა ყოველთვის დარწმუნებული იყო, რომ დადგებოდა დღე, როდესაც გაცხადდებოდა სიმართლე და მეც ჩემი მისიის შესრულებას შევუდგებოდი. მანამდე კი იყო დამღლევი 33 წელი და უსაშველოდ განწელილი დრო. დრო, როცა მე დავდიოდა ბაღსა თუ სკოლაში, უნივერსიტეტსა თუ პროფესიულ სასწავლებელში. მოკლედ, ვცხოვრობდი ისე, როგორც სხვა დანარჩენი და ერთ მშვენიერ დღეს კი...

ოთახში შემოდის ასაკოვანი კაცი და იწყებს ზმუილს. გულისშემალონებელ ხმებს უშვებს და ხელებს ნერვიულად იქნევს.

ხრისტო: – დამშვიდდი მამა. აქეთ მოიწი. დაბრძანდი და ცოტა მოისვენე. აი, გაიცანი, ეს ჩვენი საარჩევნო შტაბის წევრები არიან. ჩვენი მარჯვე ბიჭები. შეიძლება ითქვას, ჩემი მიმდევრებიც კი. აი, ეს გოჩაა და ეს კი ხვიჩა. ჰო, გეთანხმები, რალაცნაირად უცნაურად და ცოტათი კომიკურადაც კი გაირითმა მათი ეს სახელები, თუმცა გარწმუნებ, მართლაც ძალზე ყოჩაღი ბიჭები არიან. იმედია, ჩემს მერე ამათაც არ მოჰკითხავენ ჩემს საქმეს. ჰა, ჰა, ჰა... ვხუმრობ, რა თქმა უნდა. აი, ნახე, რა ბანერი დაამზადეს, მოგწონს?

ხვიჩა და გოჩა სათითაოდ მიდიან ხნიერ კაცთან და ხელს ენერგიულად ართმევენ. შემდეგ ბანერს იღებენ და მეტი თვალსაჩინოებისთვის შლიან.

ხრისტო: – მამა, კარგია არა? ბიჭებო მამას ლესტანბერი ჰქვია. ლენინის,

სტალინისა და ბერიას საპატივცემულოდ დაარქვეს. თქვენ ეგ ხალხი არ გემასხოვრებათ და მერე, სხვა დროს მოგიყვებით, რა მოხელებიც იყვნენ.

ლესტანბერი ისევ ზმუის და მონონების ნიშნად თავს აქნევს. კმაყოფილი ახალგაზრდებზე თავის ადგილებს უბრუნდებიან. კაციც ხრისტოს გვერდით ჯდება.

ხრისტო: – რაო მამა, აბა, რა ხდებაო ახალი? ან შენ რამ შეგანუხა? მარტო რად ხარ? დედა სადაა?

ლესტანბერი: – მმმმ... აააა... უუუუ...

ხრისტო: – რას მეუბნები? მართლა, კაცო? ჰო, აბა, ღვინის გარეშე ქორნილი ნამდვილად არ გამოვა. შენ არ იდარდო, აუცილებლად მოვალ და ვნახოთ, რა გამოვა. უთხარი, წყალი გაამზადონ. კაცზე ლიტრი იანგარიშონ. რატომ მიყურებ ეგრე დაბნეული? კაცო, რამდენი კაციც უნდა ჰყავდეთ ქორნილში სტუმრად, იმდენი ლიტრი ღვინო ხომ დასჭირდებათ? ჰოდა, ადგენენ და რადგან ღვინო არა აქვთ, იმდენი ლიტრი წყალი მომიმზადონ. ახლა გასაგებია? ვერც თქვენ მიმიხვდით ვერაფერს ბიჭებო?

ხრისტო ყმანვილებისკენ ტრიალდება და გამომცდელად უყურებს. ბიჭები სდუმან და მხრებს იჩეჩავენ. ხრისტოს სიცილი უტყდება.

ხრისტო: – სულ დამავინყდა, რომ მამაჩემის მხოლოდ მე მესმის. ეტყობა, ესეც ერთგვარი ნიჭია. ლესტანბერმა ჩვენს ნათესავებს კვირას ქორნილი აქვთ და ღვინო აუძმარდათო. ახლის შოვნას ველარ ასწრებენ და თან მაგის აღარც ფული აქვთო. მთხოვს, იქნებ რამით დაეხმაროო. ადრე, ერთხელ რალაც პიკნიკზე ვიყავით მთელი სანათესავო და გარეულმა ძაღლებმა საკვები შეგვიჭამეს. მხოლოდ რამდენიმე პური და ორიოდე თევზი გადაურჩათ. მეც ავდექი და ეს მონარჩენი საკვები გავამრავლე. ახლა არ მკითხოთ როგორ და რანაირადო, რადგან წარმოდგენა არ მაქვს. აი, ეგრე, ერთი ხელი ავიქნიე და სამი პური და ორი თევზი ორმოცი კაცის საკმარისი შეიქმნა. მგონი, კაცზე

თითო პური და თევზი მოუნია. მოკლედ, ყველას ეყო და მოგვრჩა კიდევ. მერე ის მონარჩენიც ისევ იმ წუნკ ძაღლებს დაუტოვეთ.

ხვია: – აუ, ეგ ამბავი მოსმენილი მაქვს.

გოჩა: – მეც უფროსო... მართლა ძალიან მაგარი ამბავია.

ისმის მამლის ყივილი. ხრისტო მაგიდიდან ტელეფონს იღებს და ნომერს დასცქერის. ვერ ცნობს და ქვედა ტუჩს აბრუნებს.

ხრისტო: – ხრისტო გისმენთ. სალამი. საიდან? ცუდად ისმის. ჟურნალი „დასალიერი“? არ ვიცი, პირველად მესმის. იცით, უკეთესი იქნება, თუ ჩვენი შტაბის პრესსამსახურს დაუკავშირდებით. არა, გენაცვალე, მე ასე ინტერვიუს არ ვიძლევი. კეთილი, მაშინ ახლა უნდა დაგემშვიდობოთ. ვისი ნათესავი ბრძანდებით? იუდასი? და მე უნდა ვიცნობდე მაგ იუდას? მომავალში გავიცნობ? ჰოდა, მაშინ თქვენც მომავალში დამიკავშირდით.

ხრისტო უკმაყოფილო სახით თიშავს ტელეფონს და რალაცას ბუტბუტებს. ისმის კარის ჯახუნის ხმა და ოთახში შემორბის ახალგაზრდა გოგო, რომელსაც ძალზე მოკლე კაბა აცვია. ირთვება მონიტორ-ტელევიზორი, სადაც ჩანს აქოშინებული დაცვის თანამშრომელი.

ჟურნალისტი: – ხრისტო, ეს ისევ მე ვარ, ჟურნალი „დასალიერიდან“. აი, წელან რომ ვისაუბრეთ და შეხვედრაზე შევთანხმდით. ეს კაცი კიდევ არ მიშვებს თქვენთან, ჩანერილი არ ხარო. ძალიან გთხოვთ, უთხარით, რომ თვენთან ვარ.

ხრისტო: – ამ ჟურნალისტების თავხედობას საზღვარი არა აქვს. გესმით, შევთანხმდით შეხვედრაზეო?! ჰა, ჰა, ჰა... კარგი, დაცვა ზარქო, შეემვი. რალია აქამდე შემოაღწია, ესე იგი, ეკუთვნის ერთი ინტერვიუ. იმედია, სხვა დროს უფრო ყურადღებით იქნები და აღარავინ შემოგეპარება.

დაცვა ზაქრო: – მომატყუა, ტუალეტში მინდაო და შემოიპარა. მთელი დღეა გარეთ დგას და გელოდებათ. ვიფიქრე,

მართლა ტუალეტში უნდა-მეთქი. შემეცოდა... ჩემი ბრალია... არ უნდა შემომეშვა...

სცენა მესამე:

ხრისტო ხელით ანიშნებს დაცვა ზაქროს დაგვეტოვეო და ისიც მონიტორიდან ქრება. ჟურნალისტს ერთ-ერთ მაგიდაზე მიუთითებს და თავად მეორე სავარძლის მოსატანად მიდის. სხვებისგან ოდნავ მოშორებით სხდებიან.

ხრისტო: – აქ დავსხდეთ. თქვენ არ მოინწყინოთ ბიჭებო. აბა, რა გნებავთ ქალბატონო ძალზედ მონადინებულ ჟურნალისტო? როგორ თქვით, საიდან ვარო? ჟურნალი „დასალიერი“ ხომ? გურულები ასე ქვეყნის დასასრულს ეძახიან, არა?! ჰა, ჰა, ჰა... ისე, მართლაც ორიგინალური სახელი მოგიფიქრებიათ.

ჟურნალისტი მაგიდასთან გვერდულად ჯდება. მისი მოკლე კაბა კიდევ უფრო ზევით მიიწევს. ხვიჩა და გორხა ტრიალდებიან, კისრებს იგრძელებენ და გოგოს ფეხებს აშტერდებიან. ლესტანბერის ზმუილი ყველას აფხიზლებს. გოგო კმაყოფილი სახითა და კეკლუცი მოძრაობებით დიქტოფონს რთავს და მაგიდაზე დებს.

ჟურნალისტი: – მალიზიანებს?

ხრისტო: – უკაცრავად?

ჟურნალისტი: – ბლიცია.

ხრისტო: – ბატონო?

ჟურნალისტი: – ბლიც ინტერვიუ უნდა ჩავწეროთ. მე მოკლე კითხვებს დაგისვამთ და თქვენც მოკლევადი პასუხებს გამცემთ. გასაგებია?

ხრისტო: – ფეხზე პატარა ფრჩხილები.

ჟურნალისტი: – რააა?

ხრისტო: – რა გალიზიენებსო და ფეხის თითების პატარა ფრჩხილები-მეთქი. აი, ძალიან არ მომწონს ეგ ამბავი. განსაკუთრებით ქალებზე. თან მერე ღიას რომ იცვამენ ფეხზე და უტიფრად აჩენენ ამ თავის შეუხედავ თითუკებს.

ჟურნალისტს ინსტინქტურად საკუთარი ფეხის თითებისკენ გაურბის თვალი. დახურული ფეხსაცმელი აცვია და

მალევე მშვიდდება.

ჟურნალისტი: – ვგრძნობ?

ხრისტო: – როდესაც ზომაზე მეტს გეახლებით, მერე ვგრძნობ ხოლმე, სადაცაა კუჭი. აი, აქ რალაც ისე მანვება, რომ ლამისაა გარეთ გამომივარდეს ხოლმე. განსაკუთრებით ლობიოს მერე იცის დამძიმება.

ხრისტო მუცელზე ხელს ისვამს და შენუხებულ სახეს იღებს.

ჟურნალისტი: – მეშინია?

ხრისტო: – გველების. აი, ტელევიზორშიც რომ ვხედავ, თმები ეგრევე ყალყზე მიდგება. ერთხელ, ბავშვობაში, სოფელში რომ ვისვენებდი, შემთხვევით გველს ფეხი დავაბიჯე. ინვა ეს გველუკა თავისთვის და მზეს ეფიცებოდა. აი, ასეთი, თითქმის მაჯის სისქე იყო. მე დაბდურამ კი ვერ შევნიშნე და ფეხი არ დავადგი?! არ უკბენია. რალაცნაირად ზამბარასავით დაიხვა და მერე სწრაფადვე გამშორდა. მე კიდევ ადგილზე გავქვავდი და კიდევ დიდხანს ვერ მოვედი აზრზე. ისე შემეშინდა, რომ მთელი კვირა არ მძინებია...

ჟურნალისტი: – ვიცი?

ხრისტო: – მართლა? საიდან? მოვყევი უკვე სადმე?

ჟურნალისტი: – არა, კითხვაა ასეთი. ვიცი?

ხრისტო: – უი... ჰა, ჰა, ჰა... დავიბენი. მე კიდევ მეგონა, რომ ეს ამბავი იცოდნი. მაშ ასე, ვიცი, რომ ზღვაში ჩუმ-ჩუმად ყველა აფსამს და ამას ცოცხალი თავით არავინ აღიარებს.

ჟურნალისტს სიცილი უტყდება. იცინიან ხვიჩა და გორხაც. ლესტანბერიც ზმუის. ჟურნალისტი მოხდენილად ბზრიალებს სკამზე და მოკლე კაბაც კიდევ უფრო უმოკლდება. ხვიჩა და გორხას კისრებიც კიდევ უფრო უგრძელდებათ. წამით ყველა ჩუმდება და ჟურნალისტის თეთრ წვივებს შესცქერის. ისევ ლესტანბერის ზმუილი აფხიზლებთ.

ჟურნალისტი: – არ ვიცი?

ხრისტო: – არ ვიცი, სად მიდიან გზაზე გაჭყლეტილი ცხოველები. უფრო სწორედ სად მიჰყავთ. თუ მეტად დაუკონკრეტლები, ვინ აგროვებს ამ გაჭყლე-

ტილ ცხოველებს და მერე რას უშვრება? აი, ხომ გინახავთ გზაზე გაჭყლეტილი ძაღლი და ან კატა? გდია ასე ერთი დღე, მეორე, მესამე... ნელ-ნელა ბრტყელდება, ხმება და ხდება რაღაც უფორმო, გამოყვანილი ტყავის მსგავსი რამ... მერე ერთ დღესაც გაივლი და აღარაა. ფაფუ, გაქრა. აორთქლდა. მე მგონია, რომ უნდა არსებობდეს რაღაც სამსახური, რომელიც ამ ცხოველთა ნეშტის შეგროვებაზე იზრუნებს. ისე, შეიძლება, არსებობს კიდეც და მე არ ვიცი ამის შესახებ. და თუ არ არის, მაშინ არჩევნების შემდეგ, როცა მე მოვალ ხელისუფლებაში, აუცილებლად შევექმნი ასეთ სამსახურს, რომელიც იზრუნებს გზაზე გაჭყლეტილი ცხოველების ნეშტის მოვლა-პატრონობაზე. ანუ შეაგროვებენ, რა და მერე სადმე დაფლავენ და ან დაწვამენ. არაა ხომ ცუდი ინიციატივა?

ხრისტო *ყმანვილებისკენ ბრუნდება.* ისინიც დიდი ენთუზიაზმით იწყებენ თავების ქნევასა და ტაშის დაკვრას. *ლესტანბერიც* თანხმობის ნიშნად გაბმულად ზმუის და თავს აქიციანებს.

ჟურნალისტი: – შემიძლია?

ხრისტო: – წყალზე სიარული, საკვების გამრავლება და ახლა წყლის ღვინოდ გადაქცევა უნდა ვცადო. ჩემს ნათესავებს ქორნილი აქვთ კვირას, ღვინო აუქმარდათ და... რა იყო, არ გჯერა? აბა, ანახეთ ბიჭებო ამას ჩვენი ბანერი.

ყმანვილები სავარძლებიდან მკვირცხლად ხტებიან, ბანერთან მირბიან და ამაყი სახეებით შლიან.

ჟურნალისტი: – ფოტოშოპს ჰგავს. ეგეთ ბანერს მეც ავანყო თხუთმეტ წუთში. თუ გინდათ, ფრთებსაც კი შეგასხამთ...

ხრისტო: – არადა, მართლა ვდგავარ წყალზე. მეგონა, დამაჯერებელი იყო ეს ყველაფერი... ვაჰ, ეს რა საფიქრალი გამიჩინე?! ესე იგი, არა ჰგავს ნამდვილს, არა?

ჟურნალისტი: – არა, არა ჰგავს. დამაჯერებლობა აკლია. თუ მართლა დადინართ წყალზე, გირჩევთ, ლაივში ჩართოთ ეგრე.

ხრისტო: – ეგ როგორ?

ჟურნალისტი: – როგორ და წყალზე დადექით და ისე ჩაერთეთ პირდაპირ ეთერში. ცოტა გაიარ-გამოიარეთ კიდეც და მერნმუნეთ, ასე ბევრად უფრო დამაჯერებელი იქნებით.

ხრისტო: – გენიალური აზრია. მგონი, თქვენ უნდა აგიყვანოთ ჩვენი პარტიის პიარ მენეჯერად. აბა, დატრიადლით ახლა ბიჭებო და დროზე სადმე მომცრო აუზი იშოვეთ. აქვე მოაწყეთ ექსპერიმენტული სტუდია და პირდაპირი ეთერიც დამიგეგმეთ.

ყმანვილები ბანერს ისევ კედელთან აყუდებენ, ხრისტოს სამხედრო სალამს აძლევენ და ოთახიდან სწრაფი ნაბიჯით გადიან. ლესტანბერიც რაღაცას ზმუის და უჩინარდება. ხრისტო მაგიდის უჯრიდან ნითელი ღვინის ბოთლსა და ორ ჭიქას იღებს. ხსნის, ჭიქებს ავსებს, ჟურნალისტს უჭახუნებს და ცბიერად უღიმის.

ხრისტო: – რაო, რა მითხარი, რა მქვიაო?

ჟურნალისტი: – მარიამ მაგდალინეიშვილი. თქვენ შეგიძლიათ, უბრალოდ მარი დამიძახოთ.

ბნელდება. ისმის ჩურჩულისა და კის-კისის ხმა.

სცენა მეოთხე:

ოთახის შუაგულში ცვლილებაა. სამეული კედელთან არის მიწეული და მის ადგილზე აუზის მსგავსი კონსტრუქცია დგას. კონსტრუქცია საკმაოდ დაბალია. ასე ორმოცი სანტიმეტრია სიმაღლეში, სამი მეტრია სიგრძეში და მეტრი განში. რაღაცით დიდ სარბენ ბილიკს ჰგავს. შიგ წყალი ასხია და ზემოდან კი სქელი შუშა ადევს. ხრისტო შუშაზე გადო-გამოდის და იქმნება შთაბეჭდილება, თითქოს წყალზე დგას. ყმანვილები რაღაცას ფუსფუსებენ. ლესტანბერი და ჟურნალისტი მაგიდებთან სხედან.

ხვიჩა: – უფროსო, მზად ვართ ჩართვისთვის.

ხრისტო: – ახლა ასე წყალზე სიარუ-

ლი დამაჯერებელია?

გოჩა: – აი, მეტი რომ არ შეიძლება, ისე ძალიან დამაჯერებელია...

ჟურნალისტი თანხმობის ნიშნად ცერათით სწევს ზევით და ლესტანბერი კი გემივით ორჯერ მძლავრად ამოიზმუვლებს. კედელზე დაკიდებული მონიტორ-ტელევიზორი ირთვება და ჩანს ორი ფანჯარა. ერთიდან ანგაჟირებულ-დაბოტოქსებული შუა ხნის ქალი ტელენამყვანი მოჩანს და მეორედან კი – წყალზე მოსიარული ხრისტო.

ტელენამყვანი: – გამარჯობა ხრისტოს.

ხრისტო: – ხრისტო, მე ხრისტო მქვია.

ტელენამყვანი: – თუმცა მაინც მენია?

ხრისტო: – თქვენ ამბობთ.

ტელენამყვანი: – წყალზე დგახართ?

ხრისტო: – როგორც ხედავთ.

ტელენამყვანი: – პატივცემულო ტელემყურებლებო, გთხოვთ, გაითვალისწინოთ, რომ ეს ექსკლუზიურად ჩვენი ტელევიზიის ტელეეთერში ხდება და ხრისტომაც პირველად სწორედ ჩვენს ლაივში გაიარა წყალზე. ბატონო ხრისტო, რას ნიშნავს თქვენი პარტიის სლოგანი: „შენ სად იდგები მეორედ მოსვლისას?“ და რა მესიჯი დევს პარტიის სახელწოდებაში: „ხრისტო არს თქვენთან, ეროვნულ-განმათავისუფლებელ-სულისსაცხონებელი მოძრაობა“?

ხრისტო: – ყველაფერი ძალზე მარტივია, რადგან ჭეშმარიტება სახელწოდებაშივეა ნათქვამი. თუ თქვენ გასურთ მეორედ მოსვლისას გადარჩენა და სულის ცხოვნება, მაშინ სწორ მხარეს უნდა დადგეთ. და ეს სწორი მხარე კი, რა თქმა უნდა, ის ნაპირია, რომელზეც მე ვდგავარ.

ტელენამყვანი: – და რას იზამთ პირველს, თუ მოხვედით ხელისუფლებაში?

ხრისტო: – მივიღებთ ახალ კანონპროექტებს და დავინწყებთ მზადებას უკანასკნელი ჟამისთვის...

ტელენამყვანი: – აჰა, გასაგებია. მოდი, გვიამბეთ, რამ გაიძულათ პოლიტიკაში მოსულიყავით?

ხრისტო: – ესე იგი, ამას წინათ ახ-

ლად გამოსულ ფილმებს ვუყურე. ძირითადად აი, ისეთი ფილმები იყო ან ბავშვისთვის და ან კი საოჯახო ჩვენებისთვის რომ არის განკუთვნილი. კარგი ფილმებია, თუმცა, იცით, რა შევნიშნე, რომ ყველა მათგანში ახალი რეალობა ინერგება. რეალობა, სადაც წაშლილია სქესი და მისი ძირითადი მახასიათებლები...

ტელენამყვანი: – ბატონო ხრისტო, თქვენ ჰომოფობი ხართ?

ხრისტო: – არა, გენაცვალე, მე კაცთმოყვარე გახლავართ. მე სულ სხვა რამის თქმა მინდა. სამყაროში ინერგება ახალი მონაცვობის, მსოფლმხედველობის მოდელი და ეს მოდელი ძირითადად განსხვავდება იმისგან, რომელშიც დღეს ვცხოვრობთ და ვარსებობთ...

ხრისტო ანერვიულდება, ფეხს უჩქარებს და ბოლთასაც უფრო სწრაფად სცემს.

ტელენამყვანი: – და რა ფილმებს უყურეთ, თუ ეს საიდუმლო არაა?

ხრისტო: – არა, რა, საიდუმლო. ბევრ საიტზე დევს ეს ფილმები. სამწუხაროდ, ახლა სახელები არ მახსოვს, თუმცა გეტყვით, რამაც გამაკვირვა. ერთ ფილმში ერთ-ერთი მთავარი მოქმედი გმირი, რომელიც მოხუცი ჯადოქარია და ამავედროულად ძალზე პოპულარული კინოსახეც გახლავთ, ირკვევა, რომ თურმე ახალგაზრდობაში იყო გეი...

ტელენამყვანი: – ბატონო ხრისტო გთხოვთ, იყოთ მეტად კორექტული, რადგან ჩვენ ვგმობთ ჰომოფობიის ნებისმიერ გამოვლინებას და პირიქით, გვერდზე ვუდგავართ ყველა ქვიარ ადამიანს და მეტიც, ვეხმარებით მათ თვითგამორკვევასა და ჩამოყალიბებაში.

ხრისტო წყვეტს წყალზე სიარულს და ტელევიზორის წინ ჩერდება. ცოტა დაბნეული ჩანს და გვერდებზე იყურება. მოკლეკაბიანი ჟურნალისტი ხელით ანიშნებს, არ გაჩერდეთ და ისიც საუბარს აგრძელებს.

ხრისტო: – მე მხოლოდ ფაქტს აღვნიშნავ და არ შევდივარ ამ მოვლენის განსჯაში. უბრალოდ აღმოჩნდა, რომ საყვარელი მოხუცი, რომელიც წინა

ფილმებში თავდაუზოგავად იბრძოდა ტრადიციული ღირებულებების შენარჩუნებისთვის, ახალგაზრდობაში ყოფილა გეი. სხვა, მეორე, ფილმში კი მთავარ გმირს ჰყავს ორი დედა. დიახ, არ მოგესმათ, პატარა გოგონას ორი დედა ჰყავს, რომლებიც ძალიან ენატრება. იმ თავის წარმოსახვით მონატრებებში კი ეს დედები ისე ეხვევიან ერთმანეთს, როგორც ამას დედ-მამა შვრება ხოლმე.

ტელენამყვანი: – ბატონო ხრისტო, გთხოვთ, გაითვალისწინოთ, რომ ჩვენს გადაცემასა და ტელევიზიას უყურებენ ბავშვებიც, ამიტომაც ჩვენს ეთერში იკრძალება სექსუალური და პორნოგრაფიული სახის მასალის ტირაჟირება და ან კი განცხადებების გაკეთება.

ხრისტო: – მე... მე... მე მსგავსი არაფერი მითქვამს და ან კი მიგულისხმია. უბრალოდ აღვნიშნე, რომ ქალები ისე ეხუტებოდნენ ერთმანეთს, როგორც ამას ძირითადად კაცი და ქალი შვრებიან ხოლმე. სრულიად უწყინარსა და ერთობ რომანტიკულ გარემოში...

ტელენამყვანი: – ესე იგი, თქვენ არ ხართ ერთსქესიანთა ქორწინების წინააღმდეგი?

ხრისტო კიდევ უფრო მეტად იბნევა. უმწეოდ აცეცებს თვალებს და შველას ითხოვს. ლესტანბერი არაადამიანურ ხმაზე იწყებს ზმუილს, წამით ყველას ყურადღებას იქცევს და უხერხული მომენტის დაძლეულია.

ხრისტო: – აი, მესამე ფილმში კი ყველასთვის ნაცნობი და საყვარელი ფერია მუქკანიანი მამაკაცი გახლავთ. უფრო სწორედ ტრანსგენდერი შავი მამაკაცი, რომელსაც თავისი ეს გარდასახვა ჯერ არ დაუსრულებია. ანუ ბოლომდე არც კაცია და არც ქალი და მთავარი ამ ამბებში ისაა, რომ ესენი გახლავთ საოჯახო ფილმების კატეგორია, რომელსაც ძირითადად უნდა უყურონ მოზარდებმა, ანუ მათთვის ეს ახალი მოცემულობა უნდა გახდეს ნორმა. მე უბრალოდ არ მესმის, რა აიძულებს ამ ფილმების შემქმნელებს, მიიღონ ასეთი გადაწყვე-

ტილებები და ამგვარ ფილმებშიც კი წინ წამოსწიონ ეს თემატიკა და თან მაშინ, როცა კარს მეორედ მოსვლაა მომდგარი...

ტელენამყვანი: – ბატონო ხრისტო, იძულებული ვარ, ჩვენი ეთერი შევწყვიტო, რადგან ყველაფერთან ერთად თქვენ რასისტიც ყოფილხართ. როგორც მოგესხენებათ, ჩვენი ტელევიზია გმობს ყოველგვარ დისკრიმინაციას და განსაკუთრებით კი ადამიანების კანის ფერის მიხედვით დაყოფას. გისურვებთ წარმატებებს თქვენს საარჩევნო მართონში და სულ კარგად ბრძანდებოდეთ.

ტრანსლაცია წყდება და მონიტორ-ტელევიზორში მთავარი კონკურენტი პარტიის რეკლამა იწყება. ჩანს რალაც მუსიკალურ ფესტივალზე შეკრებილი ხალხი, რომელთაც ძალზე უჩვეულოდ აცვიათ და უჩვეულოდვე იქცევიან. ისმის სლოგანი: „ერთხელ ცხოვრობ და ნუ მოიკლებ სიამოვნებას; დაძლიე შენი არქაული კომპლექსები თუ შიშები; გამოგვეყვი ჩვენ და ჩვენ განახებთ, სადაცაა მიწიერი სამოთხე“. შემდეგ ჩნდება ციფრი 69 და პარტიის სახელწოდება: „მეტი სიამოვნება ერთ სიცოცხლეში“. სასონარკვეთილი ხრისტო მუხლებზე ეშვება და სახეზე ხელებს იფარებს.

ხვიჩა: – ვერ გამოვიდა კარგი ეთერი, უფროსო.

გოჩა: – აი, ძალიან დაეცა ჩვენი რეიტინგები...

ხვიჩა: – ჩვენი პარტიის დამფინანსებელს ძალიან არ მოეწონება ეს ამბავი.

გოჩა: – სასწრაფოდ რამე ახალი უნდა მოვიფიქროთ, თორემ ასე არჩევნების მოგება ძალიან გაგვიჭირდება.

ჟურნალისტი: – რამე ახალი სასწაული გჭირდებათ.

ლესტანბერი: – მუააა... ზმუუუ... ასააა...

ხრისტო: – კარგი რა, მამა, რა დროს წყლის ღვინოდ გადაქცევია. თან ხომ ნახე, რომ ამ წყალზე სიარულმაც დიდი შედეგი ვერ გამოიღო. ალბათ, რამე უფრო მასშტაბური და შოკისმომგვრელი უნდა მოვიფიქროთ.

ჟურნალისტი: – და მკვდარი რომ გაცოცხლოთ?

ხვიჩა: – აუ, ჰო, ეგ მართლა ძაან მაგარი იქნება.

გოჩა: – აგერ დაცვა ზაქროს მოუკვდა სიდედრი და არა მგონია, წინააღმდეგი იყოს, რომ გავუცოცხლოთ. ეს ქალი სამი დღის მკვდარია და ახლა რომ გაცოცხლოთ, სრული შოკი იქნება.

ირთვება მონიტორ-ტელევიზორი და ჩანს დაცვა ზაქრო, რომელიც შეშინებული სახით უყურებს ხრისტოს.

დაცვა ზაქრო: – ყური მოვკარი თქვენს საუბარს და პირდაპირ გეტყვით, რომ ჩემი სიდედრის გაცოცხლების კატეგორიულად წინააღმდეგი ვარ.

ხვიჩა: – გადავიხდით, ჩემო ბატონო. ფულს მოგცემთ...

გოჩა: – დაგანინაურებთ, ჩემო ბატონო. დაცვის უფროსი ზაქრო იქნები...

დაცვა ზაქრო ყურზე ხელს იდებს და ყურსასმენში რაღაცას აყურადებს. სახის გამომეტყველება ეცვლება და თვალები უფართოვდება.

დაცვა ზაქრო: – სულიკო მოვიდა...

სცენა მეხუთე:

ოთახში შემოდის საშუალო სიმაღლის, ძვალმსხვილი, სამოც წელს მიტანებული ჭაღარაშერეული მამაკაცი. სპორტული მოსაცმელი და შარვალი აცვია. მუქი ფერის დიდი სათვალე და ოქროს ძენკვი უკეთია. ოთახში მყოფნი მაგიდებთან სხედან და დაზაფრული სახეებით შესცქერიან. ხრისტო წყალზე დგას და უღიმის.

სულიკო: – სალამი ბიჭებს, ტუფლები გვიჭერს. აბა, რას შვრებით, როგორ ხართ ჯიგრებო, როგორ მიდის საქმეები?

ხვიჩა: – გამარჯობა ბატონო სულიკო... ყველაფერი კარგადაა და დასახული მიზნისკენაც მეთოდურად, ნაბიჯ-ნაბიჯ მივინევთ წინ. თქვენ თავად როგორ გიკითხოთ? ხომ ხართ მხნედ?

გოჩა: – ყველაფერი ფანტასტიკურადაა ბატონო სულიკო... არჩევნები ფაქ-

ტობრივად მოგებული გვაქვს და გამარჯვებაც უკვე პრაქტიკულად ჯიბეში გვიდევს. აი, აქეთ მობრძანდით, დაბრძანდით, მოისვენეთ...

ყმანვილებს ნერვიულობისგან ხმა უკანკალებთ და დაბნეულები აწყდებიან ტახტსა თუ სავარძლებს. ლესტანბერი სამხედრო სვლით უახლოვდება სტუმარს, ხელს ართმევს, რამდენიმე ფრაზას ზმუის და იჯგიმება.

სულიკო: – და მე რომ პირიქით გავიგე, თითქოს ჩვენი რეიტინგები დაეცაო? ნუთუ სცდებოდნენ ამბის მომტანნი? აბა, შენ რას იტყვი, ჩემო ხრისტოვ? ყველაფერი ძალზე კარგადაა თუ ისე რა, ნელ-თბილად?

ხრისტო: – გამარჯობა სულიკო. მგონი, ტყუილად შენუხდით. არა, ნუ, ჩვენ მართლაც ძალიან გაგვეხარდა თქვენი ნახვა... მე უბრალოდ იმის თქმა მინდოდა, რომ, თუ თქვენ იმიტომ მობრძანდით, რათა აქ რაღაც ისე არაა, როგორც უნდა იყოს, სულ ტყუილად შენუხდით, რადგან...

ჟურნალისტი: – სალამი. ბევრი მსმენია თქვენზე. რატომღაც მეგონა, რომ არ არსებობდით და გამოგონილი პიროვნება იყავით. ნუ რაღაც ჯგუფი რომ იდგა ამ ხალხის, პარტიის უკან, ამაში დარწმუნებული ვიყავი, თუმცა ეს თუ მართლა ერთი ადამიანი იყო, ვერაფრით წარმოვიდგენდი. ესე იგი, მართალი ყოფილა, როცა ამბობდნენ, ხრისტოს უკან სულიკო დგასო და სულიკო აფინანსებს მის საარჩევნო კამპანიასო.

სულიკო სათვალეს შუბლზე იწევს, ჟურნალისტს გულდასმით ათვალიერებს და მზერას მის შიშველ მუხლებზე აჩერებს.

სულიკო: – და შენ ვისი ხარ, პატარავ? ან აქ საიდან მოხვდი?

ჟურნალისტი: – მე ჟურნალ „დასალიერიდან“ ვარ და აქ ხრისტოსთან ბლიცის ჩასაწერად მოვედი, მერე კი შემოვრჩი და პიარმენეჯერობაც შემომთავაზეს.

ჟურნალისტი ლელავს და სავარძელში წრიალებს. მღელვარება სხვებსაც ემჩნევათ. მხოლოდ ხრისტოა მშვიდი და

მომლიმარე.

სულიკო: – აჰა, ესე იგი, „დასალიერიდან“? ჟურნალისტი? და ახლა კი ჩემი პარტიის ახალი პიარმენეჯერი? მშვენიერი ამბავია პირდაპირ... ძალიანაც კარგი გიქნია, რომ იმ შენი „დასალიერიდან“ წამოსულხარ. გპირდები, თუ გამომყვები, იმის იქითაც კი წაგიყვან...

ჟურნალისტი: – იცით, ეთერის ჩავარდნა ხრისტოს ბრალი სულაც არ იყო. შეუთანხმებელი კითხვები დაისვა. აი, ისეთი, ნებისმიერ რესპოდენტს რომ დააბნევს და ნოკაუტში გაუშვებს.

ყმანვილები ჟურნალისტს ხელით ანიშნებენ გაჩუმდი და მარცხის ამბავს ნულარ იხსენებო, თავად კი სულიკოს წინ ტინგიცსა და ჯამბაზობას იწყებენ.

ხვიჩა: – ისე, რამეს ხომ არ ინებებთ, ბატონო სულიკო? ყავა? ჩაი? წყალი?

გოჩა: – ან იქნებ, რამე ალკოჰოლური გესიამოვნოთ? რამე კოქტილს მოგიმზადებთ. სექსი პლაჟზე ხომ არ გნებავთ?

სულიკო: – ნუ შენუხდებით, მე მხოლოდ სისხლი მნებავს...

სულიკო ქმინავს და თვალებს ბოროტად აკვესებს. ლესტანბერი დაჭრილი ნადირივით ზმუის და მუშტებს მკერდში იცემს. ხრისტო აუზიდან გადმოდის და სავარძელში ჯდება. სტუმარს ტახტზე მიანიშნებს და ისიც მის მოპირდაპირედ ჯდება.

ხრისტო: – და ეს აუცილებელია?

სულიკო: – გარდაუვალია.

ხრისტო: – რეიტინგებს აგვიწევს?

სულიკო: – წარმოუდგენლად.

ხრისტო: – რა უნდა ვქნათ?

სულიკო: – ამათმა არაფერი. მხოლოდ შენ.

ხრისტო: – თუ მხოლოდ ჩემი სისხლია საკმარისი, დიდი სიამოვნებით დავღვრი მას ჩვენი საერთო საქმისთვის. ბრძანეთ, რა უნდა ვქნა?

სულიკო: – ჯვარს უნდა ეცვა.

ხრისტო: – ჯვარს? ვეცვა? ბერვი სისხლი ყოფილა საჭირო.

სულიკო: – კი, ძალიან ბევრი.

ხრისტო: – მერე ეს უსაფრთხოა? მე

ვიფიქრე, მორიგი გვემა უნდა ამეტანა. აი, როგორც მაშინ, სოფლად, შეხვედრაზე მოწინააღმდეგის მიერ მოსყიდული ამომრჩეველი რომ დაგვიპირისპირდა, თავს დაგვესხა და გვეცემა.

სულიკო: – არა, ეს სულ სხვაა.

ხრისტო: – ვხვდები... ალბათ, ძალიან მტკივნეულიც იქნება. კარგი და მერე რა უნდა ვქნა, ჯვარს რომ მაცვამენ?

სულიკო: – ისეთი არაფერი... უბრალოდ უნდა მოკვდე.

ხრისტო: – მოვკვდე? მართლა უნდა მოვკვდე?

სულიკო: – დიას, მართლა უნდა მოკვდე...

ხრისტო დგება და ოთახში ბოლთას სცემს. ახლა უკვე ისიც ლელავს. მძიმედ სუნთქავს და რალაცას თავისთვის ბუტბუტებს.

ხრისტო: – იცით, მგონი, არ ვარ მზად ამ ამბისთვის.

სულიკო: – ამ ამბისთვის მზად არავინაა...

ჟურნალისტი: – უკაცრავად და ეს დეჟავიუს განცდა მხოლოდ მე მაქვს? ეს ამბავი ერთხელ უკვე ხომ მოხდა? ეს ჯვარცმა ადრეც ხომ იყო?

ყველანი სდუმან. ოთახში დაძაბულობა პიკს აღწევს. ხვიჩა და გოჩა ცრემლებს ველარ იკავენ. ლესტანბერი ჩახლერილი ხმით მგელივით ყმუის. სულიკო კმაყოფილი სახით ათვალეირებს დამსწრეთ.

ხრისტო: – და რომ მოვკვდები, მერე აღვდგები?

სულიკო: – არა, ამჯერად აღარავინ აღდგება.

ჟურნალისტი: – ისა, უკაცრავად და რა საჭიროა ახლა ეს ყველაფერი? ხალხო, ეს ამბავი ერთხელ უკვე ხომ მართლა იყო?

სულიკო: – კი იყო. ახლა კი ახალი ჯვარცმა უნდა მოხდეს და ახალი ამბავი უნდა დაიწყოს. ამბავი, რომელშიც აღარ იქნება აღდგომა, ამაღლება, ფერისცვალება და კიდევ ბევრი სხვა მსგავსი. ჩვენს ახალ აღთქმაში ყველაფერი ძირეულად შეიცვლება. ის, პირველი ჯვარ-

ცმის ამბავი ძალიან მოძველდა. ძალიან მოუქნელი და გადაულახავი ზღუდე გახდა, თავისი ამ გაუთავებელი დოგმებითა და აკრძალვებით. ის უბრალოდ ველარ მისდევს სამყაროს ფეხში. ყელში გაჩხერილი ფხასავითაა, რომელიც არც წინ მიდის და აღარც უკან. ასე სუნთქა შეუძლებელია... ასე ყველანი გავიგუდებით... ჰოდა, ამიტომაც საჭიროა ახალი ამბავი, თავისი ახალივე შინაარსით, გააზრებითა და მსოფლმხედველობით. ჩვენ უნდა შევქმნათ ახალი ეპოქა და ამისთვის საჭიროა ახალი ჯვარცმა. ახალმა ამბავმა უნდა გადაფაროს ძველი... ახალმა ღმერთებმა უნდა ჩაანაცვლონ წინარენი... წარსული დავინყებებს უნდა მიეცეს... მოკლედ, იქნება მეორედ მოსვლა, რომელსაც ყველა ელოდა, ოღონდ ცოტა სხვანაირი და არა ისეთი, როგორც წარმოედგინათ. ეს იქნება ჩვენი მეორედ მოსვლა. ჩვენ შევქმნით ახალ ღმერთს, რელიგიას... შენ კი, ჩემო ხრისტო, სწორედ ამისთვის გამზადდებით მთელი ცხოვრება და შენი მისიაც ესაა. ახლა შენი დროა და ახლა სწორედ შენ უნდა დანერო ჩვენი მომავლის ისტორია...

ხრისტო: – და მე თუ ჯვარს ვეცვი და მოვკვდი, არჩვენებს როგორ მოვიგებთ? და რა აზრი ექნება ამ ყველაფერს, თუ მერე მე აღარ ვიქნები და ხელისუფლებაშიც ველარ მოვედით? ასე ხომ ბრძოლას წავაგებთ და ყველაფერიც იმათ დარჩება?

სულიკო ოხრავს და თავს აქნევს. ჯერ ახალგაზრდებს უყურებს, შემდეგ ლესტანბერს და ბოლოს მზერას ისევ ჟურნალისტის შიშველ მუხლებზე აჩერებს.

სულიკო: – ვის იმათ?

ხრისტო: – კონკურენტებს...

სულიკო: – არ არიან არანაირი კონკურენტები... იმათაც მე ვაფინანსებ. ისინიც „ჩვენ“ არიან... და ეს არის ერთი დიდი თამაში, ფიქცია... მეგონა, ამას თავადაც მიხვდებიდი, თუმცა... ეჰ, კაი ახლა, რალა აზრი აქვს ამას... აბა, წამოიშალეთ ყველანი და ანი მივხედოთ საქმეს. თქვენ, ბიჭებო, ჯვარცმა მოამზადეთ, შენ, ქალბატონო პიარმენეჯერო, ეს ყველაფერი კარგად გააშუქე და შენ კი, ჩემო მეგობარო ლესტანბერ, ილაპარაკე...

ლესტანბერი: – ბატონო სულიკო, შეიძლება, სახლში წავიდე? ძალიან დავიღალე.

სულიკო: – კი, წადი. კაი კაცი ხარ, შენ, ლესტანბერ. ერთგული...

ყველანი გადიან ოთახიდან. ბნელდება. განათებული რჩება მხოლოდ ხრისტო, რომელიც სავარძელში გაოგნებული სახით ზის და ხმამაღლა ფიქრობს. ხმა უკანკალებს და ენა ებმის: – „არ ვარ მზად ამ ამბისთვის...“

სცენა მეექვსე:

ირთვება მონიტორ-ტელევიზორი და ჩანს თავნაკრული ქალი, რომელიც ხრისტოს ვირტუალურად ეფერება, გულში იკრავს და ხელებს უკოცნის.

ხრისტო: – მოხვედი დედა?!

დედა: – კი, მოვედი შვილო.

ხრისტო: – რად დაიგვიანე, დედა? იცი, როგორი რთული დღე მქონდა? სრული საგიჟეთი...

დედა: – დღეს მიცვალებულების ხსენების დღეა და ეკლესიაში ვიყავი. საკურთხი მივიტანე და პანაშვიდს დავესწარი. მერე ნათლობა იყო და იმაზე დავრჩი. მედავითნეს არ ეცალა და მამამომ შენ დამეხმარეო. როდის ეგ დამთავრდა და მერე როდის მე მივალაგე იქაურობა. მაგიტომაც დამაგვიანდა შვილო.

ხრისტო: – დედა, იცი, მამამ დაილაპარაკა.

დედა: – დღეს?

ხრისტო: – კი, დღეს.

დედა: – ესე იგი, მაინც დაიწყო მეორედ მოსვლა...

ხრისტო: – შენ რა, იცოდი, მამა რომ ამდენი წლის შემდეგ დაილაპარაკებდა? დედა სდუმს, ხმას არ იღებს და ჩუმად იცრემლებს.

ხრისტო: – დედა, მგონი, შენ და მამა რალაცას მიმალავთ. იცი, მამამ რა თქვა პირველი? თუ შეიძლება, სახლში წავალო? გესმის? ნებართვა ითხოვა, რომ

სახლში წასულიყო. ამდენი ხნის ზმუილს შემდეგ სწორედ ეს თქვა და თან ვისგან ითხოვა ნებართვა, არ გაინტერესებს? სულიკოსგან. ჰო, ჩვენი პარტიის დამფინანსებლისგან ითხოვა ნებართვა სახლში წასვლაზე. წარმოუდგენელი ამბავია...

დედა: – ლესტენბერი არაა მამაშენი.

ხრისტო: – აუ, დედა, გთხოვ, ახლა არ დაიწყო შენებურად. უკვე, მგონი, მეც აღარ მჯერა მაგ ამბების. არანაირი განსაკუთრებული ადამიანი მე არ ვარ და, ალბათ, არც სასწაულებრივად ჩასახული ვიქნები. უბრალოდ...

დედა: – შენ სულიკოს შვილი ხარ.

ხრისტო ელდანაცემივით გვერდით ხტება და მონიტორს ეჭვით შესცქერის. სახეზე სრული დაბნეულობა და უნდობლობა ესახება.

ხრისტო: – ალბათ, ხუმრობ?

დედა: – არა, არ ვხუმრობ. ეგ სულიკო ჩვენი მეზობელი იყო. მაშინ ავლაბარში ვცხოვრობდით. ლესტენბერი სულ მუშაობდა და სულ სადღაც იყო მივლინებით წასული. რა ვიცი, იძახდა, სამსახური მაქვს ასეთიო. თვეობითაც კი იკარგებოდა ხოლმე. არასდროს ვიცოდი, როდის დაბრუნდებოდა და ან კი თუ საერთოდ დაბრუნდებოდა. ჩვენ გარიგებით ვიქორწინეთ, ასე რომ დიდი სიყვარულის ამბავი არასდროს გვექონია. ის სულ მუდამ თავისთვის იყო და მე კი ჩემთვის. რა გითხრა, შეიძლება, იმის ბრალიც იყო, ასე არეულები რომ ვიყავით, შვილი არ გვიჩნდებოდა... მერე ნელ-ნელა უმატა ლესტენბერმა უცნაურობებს. აღარც ჩემთან უნდოდა ყოფნა და თან ველარც მელეოდა. არადა, ფაქტობრივად მარტო ვიყავი. ბოლოს ისე მოხდა, რომ ამ სულიკომ ტვინი ამირია და შემაცდინა. მერე ერთ დღესაც შევიტყე, რომ ფეხმძიმედ ვიყავი. არ დაგიმალავ და თავიდან მუცლის მოშლა მინდოდა, რადგან ვიცოდი, ჩემი ქმარი გაგიჟდებოდა. მას შვილი ვერ ეყოლებოდა და ეს ამბავი ორივემ კარგად ვიცოდით. უკვე ექიმთანაც ვიყავი ჩანერილი აბორტზე, როდესაც სულიკო კიდევ ერთხელ გამომეცხადა და ვიცი, ფეხმძიმედ ხარო. არადა, ეგ ამ-

ბავი, ჩემ გარდა, არავინ იცოდა. ჰოდა, ეგ ბავშვი აუცილებლად უნდა გააჩინოო. ეგ განსაკუთრებული ადამიანი იქნებაო და მოჰყვა ათას ამბავს. მეც დავიჯერე ყველაფერი და გადავწყვიტე, გამეჩინა. ლესტენბერზე კი არ იდარდო, მე მივხედავ მაგასო. ეგეც დავიჯერე მე სულელმა და კვირის თავზე ყველაფერიც ვუამბე, ოღონდ ის აღარ მითქვამს, ვისგან ვიყავი ფეხმძიმედ. შევალამაზე რაღაცები... იმან კიდევ მცემა და სახლიდან გაიქცა. მერე რა იყო, ეგ აღარ ვიცი, ლესტენბერი დამუნჯდა და იმ დღის მერე ისე იქცეოდა, ვითომც არაფერი მომხდარა და შვილსაც მისგან ველოდი. რაღა უნდა მექნა? მივყევი ცხოვრებას და ეს ჩემი დაუჯერებელი ამბავიც სულ უფრო დამაჯერებელი გახდა. ბოლოს იმდენად ვირწმუნე შენი განსაკუთრებულობა, რომ შენც კი დაგაჯერე ყოველივე...

ხრისტო უარყოფის ნიშნად თავს აქნევს და თითქოს ცდილობს, მოსმენილი ამბავი არ დაიჯეროს. პულტს იღებს და მონიტორ-ტელევიზორის გათიშვას ცდილობს. ვერ რთავს. დედა კი არ ჩერდება და სულ უფრო მეტ ნავთს ასხამს ცეცხლზე.

დედა: – ხრისტო, მოკლედ, შენ არა ხარ ლესტენბერის შვილი და შენი ბიოლოგიური მამა არის სულიკო.

ხრისტო: – დედა, გაჩუმდი... ეს უკვე სრული სიგიჟეა... იცი, მაგ სულიკომ ჯვარზე გაკვრა მთხოვა. გესმის? ჯვარს უნდა ეცვა და უნდა მოკვდეთ. დედა, მე დარწმუნებული ვარ, შენ სცდები. ეგ კაცი ვერანაირად ვერ იქნება მამაჩემი. აბა, როგორ შეიძლება, რომ მამამ შვილი სასიკვდილოდ გაიმეტოს? ძალიან გთხოვ, დედა, აღარაფერი თქვა...

დედა: – მართლა აღარ მეგონა, რომ ეს დღე დადგებოდა. ვაი, ჩემს თავს უბედურს...

ხრისტო: – მოიცადე, შენ რა ისიც იცოდი, რომ ეს დღე დადგებოდა?

დედა: – ყოველთვის ვიცოდი, რომ შენ განსაკუთრებული იყავი.

ხრისტო: – დედა, შენ რა, ისიც კი იცოდი, რომ ჯვარზე გამაკრავდნენ?

დედა: – მე ყოველთვის ვიცოდი,

რომ მეორედ მოსვლისას შენ გვიხსნი-
დი უკანასკნელი ჟამისგან...

ხრისტო: – დედა, მართლა ველარა-
ფერს ვხვდები. თუ მე სულიკოს შვილი
ვარ, აბა, განსაკუთრებული როგორღა
ვარ? და თუ ლესტანბერმა იცოდა, რომ
მისი შვილი არ ვიყავი, თავის ძედ რად
მზრზდიდა? და თუ შენც იცოდი, რომ
ჯვარს უნდა გავეკარი, აქამდე რად
სდუმდი? და საერთოდ, საიდან მოიტა-
ნე ეს ყველაფერი? ვინ გითხრა? ეს რამ
მოგაფიქრა?

დედა: – სულიკომ... ყველაფერი სუ-
ლიკომ მითხრა და თან სწორედ იმ
დღეს, როდესაც მუცლის მოშლა გადა-
მაფიქრებინა. მან ეს ყველაფერი სულ
თავიდანვე იცოდა. არაა ეგ უბრალო
კაცი... ნამდვილი გრძნეულია...

ხრისტო: – მაშ, აბა, ტყუილი ყო-
ფილა ჩემი განსაკუთრებულობა, მეო-
რედ მოსვლა და უკანასკნელი ჟამისგან
ხსნა? ეს, ეს რა... მართლა ტყუილია
ყველაფერი? და მეც რა, მთელი ცხოვ-
რება ტყუილში მაცხოვრეთ? არა, ეს
წარმოდგენელი სისასტიკეა... და ახ-
ლა რა გამოდის, რომ მე... მე რა, სულ
ტყუილად უნდა გავწირო თავი? და სუ-
ლიკოს სურვილებსა და გეგმებს უნდა
შევეწირო? იცი, თქვენ, მგონი, მართლა
ყველანი გადაირიეთ? ეს ხომ სრული
სიგიჟე და ფანატიზმია...

დედა: – მოდი, შვილო, ჩამეხუტე,
უნდა გიმღერო.

ქალი შვილს ვირტუალურად ეხუტე-
ბა და თავზე ხელს უსვამს. ჩვილივით
არწევს და დავით გურამიშვილის ლექ-
სის „ვაი, რა კარგი საჩინოს“ გალობას
ინწყებს.

სცენა მეშვიდე:

ოთახში არავინაა. მონიტორ-ტელე-
ვიზორი თავისით ირთვება და ინწყება
საინფორმაციო გამოშვება. ჩანს აჟიტი-
რებულ-დაბოტოქსებული ტელენამყვან-
ნი, რომელიც დაძაბული სახით პირველ
სიახლედ ხრისტოს ჯვარცმის ამბავს ამ-

ცნობს ტელემყურებელს.

ტელენამყვანი: – მოგესალმებით,
ძვირფასო ტელემყურებლებო და გთა-
ვაზობთ ამ დროისთვის ჩვენს ხელთ
არსებულ უახლეს ინფორმაციას. დღეს
ჯვარს ეცვა პოლიტიკური პარტია
„ხრისტო არს თქვენთან, ეროვნულ-გან-
მათავისუფლებელ-სულისსაცხონებელი
მოძრაობა-ს“ ლიდერი ბატონი ხრისტო.
ამჟამად ზუსტად უცნობია, რა მიზ-
ნით ჩაიდონა მან ეს საქციელი, თუმცა
გამოძიება უკვე დაწყებულია თვით-
მკვლელობამდე მიყვანის მუხლით. სი-
ტუაციაში გარკვევას შეეცდება ჩვენი
ჟურნალისტი მარი მაგდალინიშვილი,
რომელიც ახლა ადგილზე იმყოფება და
პირდაპირ ეთერში ჩაგვერთვება.

ჩანს მოკლეკაბიანი ჟურნალისტი,
რომელიც ჯვარცმულის წინ დგას და
ცდილობს, ვინმე ჩანეროს. კადრში ჩანს
მხოლოდ ჯვრის ფრაგმენტი და გარ-
დაცვლილი ხრისტოს ტერფები. ტერი-
ტორია ჯებირებით არის შემოკავებული
და მორიგე პოლიციელებიც ჯვარცმას-
თან, ახლობლების გარდა, არავის უშვე-
ბენ. შეკრებილი ხალხი გმინავს და ხმა-
ურობს. ისმის რეპლიკა: – „ეგ იყო ცრუ
მესია, ახია მაგაზე, მეტის ღირსია...“
ხალხი იტაცებს ამ სიტყვებს და სკანდი-
რებს ფრაზას: – „ძირს ცრუ მესია! არა
ცრუ მეორედ მოსვლასა და უკანასკნელ
ჟამს! თავი დაანებეთ ჩვენს მრწამსა და
რელიგიას!“ ჟურნალისტი ცდილობს,
ხრისტოს დედა ჩანეროს, თუმცა ქალს
გული უწუხდება და იქვე ეცემა. ლეს-
ტანბერი მეუღლის მოსულიერებას
ცდილობს. ნადირივით ბლავის და უხამ-
სი სიტყვებით იგინება. ხვიჩა და გოჩა
ცოტა მოშორებით დგანან და ტირიან.
ჟურნალისტი მათთან მივბის და მიკ-
როფონს პირში სჩრის.

ჟურნალისტი: – შეგიძლიათ, დაგ-
ვიკონკტეროთ, რამ აიძულა ხრისტო
ჯვარცმულიყო?

ხვიჩა: – რა თქმა უნდა, მეორედ მოს-
ვლამ. ის ჯვარს ეცვა, რათა არ დამ-
დგარიყო უკანასკნელი ჟამი და მეორედ
მოსვლასაც უმტკივნეულოდ ჩაეველო.

ჟურნალისტი: – ეს საქციელი, ალბათ,

თქვენი პარტიის რეიტინგებს ძალიან გაზრდის. დიდი ალბათობით არჩევნები უკვე მოგებულა გაქვთ. ვინ შეცვლის ახლა თქვენს ლიდერს და ვინ ჩაიბარებს სახელმწიფოს მართვის სადავეს?

გოჩა: – ამაზე უკვე მიდის შიდაპარტიული კონსულტაციები, თუმცა წინასწარ შემოიძლია გითხრათ, რომ ერთი ლიდერი აღარ გვეყოლება და, სავარაუდოდ, მე და ხვიჩა გადავიბარებთ პოლიტიკურ ძალაუფლებას.

ჟურნალისტი: – და ახლა რა იქნება? ცხოვრება როგორ გაგრძელდება ხრისტოს, მეორედ მოსვლისა და უკანასკნელი ჟამის გარეშე?

ხვიჩა: – ამაზეც ზუსტ პასუხს სულ რამდენიმე დღეში გაგცემთ. უკვე მზადდება წიგნი სახელად „მეორედ მოსვლის სახარება“, რომლის ავტორებიც მე და გოჩა გახლავართ, როგორც ხრისტოსთან დაახლოებული პირები და თანაპარტიელები. სწორედ ამ წიგნში იქნება ყველაფერი დეტალურად აღწერილი და გაწერილი. დაწყებული ხრისტოს მონაწილური ცხოვრებით და დამთავრებული ცალსახა დირექტივებით, აწი როგორ უნდა ვიცხოვროთ; რისი უნდა გვეჯეროდეს და რისი არა; რისი კეთება შეიძლება და რა იკრძალება. მოკლედ, ცოტაც მოითმინეთ და თავად გახდებით სამყაროს ახალი მოდელით მონყობისა და ახალივე მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბების მომსწრე.

გოჩა: – ერთსაც დავამატებ, რომ ჩვენს გამარჯვებაში უდიდესი წვლილი შეიტანა, ჩვენი პარტიის დამაარსებელმა და დამფინანსებელმა, ბატონმა სულიკომ, რისთვისაც უღრმეს მადლობას

ვუხდით მას და ვუსურვებთ ყოველივე საუკეთესოს.

ამ დროს აგზნებული ბრბო ჯებირებს არღვევს და ქვების სროლითა და ხელკეტების ქნევით მირბის ჯვარცმულისკენ. ქვები ხვდებათ ხვიჩასა და გოჩასაც. ისინიც თავგუდმოგლეჯილი გარბიან. გარბის მოკლევადიანი ჟურნალისტიც, რომელსაც კვალში მისდევს ოპერატორი ჩართული კამერით. კამერა დაბლა ვარდება. ისმის ოპერატორის გმინვა. ამოტრიალებულ ობიექტივში ჩანან ხვიჩა, გოჩა და ჟურნალისტი, როგორ სხდებიან მათ წინ გაჩერებულ უშველებელ შავ ლიმიუზინში. მანქანის უკანა შუშა იწევა და ჩანს სულიკოს გაბღენძილი სახე. ავტომობილი ნელი სვლით იძვრის და ისმის სულიკოს ხმა: – „ყოჩაღ, ჩემო გოგოებო და ბიჭებო, ოპერაცია კოდური სახელწოდებით „მეორედ მოსვლისას“ ნარმატებით დასრულდა. უდანაშაულოს სისხლიც დაიღვარა და ახლა გადავდივართ მომდევნო ეტაპზე. ახლა უკვე ხალხმა უნდა ირწმუნოს, რომ ეს ცრუკი არა, ნამდვილი მეორედ მოსვლა იყო და საბრალო ხრისტოც ჩვენთვის ენამა...“ ისმის შემზარავი ხარხარი და მაუწყებლობაც წყდება. ეკრანზე გამოდის სარეკლამო ბანერი, რომელზეც გამოსახულია ჯვარცმული ხრისტო და ქვემოთ კი დიდი ასოებით წერია: „შენ სად იდექი მეორედ მოსვლისას?“ ასევე გამოსახულია რიცხვი 33 და პარტიის სახელწოდება: „ხრისტო იყო თქვენთან, ეროვნულ-განმათავისუფლებელ-სულისსაცხონებელი მოძრაობა.“

დასასრული.

კენ ლიუ

კენ ლიუ (დაბ. 1976) – ამერიკელი მწერალი და მთარგმნელი. ფართოდ არის ცნობილი, როგორც სამეცნიერო ფანტასტიკისა და ფენტეზის უანრში შექმნილი ნოველებისა და რომანების ავტორი. ჰუგოს, ლოკუსის, ნებულას და მსოფლიო ფენტეზის ცნობილი ლიტერატურული ჯილდოებისა თუ პრემიების მფლობელი.

ქალაქის სამხეცე

ჩემი ერთ-ერთი ყველაზე ადრეული მოგონება ჩემი გულამოსკენილი ტირილით იწყება. მშობლები ყველანაირად ცდილობენ დამამშვიდონ, მაგრამ ამაოდ. მამაჩემი თავს მანებებს და სანოლი ოთახიდან გადის, დედას კი სამზარეულოში გავყავარ და მაგიდასთან მსვამს.

„ქან, ქან, აბა, შეხედე, შეხედე“ – მეუბნება დედა და მაცივრის თავიდან გასახვევი ქალაქის ფურცლებს იღებს. უკვე წლებია, დედა ფრთხილად აცლის შესაფუთ ქალაქს საშობაო საჩუქრებს და მაცივრის თავზე ინახავს, სადაც უკვე ასეთი ქალაქების საკმაოდ სქელი შეკვრა დაგროვდა. დედა ფურცლებს მაგიდაზე შლის ნაღმა მხრით ზევით და მის კეცვას იწყებს. მე უცბად ვჩუმდები და გაკვირვებით მივშტერებივარ. დედა ფურცელს ატრიალებს და ისევ კეცავს და იქამდე, ახვევს, კრავს, ანაოჭებს, აგორავებს, სანამ ქალაქი

მის მუჭში მთლიანად არ იმალება. შემდეგ დახვეული ქალაქის მასა პირთან მიაქვს და ბუშტივით ბერავს.

„ქან, ეს ლაოხუა, შეხედე, ვეფხვი“, – ამბობს დედა, ხელს მაგიდაზე დებს და ვეფხვს ხელიდან უშვებს. მაგიდაზე ქალაქის პანანინა ვეფხვი დგას, ერთად შეკრული ორი მუშტის ხელა. ვეფხვის კანი გასახვევი ქალაქის ნახატებია, თეთრ ფონზე წითელი კარამელის ხელჯოხის ფორმის ჩხირები და მწვანე საშობაო ხეები. ხელს დედაჩემის ქმნილებისკენ ვინვდენ, რომელიც მხიარული კუდის ქიციანით თითზე მახტება. „რარრრრ“, – იღრინება ის ისეთი ხმით, კატის კნავილსაც რომ გავს და ქალაქის შრიალსაც რომ გვაგონებს. მე ვიცი, ცოტა არ იყოს შეშინებული და საჩვენებელი თითით ზურგზე ვეფხურები. ქალაქის ვეფხვი ჩემი თითის შეხებაზე იგრიხება და კრუტუნებს.

„ჭე ძიოო ჭეჭი. ამას ორიგამი ჰქვია“,

– მიხსნის დედა.

მაშინ ჯერ კიდევ არ ვიცოდი, რომ დედაჩემს განსაკუთრებულად ეხერხებოდა სულის ჩაბერვა. ის სულს უბერავდა თავის ქალაღდის ცხოველებს და მათაც, ამ სულს ნაზიარებულებს, დედას სიცოცხლე ამოძრავებდა. სწორედ ამაში მდგომარეობდა მთელი მისი ჯადოქრობა.

მამამ დედა კატალოგიდან შეარჩია.

ერთხელ, როცა ჯერ კიდევ საშუალო სკოლაში ვსწავლობდი, მამაჩემს ვთხოვე, დაწვრილებით მოეთხრო, ეს როგორ მოხდა. მაშინ ის ყველანაირად ცდილობდა დედას ისევე დავლაპარაკებოდი.

1973 წლის გაზაფხულზე მამაჩემი გაცნობის სამსახურის გვერდზე დარეგისტრირდა. ჟურნალს სწრაფად ფურცლავდა, მაგრამ თითო გვერდს ორ ნუთზე მეტს არ უთმობდა, როცა, მოულოდნელად, დედას სურათს მოჰკრა თვალი.

მე ეს სურათი არასდროს მინახავს. იგი მხოლოდ მამაჩემის აღწერით ვიცი: დედა ზის სკამზე, გვერდულად კამერისკენ, ტანზე შემოტკეცილი მწვანე აბრეშუმის ჩონსამი აცვია, თავი კამერისკენ აქვს მიბრუნებული ისე, რომ კარგად გამოჩნდეს, შავი თმა მკერდსა და მხრებზე როგორ აქვს მოხდენილად ჩამოყრილი. დედაშენი სურათიდან მშვიდი ბავშვური გამომეტყველებით მიყურებდაო, მიყვებოდა მამა.

„ეს იმ კატალოგის ბოლო გვერდი იყო“, – თქვა მან.

კატალოგში ეწერა, რომ გოგონა თვრამეტი წლის იყო, უყვარდა ცეკვა და ლაპარაკობდა ინგლისურად, რადგან ჰონგ კონგიდან იყო. სინამდვილეში, როგორც აღმოჩნდა, არც ერთი ეს ფაქტი მართალი არ იყო.

მამამ დედას წერილი მისწერა. ამ წერილებს მათ კომპანია უგზავნიდა. ბოლოს, მამა დედასთან შესახვედრად

ჰონგ კონგში გაფრინდა.

„მის პასუხებს კომპანიის თანამშრომლები წერდნენ. დედაშენმა „გამარჯობის“ გარდა, ღერი ინგლისური არ იცოდა“.

რომელი ქალი შეატანიებს თავს კატალოგში იმისათვის, რომ ვინმემ იყიდოს? მაგრამ მამა საშუალო სკოლაში სწავლობდა, თავი ყველაფრის მცოდნედ მოჰქონდა. ბრაზი ყელში ახალი ღვინოსავით მოანვა, მაგრამ იმის ნაცვლად, რომ ფირმის ოფისში შევარდნილიყო და გადახდილი ფულის უკან დაბრუნება მოეთხოვა, სასტუმროს რესტორანში მიმტანს ფული აჩუქა, რომ მათი საუბარი გადაეთარგმნა.

„როცა ვლაპარაკობდი, დედაშენი ნახევრად შეშინებული და ნახევრად იმედიანი თვალებით მიყურებდა და როცა მიმტანმა გოგომ ჩემი ნათქვამის თარგმნა დაიწყო, მას ბაგეზე ნელ-ნელა ღიმილი შეეპარა“.

მამა ისევე კონექტიკუტში დაბრუნდა და დედას ჩამოსაყვანად საბუთების მომზადებას შეუდგა. ერთი წლის შემდეგ მეც გავჩნდი. მე ვეფხვის წელიწადში ვარ დაბადებული.

ჩემი თხოვნით დედამ გასახვევი ქალაღდისაგან თხა, ირემი და კამეჩი გააკეთა. ისინი სასტუმრო ოთახში წინ და უკან დარბოდნენ, ლაოჰუ კი მათ ღრიალით უკან დასდევდა და თუ რომელიმე მათგანს დაიჭერდა, ზევიდან მთელი ძალით დაანებებოდა იქამდე, სანამ არ ჩაფუშავდა და ისევ დაკეცილი ქალაღდის ნაგლეჯებად არ აქცევდა. ამ შემთხვევაში მე მათ თავიდან ვბერავდი და ისინიც ისევე აგრძელებდნენ სირბილს ოთახის გარშემო.

ისეც ხდებოდა, რომ ჩვენი ცხოველები შარში ეხვეოდნენ. ერთხელ ჩვენმა კამეჩმა სადილის დროს მაგიდაზე მდგარ სოიოს სოუსით სავსე ჯამში ზღართანი მოადინა (მას, აშკარად, ნამდვილი კამეჩის მსგავსად კოტრიალი

მოუნდა). იმ წამსვე ფეხებში ვწვდი და ამოვიყვანე, მაგრამ კაპილარული ეფექტის მუქი სითხე მის ფეხებში ღრმად შეინოვა, სოუსით დარბილებულმა კიდურებმა ველარ შეიკავა და მაგიდაზე გაიშლართა. კამეჩი მზეზე გავაშრე, მაგრამ ფეხები მაინც მოგრეხილი დარჩა და სირბილის დროს გვარიანად კოჭლობდა. მოგვიანებით დედამ ფეხები საკვები პროდუქტების გასახვევი ქაღალდით შეუფუთა ისე, რომ შეეძლო, რამდენიც უნდოდა, იმდენი ეკოტორიალა (თუმცა არა სოიოს სოუსში).

ლაოხუს ასევე ძალიან მოსწონდა, როცა ჩემთან ერთად უკანა ეზოში თამაშის დროს მოულოდნელად ბელურას თავზე დააცხრებოდა, მაგრამ ერთხელ კუთხეში მიმწყვდეულმა ჩიტუნამ სასონარკვეთილებისგან გაიბრძოლა და ლაოხუს ყური გაუხია. ხელში რომ ავიყვანე, სიმწრისაგან წკმუტუნებდა და კანკალებდა. ხელში ავიყვანე და დედამ ლენტით ყური გაუმთელა. მას შემდეგ ლაოხუ ჩიტებს სათოფეზე აღარ ეკარებოდა.

ერთ დღეს, როცა ტელევიზორში ზვიგენების შესახებ დოკუმენტურ ფილმს ვუყურებდი, დედას ვუთხარი, რომ მინდოდა, საკუთარი ზვიგენი მყოლოდა. მანაც გამიკეთა, მაგრამ ეს ზვიგენი მაგიდაზე სასონარკვეთილი ფართხალებდა. მივხვდი, რომ ნიჟარა წყლით უნდა გამევესო და შიგ ზვიგენი ჩამესვა. ასეც მოვიქეცი. ბედნიერი ზვიგენი წინ და უკან დაცურავდა, მაგრამ მალე დასველდა, გამჭირვალე გახდა და ნელ-ნელა ფსკერზე დაიძირა. მის გადასარჩენად აკვარიუმში ხელი ჩავყავი და ხელში მხოლოდ სველი ქაღალდის ნაგლეჯი შემრჩა.

ლაოხუმ წინა თათები ნიჟარის კიდეზე დაანყო და თათებზე თავი ჩამოდო. ყურები ჩამოყარა და ყელიდან ჩუმი ღმუილი ამოუშვა. თავს მართლაც დამნაშავედ ვგრძნობდი.

დედამ ახალი ზვიგენი გამიკეთა, ამ-

ჯერად თუთიის ფოლგისგან. ზვიგენი ოქროს თევზების დიდ აკვარიუმში ბედნიერად ცხოვრობდა. ლაოხუს და მე ძალიან გვიყვარდა აკვარიუმის გვერდით ჯდომა და ოქროს თევზებზე მონადირე თუთიის ფოლგის ზვიგენის ყურება. ამ დროს, ლაოხუს სახე აკვარიუმზე მეორე მხრიდან ჰქონდა მიდებულის და მე აკვარიუმის მეორე მხრიდან მომზირალ მის თვალებს ვხედავდი, რომლებიც ისე გადიდებულიყვნენ, რომ ყავის ფინჯნის ხელა მოჩანდნენ.

ათი წლის რომ გავხდი, იქვე, ქალაქში, ახალ სახლში გადავედით საცხოვრებლად. გადასვლისთანავე ჩვენს გასაცნობად ორი მეზობელი ქალბატონი გამოგვეცხადა. მამა მათ სასმელებით გაუმასპინძლდა და მოუბოდიშა, რომ კომუნალური მომსახურების კომპანიაში იყო სასწრაფოდ გასაქცევი სახლის ყოფილი მესაკუთრის გადასახადების გასასწორებლად.

„თავი ისე იგრძენით, როგორც საკუთარ სახლში. ჩემი ცოლი ინგლისურად ნაკლებად ლაპარაკობს, ამიტომ არ იფიქროთ, რომ უზრდელია, რადგან არ გელაპარაკებათ“.

სანამ მე სასადილო ოთახში წიგნს ვკითხულობდი, დედა სამზარეულოში ბარგის ამოლაგებით იყო დაკავებული. მეზობლები მისაღებ ოთახში ისხდნენ და აშკარად შეგნებულად არც თუ ისე ხმადაბლა საუბრობდნენ.

„ნორმალური კაცი ჩანს. ეს რატომ გააკეთა?“

„სისხლის შერევის დროს მუდამ რალაც ისე არ არის. ბავშვი არასრულყოფილის შთაბეჭდილებას ტოვებს. ელამია და სახე გასთეთრებია. პატარა ურჩხულია“.

„როგორ ფიქრობ, ინგლისურად ლაპარაკობს?“

ქალები გაჩუმდნენ და ცოტა ხნის შემდეგ სასადილო ოთახში შემოვიდნენ.

„გამარჯობა! რა გქვია?“

„ჯეკი“, – ვპასუხობ მე.

„ეგ სახელი ჩინურად ნაკლებად უღერს“.

ამ დროს, ოთახში დედა შემოდის და მეზობლებს უღიმის. სამივე მეზობელი ჩემ ირგვლივ სამკუთხედის ფორმით დგება. ისინი ერთმანეთს უსიტყვოდ უკრავენ თავს და ასე გრძელდება, სანამ მამა არ დაბრუნდება.

შემდეგ მარკი მოვიდა, მეზობელი ბიჭი, თავის ვარსკვლავური ომების ექშენ-ფიგურებთან ერთად. ობი ვან კენობის სანათი ხმალი ანათებდა და ის ხელებს იქნევდა და მჭახე ხმით ამბობდა, „იხმარეთ ძალა!“ ჩემი აზრით, ეს ექშენ-ფიგურა ნამდვილ ობი ვანს სულ არ ჰგავდა.

მე და მარკი ყავის მაგიდასთან ვისხედით და ამ სანახაობას უკვე მეხუთედ ვუყურებდით. „კიდევ რისი გაკეთება შეუძლია?“ – ვკითხე მე. მარკი ჩემმა კითხვამ გააღიზიანა. „დეტალებს მიაქციე ყურადღება“, – მიპასუხა მან.

ასეც მოვიქეცი. დეტალებს დავაკვირდი. დარწმუნებული არ ვიყავი, რა უნდა მეთქვა.

მარკი ჩემი პასუხით იმედგაცრუებული ჩანდა. „შენი სათამაშოები მაჩვენე“.

მე სხვა სათამაშოები არ მქონდა, ჩემი ქალაქის მხეცების გარდა. სანოლი ოთახიდან ლაოხუ გამოვიტანე. იმ დროს ის ძალზე გაქუცულად გამოიყურებოდა, ირგვლივ ლენტებიტა და ნებოთი შეკონინებული, რაც მის მიმართ მე და დედას მიერ წლების განმავლობაში ჩატარებულ სარემონტო სამუშაოებზე მეტყველებდა. ლაოხუ ძველებურად მკვირცხლი ველარ იყო და ფეხზეც ისე მყარად ველარ იდგა. მე ის ყავის მაგიდაზე დავსვი. ამ დროს უკან, დერეფანში, დანარჩენი ცხოველების მსუბუქი ფეხის ხმა გავიგონე, რომლებიც მისაღები ოთახისკენ გზას ფრთხილად მოიკვლევდნენ.

„სიან ლაოხუ“, – ვთქვი მე და მცირე პაუზის შემდეგ ინგლისურზე გადავედი, „ეს ვეფხვია“.

ლაოხუ მარკს ფრთხილად მიუახლოვდა და კნავილით ხელებზე დაუნყოყნოსვა.

მარკმა ლაოხუს საშობაო საჩუქრების გასახვევი ქალაქის ნახატებით აჭრელებული კანი შეათვალიერა.

„ამას ვეფხვის რა უგავს. დედაშენი სათამაშოებს ნაგვისგან გიკეთებს?“

ლაოხუზე, როგორც ნაგავზე, არასდროს მიფიქრია, მაგრამ ახლა, რომ ვუყურებდი, მივხვდი, რომ მართლა გასახვევი ქალაქის ნაგლეჯს ჰგავდა“.

მარკი ისევ ობი ვანს მიუბრუნდა. სანათი ხმალი განათდა და ხელების ქნევას მოჰყვა. „იხმარეთ ძალა!“

ლაოხუ მიბრუნდა, ახტა და პლასტიკის ფიგურა მაგიდიდან გადაადგო. ეს უკანასკნელი იატაკზე დაენარცხა, თავი მოსძვრა და ტახტის ქვეშ შეგორდა.

„რარრ!“ – დაიღრიალა ლაოხუმ და მეც იმნამსვე იქ გავჩნდი.

მარკმა სახეში მუშტი მითავაზა. „არადა რა ძვირი ღირდა! ასეთს ახლა ვერცერთ მაღაზიაში ველარ ნახავ. ალბათ, უფრო მეტი ეღირება, ვიდრე მამაშენმა დედაშენში გადაიხადა!“

მე იატაკზე ნავიფორხილე და დავეცი. ლაოხუმ ამოიღწავლა და მარკს სახეზე ეცა. მარკმა დაიყვირა, ალბათ, უფრო შიშისა და გაკვირვებისგან, ვიდრე ტკივილისაგან. ბოლოს და ბოლოს, ლაოხუ ხომ მხოლოდ ქალაქი იყო, მეტი არაფერი.

მარკმა ლაოხუს ხელი სტაცა, დაჭმუჭნა და შუაზე გახია. ლაოხუ დადუმდა. მარკმა ლაოხუ ქალაქის ორ ბურთულად დაამრგვალა და მესროლა.

„აჰა, აილე შენი სულელური იაფფასიანი ჩინური ნაგავი“.

მარკი რომ ნავიდა, დიდხანს ვეცადე დახეული ნაგლეჯების ერთმანეთზე ლენტით გადამება, ქალაქი გამეს-

ნორებინა და ნაკეცებიც ისე დამენ-
ყო, რომ ლაუხუ თავიდან ამენყო, მაგ-
რამ ამოდ. ამასობაში მისაღებ ოთახ-
ში ნელ-ნელა დანარჩენი ცხოველებიც
შემოვიდნენ და ჩვენ ირგვლივ ერთად
შეჯგუფდნენ, უფრო სწორად, ჩემ და
იმ დაფხრენილი გასახვევი ქალაღდის
ირგვლივ, რომელსაც ერთ დროდს ლა-
ოხუ ერქვა.

ჩემი და მარკის კონფლიქტი ამით
როდი დასრულდა. მარკი სკოლაში საკ-
მაო პოპულარობით სარგებლობდა.
ალარ მინდა გავიხსენო ის ორი კვი-
რა ჩვენს სახლში მომხდარ ინციდენტს
რომ მოჰყვა.

ორი კვირის შემდეგ, პარასკევს, სახ-
ლში დავბრუნდი.

„სუესიაო ხაო მა?“ – მკითხა დედამ.
„რა ხდებოდა სკოლაში?“ – პასუხი არ
გავეცი და სააბაზანოში შევედი. სარ-
კეში ჩავიხედე „სრულებით არ ვგავარ
მას. სრულებით არ ვგავარ“.

სადილზე მამას ვკითხე, „ჩინკის სახე
მაქვს?“

მამამ საჭმელი ჩხირები ძირს დაალა-
გა. მისთვის არაფერი მითქვამს იმის შე-
სახებ, რაც სკოლაში მოხდა. ისედაც მიხ-
ვდა ყველაფერს. მამამ თვალეზი დახუჭა
და ცხვირი მოიფხანა. „არა, არ გაქვს“.

დედამ მამას გადახედა. ის ვერა-
ფერს მიხვდა. შემდეგ მან მზერა ისევ
ჩემზე გადმოიტანა.

„შა ძიაო ჩინქ?“ „რას ნიშნავს ჩინკი?“

„ინგლისურად, ინგლისურად ილაპა-
რაკე“, – მკვახედ მივახალე მე.

დედაც შეეცადა. „რა მოხ?“

საჭმელი ჩხირები, საქონლის სტირ-
ფრაი და ჩაშუშული ხუთი სანელებლით
განზე გავწიე. „ამერიკული საჭმელი
უნდა ვჭამოთ“.

მამა ცდილობდა, თავი გაემართლე-
ბინა. „დღეს ბევრი ოჯახი ამზადებს ჩი-
ნურ კერძებს“... „ჩვენ არ ვგავართ სხვა
ოჯახებსსხვა ოჯახებს არ ჰყავთ უცხო-
ელი დედები“, – ვუპასუხე მე.

მამამ თვალი ამარიდა. შემდეგ ხელი
დედას მხარზე დაადო.

„სამზარეულო ნიგნს გიშოვი“.

დედა ისევ მე მომიბრუნდა. „პუ ხაო-
ჩი?“ „საჭმელი უგემურია?“

„ინგლისურად“, – ავუწიე მე ხმას. –
„ინგლისურად ილაპარაკე“.

დედამ ხელი შუბლზე დამადო.

„ფაშაო ლა?“ „სიცხე ხომ არ გაქვს?“

მე ხელი ავაღებინე. „კარგად ვარ.
ინგლისურად ილაპარაკე!“ – ახლა უკვე
ყვირილზე გადავედი მე.

„გთხოვ, ინგლისურად ელაპარაკე.
ხომ იცოდი, რომ ერთ დღეს ასე მოხ-
დებოდა? აბა, რას ელოდი?“

დედა იჯდა და რიგრიგობით, ხან
მე მიყურებდა და ხან – მამას. ცდი-
ლობდა, რალაც ეთქვა, ვერ ახერხებდა,
შემდეგ ისევ იწყებდა, მაგრამ სიტყვა
უნყდებოდა.

„მოვალე ხარ, ეს გააკეთო. მე ეს
არასდროს დამიძალებია შენთვის. ახ-
ლა, როგორც ჯექს უნდა, ისე უნდა გა-
აკეთო“.

დედამ მამას შეხედა. „როცა ვამბობ
„სიყვარული“, აი, აქ ვგრძნობ. მან თი-
თი ტუჩებთან მიიტანა. „თუ ვამბობ,
„აი“, აქ“ და ხელი გულზე დაიდო.

მამამ თავი გააქნია. „შენ ამერიკაში
ხარ“.

დედა უცებ სკამზე დაპატარავდა. იმ
კამერს დაემსგავსა, ლაოხუ რომ ახტე-
ბოდა და სხეულიდან სიცოცხლეს აც-
ლიდა.

„და კიდევ, მე ნამდვილი სათამაშო-
ები მინდა“.

მამამ ვარსკვლავური ომების გმირე-
ბის მთლიანი კომპლექტი მიყიდა. ობი
ვან კენობი მარკს მივეცი. ქალაღდის მხე-
ცები ერთად შევავროვე და ფეხსაცმელე-
ბის დიდ ყუთში, სანოლის ქვეშ შევინახე.

მეორე დილას იქ არცერთი ცხოველი
ალარ იყო. ისინი ისევ თავიანთ ძველ
საყვარელ ადგილს დაბრუნებოდნენ.
ყველა დავიჭირე, ისევ ფეხსაცმელე-

ბის ყუთში ჩავსვი და ყუთს სახურავი ლენტით მყარად გადავაკარი, მაგრამ მხეცებმა ყუთში ისეთი ხმაური ატეხეს, რომ ბოლოს ყუთი სხვენის სულ ბოლოში, ჩემი ოთახიდან რაც შეიძლება შორს გადავმალე.

როცა დედა ჩინურად დამინყებდა ლაპარაკს, პასუხს არ ვცემდი.

გარკვეული დროის შემდეგ დედამ ცოტაოდენი ინგლისური ისწავლა, მაგრამ მისი აქცენტი და დამტვრეული წინადადებები მოთმინებას მაკარგვინებდა. ვცდილობდი გამესწორებინა. საბოლოოდ, ჩემი თანდასწრებით ის საერთოდ ხმას აღარ იღებდა. როცა უნდოდა ჩემთვის რამე გაეგებინებინა, ჟესტებით მაჩვენებდა. თუ ჩემთან ჩახუტება უნდოდა, ტელევიზორში ნანახ ამერიკელ დედებს ბაძავდა და ისე მიხუტებდა. მისი მოძრაობები გადაჭარბებულად, გაურკვეველად, სასაცილოდ და უშნოდ მიმაჩნდა. ისიც ხედავდა, რომ არ მომწონდა და ჩერდებოდა.

„დედაშენს ეგრე არ უნდა ეპყრობოდე“, – მითხრა მამამ, მაგრამ, როცა ამას ამბობდა, თვალებს ვერ მისწორებდა. სადღაც, ღრმად, გულში, ალბათ, ხვდებოდა, რომ შეცდომა დაუშვა, როცა ჩინელი გლეხი გოგო წამოიყვანა და უნდოდა ის კონექტიკუტში ცხოვრებას შეგუებოდა.

დედამ საჭმლის ამერიკულად კეთება ისწავლა. მე კი ვიდეო თამაშებით ვერთობოდი და ფრანგულ ენას ვსწავლობდი.

დროდადრო ვხედავდი, დედა სამზარეულოს მაგიდასთან გასახვევი ქალაქის ფურცლების ნაღმა გვერდებს როგორ სინჯავდა, რის შემდეგაც ჩემს ტუმბოზე ახალი ცხოველი წამოსკუბდებოდა და ჩემს მოალერსებას ცდილობდა, მაგრამ მე მათ ვიჭერდი და ხელით იქამდე ვჭყლიტავდი, სანამ ჰაერისგან მთლიანად არ იცლებოდნენ. შემდეგ კი მათ სხვენზე გადამაღულ ყუთში ვტენიდი.

საბოლოოდ, ჩემი საშუალო სკოლაში სწავლის დროს დედამ ცხოველების კეთებას თავი საერთოდ გაანება. იმ დროს იგი ინგლისურად გაცილებით უკეთესად საუბრობდა, მაგრამ მე უკვე იმ ასაკში ვიყავი, რომ სულ არ მაინტერესებდა, ის რას ამბობდა ან რომელ ენაზე სურდა თავისი სათქმელის გამოხატვა.

ზოგჯერ, როცა სახლში ვბრუნდებოდი, ვხედავდი მისი ჩია სხეული სამზარეულოში როგორ ფუსფუსებდა და თავისთვის ჩინურად როგორ ლილინებდა. ჩემთვის ძნელი დასაჯერებელი იყო, რომ მე ამ ქალმა გამაჩინა. ჩვენ საერთო არაფერი გვექონდა. თითქოს ის მთვარიდან ყოფილიყო ჩამოფრენილი. მე ჩამოსვლისთანავე ჩემს ოთახში შევრბოდი, სადაც ჩემი ამერიკული ბედნიერების ძიებით ვიყავი დაკავებული.

მამა და მე საავადმყოფოს სანოლის გვერდით ვდგავართ, ერთ მხარეს მამა, მეორე მხარეს კი – მე. სანოლზე დედა წევს. ის ჯერ ორმოცი წლისაც არ არის, მაგრამ გაცილებით ასაკოვნად გამოიყურება. უკვე მერამდენე წელია, რაც დედა უარს ამბობს ექიმთან წასვლაზე, რათა იმ ტკივილებზე გაესინჯოს, რომლებზეც ის ამბობს, სერიოზული არაფერიაო. ბოლოს ის სასწრაფო დახმარების მანქანით მიჰყავთ, როცა კიბო ისეა მოდებული, რომ ოპერაციას არანაირი აზრი აღარ აქვს.

ფიქრებით სხვაგან ვარ. კამპუსში დასაქმების შუა სეზონია და ჩემი ყურადღება მთლიანად რეზიუმეების, ტრანსკრიპტების და სტრატეგიულად შედგენილი ინტერვიუების განრიგის ირგვლივ ტრიალებს. იმაზე ვფიქრობ, კორპორატიული დამსაქმებლების წინაშე, რაც შეიძლება ეფექტურად წარვდგე, რომ ჩემი ყიდვა გადაწყვიტონ. გონებით ვაცნობიერებ, რომ ახლა, როცა დედაჩემი კვდება, ამაზე ფიქრი საშინელებაა, თუმცა ამის ვაცნობიერება

იმას როდი ნიშნავს, რომ შემოიძლია შევცვალო ის, რაზეც ახლა ვფიქრობ.

დედა ჯერ კიდევ გონზეა. მამას ორივე ხელით მისი მარცხენა ხელი უჭირავს. მამა სანოლზე იხრება და დედას შუბლზე კოცნის. დედა ძალზე სუსტად და დაბერებულად გამოიყურება, რაც ძალიან მაშინებს. ახალა ვხვდები, რომ არც მამაჩემის შესახებ ვიცი ბევრი არაფერი, დედაჩემზე რომ არაფერი ვთქვათ.

„მე არაფერი მიჭირს“, – გამიღიმა დედამ.

ის ჩემკენ მობრუნდა. ბაგეზე ისევ ღიმილი უკრთოდა. „ვიცი, რომ სკოლაში უნდა დაბრუნდე“, – ისეთი მისუსტებული ხმა ჰქონდა, რომ მის უკან კედელზე დაკიდებული მანქანების გუგუნის ფონზე მისი ხმა ძლივს ისმოდა. „ნადი. ჩემზე ნუ დარდობ. სერიოზული არაფერია. სკოლაში საქმე არ გაგიფუჭდეს“.

სანოლზე დავიხარე და დედას ხელზე შევეხე. ვფიქრობდი, რომ ასე იყო საჭირო. შვებით ამოვისუნთქე. უკვე უკან დაბრუნებასა და კალიფორნიის მცხუნვარე მზეზე ვფიქრობდი.

დედამ მამას რალაც ჩაუჩურჩულა. მან თავი დაუქნია და ოთახიდან გავიდა.

„ჯეკ, თუ...“ – მას ხველა აუტყდა და ცოტა ხნით საუბარი შეწყვიტა. – „თუ ვერ გადავრჩი, ნუ იდარდებ. შენს ჯანმრთელობაზე იზრუნე და შენს ცხოვრებაზე. იმ ყუთს გაუფრთხილდი, სხვენზე რომ ინახავ. ყოველ წელს, ცინგმინგის დროს ყუთი სხვენიდან ჩამოიტანე და ჩემზე იფიქრე. მე მუდამ შენთან ვიქნები“.

ცინგმინგ ძიე გარდაცვლილთა მოსახსენიებელი ჩინური დღესასწაულია. ჯერ კიდევ ჩემს ბავშვობაში, ცინგმინგის დღესასწაულის დროს დედა თავის გარდაცვლილ მშობლებს წერილს უგზავნიდა ჩინეთში. ის მათ უამბობდა იმ სასიხარულო ამბებს, რომლებიც გასულ წელს მისი ამერიკაში ყოფნის

დროს მოხდა. დედა ამ წერილს ხმამაღლა მიკითხავდა. თუ მე ზოგჯერ რაიმე შენიშვნას მივცემდი, დედას ის წერილში შეჰქონდა.

წერას რომ მორჩებოდა, დედა დაკეცილი წერილის ფურცლისგან წეროს აკეთებდა და მას დასავლეთის მიმართულებით უშვებდა. ვიდექით და ვუყურებდით, ჩვენი წერო თავისი ნაზი ფრთების ქნევით, გრძელ გზაზე, დასავლეთისკენ, წყნარი ოკეანისკენ, ჩინეთისკენ, დედას ოჯახის წევრების საფლავებისკენ გზას როგორ მიიკვლევდა.

მრავალი წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც მსგავსი რამ ერთად აღარ გავიკეთებია.

„ჩინური კალენდრის არაფერი გამეგება. დაისვენე, დედა“.

„ყუთი თან გქონდეს და ზოგჯერ თავი ახადე. უბრალოდ გახსენი ხოლმე“. – მას ისევ ხველება აუტყდა.

„ყველაფერი კარგად არის, დედა“, – ვუთხარი და მკლავზე ხელი უხერხულად მოვუთათუნე.

„ჰაინი, მამა აი ნი“, – დედას ხველებისგან სიტყვა ისევ შუაზე გაუნყდა. „დედას უყვარხარ, შვილო“. გონებაში მრავალი წლის წინანდელი სურათი გამიცოცხლდა: დედა ამბობს „აი“ და ხელს გულზე იდებს.

„კარგი, დედა. ნულარ ლაპარაკობ“.

მამა ოთახში დაბრუნდა და ვუთხარი, რომ, თუ აეროპორტში დროზე არ წავიდოდი, რეისზე დამაგვიანდებოდა.

დედა მაშინ გარდაიცვალა, როცა ჩემი თვითმფრინავი სადღაც, ნევადას თავზე მიფრინავდა.

მამა დედას სიკვდილის შემდეგ უცებ დაბერდა. მას ამხელა სახლი არაფრად სჭირდებოდა. ამიტომ, გადანყვიტა გაეყიდა. მე და ჩემი მეგობარი გოგონა სუზანი ახლა მამასთან ვიყავით. მას ბარგის ჩალაგებასა და სახლის დასუფთავებაში ვეხმარებოდით.

სუზანმა სხვენზე ფეხსაცმელი-

ბის ყუთი იპოვა. ქალაღდის მხეცეები, რომელიც ამდენი ხნის განმავლობაში ფარლალა და ბნელ სხვენში იყვნენ გადამალულები, მყიფე საგნებად გადაქცეულიყვნენ, ბრჭყვიალა გასახვევ ქალაღდზე დახატული ფიგურები კი მთლიანად გახუნებულიყვნენ.

„ასეთი ორიგამი არასდროს მინახავს“, – თქვა სუზანმა. „დედაშენი გასაოცარი ხელოვანი ყოფილა“.

ქალაღდის ცხოველები არ ინძრეოდნენ. ალბათ, იმ ჯადომ, რომელმაც მათ სული შთაბერა, დედის გარდაცვალებისთანავე მოქმედება შეწყვიტა ან, იქნებ, ის, რომ ეს ქალაღდის ქმნილებები ერთ დროს ცოცხლები იყვნენ, მხოლოდ ჩემი წარმოსახვის ნაყოფი იყო. ბავშვის მეხსიერება ნაკლებად სანდოა.

აპრილის პირველი უქმე დღეები იყო. დედას გარდაცვალებიდან უკვე ორი წელი იყო გასული. სუზანი ქალაქში იყო, თავის ერთ-ერთ ხანგრძლივ მივლინებაში იმყოფებოდა მენეჯმენტის კონსულტანტის რანგში. მე სახლში ვიჯექი და უსაქმურობის გამო ტელეარხებს წინ და უკან ვატრიალებდი.

ბოლოს დოკუმენტურ ფილმზე შევიჩერდი, რომელიც ზვიგენებს შეეხებოდა. უცებ დედაჩემის ხელები წარმოვიდგინე, ჩემთვის თუთიის ფოლგას წინ და უკან როგორ კეცავდა და მე და ლაოხუ მის ამ მოძრაობებს მოჯადობულები როგორ ვუყურებდით.

რალაც შრაშუნის ხმა გავიგონე. ზევით ავიხედე და გასახვევი ქალაღდის გორგალი და დახეული ლენტი დავინახე, რომელიც წიგნების თაროს გვერდით იატაკზე ეგდო. იქითკენ წავედი, რომ ამელო და ნაგავში გადამეგდო.

ქალაღდის გორგალი შეირხა, გაიშალა და დავინახე, რომ ეს ლაოხუ იყო, რომელიც უკვე დიდი ხანია დავინყებული მყავდა. „რარრ“, – ალბათ, დედაჩემმა ისევ აანყო მას შემდეგ, რაც მე მას თავი ვანებე.

ლაოხუ უფრო პატარა იყო, ვიდრე მახსოვდა; ან შეიძლება მე მქონდა მამინ უფრო პატარა მუშტები.

სუზანმა ქალაღდის ცხოველები ბინაში სხვადასხვა ადგილას დაალაგა, როგორც დეკორაციები. ალბათ, ლაოხუ გამორჩა, ვერ შეამჩნია იმ უჩინარ კუთხეში. ამიტომაც იყო ის ასეთი გაქუცული.

მე იატაკზე დავჯექი და ლაოხუს თითით შევეხე. მან კუდი გააქიცინა და თითზე მხიარულად შემომახტა. მე გამეცინა და ზურგი მოვფხანე; ლაოხუ სიამოვნებისგან აკრუტუნდა.

„როგორ ხარ, შე ძველო?“

ლაოხუმ თამაში შეწყვიტა. ის ფეხზე წამოხტა, კატისებური სისხარტით კალთაში ჩამიხტა და ნელ-ნელა გაშლა დაიწყო.

კალთაში დაჭმუჭნული გასახვევი ქალაღდის ოთხკუთხედი ფურცელი დარჩა, წაღმა მხრით ამობრუნებული, რომელიც ერთმანეთზე მიჯრით მიწყობილი ჩინური იეროგლიფებით იყო აჭრელებული. ჩინური კითხვა არასდროს მისწავლია, მაგრამ ვიცოდი „შვილი“ რომელი იეროგლიფით იწერებოდა. ეს იეროგლიფი ზევიდან იყო წანერილი დედაჩემის მოუხეშავი, ბავშვური ხელით იქ, სადაც, როგორც წესი, წერილის ადრესატი უნდა იყოს მითითებული.

კომპიუტერთან მივედი და ინტერნეტში შევედი. დღეს ცინმინგის დღესასწაული ყოფილა.

ქალაქში გავედი და წერილიც თან წავიღე. ვიცოდი, ჩინეთის ტურისტული ავტობუსები სადაც ჩერდებოდნენ. ყველა ტურისტს სათითაოდ ვაჩერებდი და ვეკითხებოდი, „ნი ხუეი ტუ ჭუნვენ მა?“ „ჩინურად კითხვა იცით?“ ჩინურთან იმდენი ხანია შეხება არ მქონია, რომ დარწმუნებული არ ვიყავი, რომ ესმოდათ, რასაც ვეუბნებოდი.

ერთი ახალგაზრდა ქალი დამთანხმდა, დამხმარებოდა. იქვე, სკამზე ჩა-

მოვსხედით და მან ხმამაღლა დაიწყო ჩემთვის წერილის კითხვა. ენა, რომლის დავინწყებასაც უკვე წლებია ვცდილობდი, უცებ გაცოცხლდა და ვიგრძენი, სიტყვები როგორ აღწევდნენ ჩემს სხეულში, ჩემს კანში, ძვლებში და ჩემს გულს ირგვლივ იყვნენ შემოჯარულები.

„შვილო,

დიდი ხანია, აღარ გვილაპარაკია. როცა ვცდილობ, ხელით შეგეხო, ისე ბრაზდები, რომ შიში მიპყრობს. იქნებ ის ტკივილი, რომელსაც ახლა უკვე მუდმივად ვგრძნობ, სერიოზულია.

ამიტომ, გადავწყვიტე მოგწერო. მინდა, მოგწერო იმ ქალაქის მხეცების მეშვეობით, შენთვის რომ ვაკეთებდი და შენ რომ ასე მოგწონდა.

როგორც კი სუნთქვა გამიჩერდება, ეს ცხოველებიც გაჩერდებიან; მაგრამ თუ მთელი გულით მოგწერ, ჩემი სულის რაღაც ნაწილებს ამ ქალაქზე დავტოვებ, ამ ჩემი სიტყვებით. თუ ცინიზმის დროს ჩემზე იფიქრებ, როცა გარდაცვლილთა სულებს თავიანთი ოჯახების მონახულების უფლება მიეცემათ, შენ შეძლებ ჩემ მიერ დატოვებული სულის ნაწილებიც გააცოცხლო. ის არსებები, შენთვის რომ გავაკეთე, ისევ დაიწყებენ მხიარულად ხტუნვას და სირბილს და მაშინ, ალბათ, შენ ამ ჩემს სიტყვებსაც იხილავ.

ჩინურად მოგწერ იმიტომ, რომ მინდა, ამ ჩემს წერილში მთელი ჩემი გული და სული ჩავდო.

მე შენთვის არასდროს მიაბნია ჩემი ცხოვრების შესახებ. როცა პატარა იყავი, ვფიქრობდი, რომ, როცა გაიზრდებოდი, მაშინ გეტყოდი, რათა უკეთ მიმხვდარიყავი, მაგრამ, ისე მოხდა, რომ ასეთი შესაძლებლობა აღარ მომეცა.

მე დავიბადე 1957 წელს, ჰებეის პროვინციის სოფელ სიგულუში. შენი ბებია და ბაბუა ძალიან ღარიბი გლეხების ოჯახიდან იყვნენ და ძალიან ცოტა ნათესავი ჰყავდათ. ჩემი დაბადებიდან

რამდენიმე წლის შემდეგ, ჩინეთს თავს დიდი შიმშილობა დაატყდა, რომელმაც ოცდაათი მილიონი ადამიანის სიცოცხლე შეინირა. სულ პირველი, რაც მახსოვს, დედაჩემია, თვითონ ტალახს რომ ჭამდა, რათა მუცელი ამოევსო, მე კი ფქვილის მორჩენილ ნამცეცებს მიტოვებდა.

გამოხდა ხანი და მდგომარეობა გაუმჯობესდა. სიგულუ ქალაქის რენვით არის ცნობილი. დედაჩემმა მასწავლა ქალაქის ცხოველების კეთება და მათი გაცოცხლება. ამ ჯადოსნობას, რომელსაც მთელი სოფელი მისდევდა, პრაქტიკული დანიშნულება ჰქონდა. ჩვენ მიერ შექმნილი ქალაქის ფრინველები მინდვრებში კალიებს დასდევდნენ, ვეფხვები კი თავებს აფრთხობდნენ. ჩინურ ახალ წელს მე და ჩემი მეგობრები წითელი ქალაქის დრაკონებს ვაკეთებდით. არასდროს დამავინწყდება, როგორ ზუზუნით დაქროდნენ ისინი ცაში და როგორ ვანყობდით უსასრულო ფოიერვერკებს, რათა დაგვეფრთხო გასული წლის ცუდი მოგონებები. ნეტავ ეს ყველაფერი შენც გენახა. დარწმუნებული ვარ, ძალიან მოგეწონებოდა.

შემდეგ, კულტურული რევოლუცია დაიწყო. ეს 1966 წელს მოხდა. მეზობელი მეზობელს აუმხედრდა და ძმა – ძმას. ვიღაცას გაახსენდა, რომ დედაჩემის ძმა, ანუ ჩემი ბიძა 1946 წელს ჰონგ კონგში იყო წასული, სადაც ვაჭრობით იყო დაკავებული. თუ ჰონგ კონგში ნათესავი გყავდა, ესე იგი ჯაშუში და ხალხის მტერი იყავი და ჩვენც ყველანაირად ვცდილობდით, თავი გადაგვერჩინა. შენმა საცოდავმა ბებია ამდენი შეურაცხყოფა ვეღარ აიტანა და თავი ჭაში დაიხრჩო. შემდეგ, ერთ დღეს, ვიღაც ბიჭები მოვიდნენ, სანადირო თოფებით შეიარაღებულები და ბაბუაშენი ტყეში ნათარიეს, საიდანაც ის აღარ დაბრუნებულა.

მე მაშინ ათი წლის ობოლი ვიყავი

და ამქვეყნად ერთადერთი ნათესავი მყავდა – ის ბიძა, ჰონგ კონგში რომ ცხოვრობდა. ერთ ღამეს სახლიდან ჩუმად გავიპარე და სამხრეთისკენ მიმავალ სატვირთო მატარებელს შევახტი.

რამდენიმე დღის შემდეგ გუანდონგის პროვინციაში აღმოვჩნდი, სადაც ვილაცებმა მინდორში მაშინ დამიჭირეს, საჭმელს რომ ვიპარავდი. როცა გაიგეს, რომ ჰონგ კონგამდე მიღწევას ვცდილობდი, სიცილით მითხრეს: „იღბლიანი დღე გქონია. ჩვენი ხელობა გოგობის ჰონგ კონგში გადაყვანა“.

მათ, სხვა გოგობთან ერთად სატვირთო მანქანის ძარის ქვეშ დამმაღეს და კონტრაბანდულად ჰონგ კონგში გადამიყვანეს.

ჰონგ კონგში რომელიღაც სარდაფში მოგვათავსეს, სადაც გვაიძულებდნენ ჯანმრთელი და ჭკვიანი სახით მყიდველების წინაშე წავმდგარიყავით. ჩვენს სანახავად ოჯახები მოდიოდნენ, რომლებიც გვამონებდნენ და რომელიმე ჩვენგანს „შვილად აყვანის“ მიზნით ირჩევდნენ.

მე ჩინების ოჯახმა ამირჩია მათი ორი ბიჭის მოსავლელად. დილის ოთხ საათზე ვდგებოდი და საუზმეს ვამზადებდი. ბიჭებს ვაჭმევდი და ვაბანავებდი. საკვები პროდუქტების საყიდლად დავდიოდი. სარეცხს ვრეცხავდი და იატაკს ვგვიდი. ბიჭებს უკან დავდევი და მათ ბრძანებებს ვასრულებდი. ღამით სამზარეულოს განჯინაში ჩაკეტილს მეძინა. თუ რამეს ნელა ან არასწორად ვაკეთებდი, მცემდნენ. თუ ბიჭები დააშავებდნენ რამეს, მაინც მე მცემდნენ. თუ მაშინ წამასწრებდნენ, როცა ინგლისურში ვმეცადინებოდი, მაშინაც მცემდნენ.

„რისთვის გინდა ინგლისურის სწავლა? პოლიციაში გინდა შეხვიდე? ჩვენ პოლიციას ვეტყვით, რომ მატერიკიდან ხარ ჰონგ კონგში არალეგალურად შემოსული. სიამოვნებით გამოგკეტავენ თავიანთ ციხეში“, – მეუბნებოდა ბატონი

ჩინი.

ასე ვიცხოვრე ექვსი წელიწადი, სანამ ერთ დღეს, ერთმა მოხუცებულმა ქალმა, რომლისგანაც დილის ბაზრობაზე თევზს ვყიდულობდა, გვერდით არ გამიხმო.

„ვიცი, შენნაირ გოგობებს რაც ელოდებათ. რამდენი წლის ხარ, თექვსმეტის? ერთხელაც იქნება, შენი პატრონი დათვრება, გიპოვის, თავისთან წაგათრევს და შენ მას ველარ შეაჩერებ. მერე, მისი ცოლი მოვა და ცხოვრებას ჯოჯოხეთად გიქცევს. აქედან უნდა წახვიდე. მე ვიცნობ ერთ კაცს, ვინც დაგეხმარება.“

იმ ქალმა მიაშო იმ ამერიკელ მამაკაცებზე, რომლებსაც აზიელი ცოლები უნდოდათ. მითხრა, რომ, თუ მე საჭმლის მომზადებას, დალაგებას და ამერიკელ ქმარზე ზრუნვას შევძლებდი, ეს უკანასკნელი კარგ ცხოვრებას მომიწყობდა. ეს ჩემი ერთადერთი იმედი იყო. ასე და ამგვარად მოვხვდი იმ კატალოგში ჩემს ტყუილებთან ერთად და გავიცანი მამაშენი. ეს სულაც არ არის რომანტიკული ისტორია, მაგრამ ჩემი ისტორიაა. კონექტიკუტის გარეუბნებში თავს ეულად ვგრძნობდი. მამაშენი კეთილი და ნაზი იყო ჩემ მიმართ და მეც მისი მადლიერი ვიყავი; მაგრამ ჩემი არავის ესმოდა და არც მე მესმოდა სხვების.

შემდეგ შენ გაჩნდი! როგორი ბედნიერი ვიყავი, როცა შენს სახეზე დედაჩემის, მამაჩემის და საკუთარ ნაკვთებს აღმოვაჩინდი. მთელი ჩემი ოჯახი დავკარგე, მთელი სიგულუ, ყველაფერი, რაც ჩემთვის ასე ნაცნობი და ძვირფასი იყო; მაგრამ, სამაგიეროდ, მყავდი შენ, შენი სახე, რომელიც იმას ამტკიცებდა, რომ ისინი მართლა არსებობდნენ და რომ მე ისინი არ გამომიგონებია.

ვილაც მჭირდებოდა, ვისაც დაველაპარაკებოდი. შენ ჩემს ენას გასწავლიდი და ჩვენ ერთად თავიდან შევქმნიდით პანანინა ნანილს იმ ყველაფრისა, რაც

მიყვარდა და დავკარგე. როცა შენ შენი პირველი სიტყვები ჩინურად მითხარი, იმ აქცენტით, რომელზეც დედაჩემი და მე ვსაუბრობდით, ტირილი ვერ შევიკავე; როცა პირველად ჭეჭის ცხოველები გაგიკეთე და შენს სახეზე ღიმილი დავინახე, ვიგრძენი, რომ ამქვეყნად ყველა დარდი და ნუხილი დავივინყე.

შემდეგ, როცა შენ ცოტა წამოიზარდე, მე და მამას ერთმანეთთან საუბარში გვეხმარებოდი. მაშინ თავს მართლა, როგორც სახლში, ისე ვგრძნობდი. როგორც იქნა, კარგი ცხოვრება ვიპოვე. ვნატრობდი, რომ ჩემი მშობლები ჩემთან ყოფილიყვენენ, რომ მათთვის საჭმელი მომემზადებინა და მათაც ჩემსავით კარგი ცხოვრებით ეცხოვრათ, მაგრამ ჩემი მშობლები ჩემ გვერდით აღარ იყვნენ. იცი, ჩინელების აზრით, რა არის ამ ქვეყნად ყველაზე სევდის მომგვრელი გრძნობა? როცა შენი შვილი იზრდება და უჩნდება სურვილი, რომ თავის მშობლებზე იზრუნოს, მაგრამ ხვდება, რომ ისინი უკვე ამქვეყნიდან დიდი ხნის წასულელები არიან.

შვილო, ვიცი, რომ შენ არ მოგწონს შენი ჩინელის თვალები, რომლებიც ჩემი თვალებია. ვიცი, რომ არ მოგწონს შენი ჩინელის თმა, რომელიც ჩემი თმაა, მაგრამ მინდა იცოდე, შენი არსე-

ბობა რამხელა ბედნიერებას მანიჭებს. მინდა იცოდე, რას ვგრძნობდი მაშინ, როცა ჩემთან ჩინურად ლაპარაკი შეწყვიტე და არც მე მაძლევდი უფლებას შენთან ჩინურად მელაპარაკა? მაშინ ისეთი გრძნობა დამეუფლა, რომ ყველაფერს ისევ ვკარგავდი.

შვილო, რატომ არ გინდა დამელაპარაკო? ტკივილი ხელს მიშლის წერაში“.

ახალგაზრდა ქალმა ფურცელი უკან დამიბრუნა. მე მას თვალებში ვერ ვუყურებდი.

ზევით არც ამიხედავს, ისე ვთხოვე დამხმარებოდა, რომ დედაჩემის წერილის ქვემოთ ფურცელზე „აი“-ს შესატყვისი იეროგლიფის გამომეყვანა. ვწერე და ვწერე ეს იეროგლიფი ქალაქებზე იქამდე, სანამ ჩემი კალმით გამოყვანილი ხაზები დედაჩემის სიტყვებში არ გადაიხლართა.

ახალგაზრდა ქალმა ხელი მხარზე დამადო. შემდეგ ის სკამიდან ადგა და წავიდა და დედაჩემთან მარტო დამტოვა.

ნაკეცებს მივყევი და ქალაქის ნაგლეჯი კვლავ ლაოხუდ გადავაქციე. ვეფხვი ხელის გულზე დავისვი. ის სიამოვნებისგან კრუტუნებდა და ჩვენ ნელ-ნელა სახლის გზას გავუდექით.

ინგლისურიდან თარგმნა
ზურაბ სონღულაშვილმა

ზახარ პრილეპინი

პროზაიკოსი, პოეტი, ჟურნალისტი ზახარ პრილეპინი დაიბადა 1975 წელს სოფელ ილინკაში (რიაზანის ოლქი). დაამთავრა ნიჟნი ნოვგოროდის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტი.

მიღებული აქვს: ბორის სოკოლოვის პრემია (2004), „ლიტერატურნა-ია როსიას“ პრემია (2004), ჩინეთის საერთაშორისო ლიტერატურული პრემია 2006 წლის საუკეთესო საზღვარგარეთული წიგნისთვის (2007), პრემია „იასნაია პოლიანა“ (2007), ალექსანდრე ნეველის ისტორიულ-ლიტერატურული პრემია (2007), პრემია „ნაციონალური ბესტსელერი“ (2008), ბუნინის პრემია (2009), პრემია „წლის წიგნი“ (2014), პრემია „დიდი წიგნი“ (2014), ესენინის ლიტერატურული პრემია (2015), ივო ანდრიჩის პრემია, სერბია (2017), რუსეთის ფედერაციის მთავრობის პრემია (2017), მ. ლერმონტოვის ლიტერატურული პრემია (2018), ნაციონალური პრემია „წლის საუკეთესო წიგნები და გამომცემლობები“ (2020, 2021) და სხვა.

მკვლელი და მისი ჰატარა მეგობარი

მილიციის სპეცრაზმი დედაქალაქის ავტომაგისტრალზე ვიდექით: სერიოგა – ზედმეტსახელად პრიმატი, მისი მეგობარი გნომი და მე.

პრიმატმა სამხედრო სავალდებულო სამსახურის ახალბედებისგან ვაზნები დაითრია და ყოველ ცვლაში, მზესუმზირასავით მუჭში ჩაბლუჯული მოჭკონდა. მერე ვაზნებს ტაბელურ იარაღში აჩქარებით აწყობდა და მისახვრეტ არსებას დაეძებდა.

სადღაც, ღამის სამ საათზე, როდესაც მანქანები შემცირდა, პრიმატმა

მანანნალა ძალღს მოჰკრა თვალი, მისთვის ცუდ დროს გეზად რომ ჩაურბინა. პრიმატმა დაუსტვინა. ძალღი უნდობლად გამოეპასუხა, შეეცადა იარაღიან ადამიანებს ფრთხილად მიახლოებოდა, თუმცა ფერდში უმაღლ სასიკვდილო ტყვია მოხვდა.

ძალღი ერთბაშად არ ჩაძალღებულა, რალაც დროის მანძილზე ისე გულისნამღებად წკაენკავებდა, რომ, ალბათ, ნახევარი ტყის ბინადრები გააღვიძა.

მილიციის საგუშაგო ტყესთან იდგა. სიგარეტი მოვისროლე, ამოვიოხრე

და ჩაის დასალევად წავედი.

„ახლა უთუოდ ტვინს გაასხმევი-ნებს“, – გავიფიქრე და გასროლის მოლოდინში დავიძაბე, თუმცა, ჩემი თანდასწრებით, ალბათ, უკვე მეთათათასედ ისროდნენ.

ამჯერადაც შევეკრთი, სამაგიეროდ ძალღი დადუმდა.

პრიმატი არ ვბრაზობდი, არც ძალი მეცოდებოდა. მოკლა და მოკლა – მოსწონს ადამიანს სროლა, რა ჩაიდინა ისეთი.

– ნეტავ რევოლუცია მოხდეს! – თქვა ერთხელ პრიმატმა.

– სერიოზულად ამბობ? – სიხარულით შევეკრთი. – რევოლუცია მეც მიხდოდა.

– ჩემს დილიხორზე მაინც ვისროდი. – მიპასუხა პრიმატმა.

მართალი გითხრათ, პრიმატი მომწონდა. საძაგელი, იდუმალი მანიაკები, თავს ადამიანებად რომ ასალებენ. პრიმატი თავის საზარელ გატაცებებში იყო გულწრფელი და პირად მიდრეკილებებში ცუდს ვერაფერს ხედავდა. უფრო მეტიც, ის მართლაც კარგი ჯარისკაცი ჩანდა. ხანდახან ვფიქრობდი, რომ ჯარისკაცები ისეთები უნდა იყვნენ, როგორც პრიმატია, – დანარჩენები, ადრე თუ გვიან, სრულიად უვარგისები აღმოჩნდებიან ხოლმე.

გარდა ამისა, მას ჰქონდა საინტერესო და უწყინარი იუმორის გრძობა – კაცმა რომ თქვას, მამაკაცებში მხოლოდ ამას ვაფასებ: შეგეძლოს იყო მამაცი და ხალისიანი, დანარჩენი თვისებები ნაკლებად მაინტერესებს.

თავის ზედმეტსახელზე პრიმატი, ჩვეულებისამებრ არ ბრაზდებოდა, განსაკუთრებით კი მას შემდეგ, რაც ავუხსენი, რომ თავდაპირველად პრიმატებად თვლიდნენ ადამიანებსაც, მაიმუნებსაც და ავსტრალიურ კოალასაც.

მიუხედავად ამისა, პრიმატს სხვა ახსნა ჰქონდა: ის ამტკიცებდა, რომ რაზმის დანარჩენი მებრძოლები სწორედ მისგან წარმოიშვნენ.

– მე თქვენი წინაპარი ვარ, უკუდომი მამიუნებო, – ამბობდა პრიმატი და გა-

დამდებად იცინოდა.

გნომი კი ხუმრობდა, თავს პრიმატის მამად ასალებდა, თუმცა მასზე დაახლოებით სამჯერ პატარა და მსუბუქი იყო.

პრიმატი ას ოც კილოს იწონიდა. მასთან ჭიდაობისას ყველა ჩვენი მებრძოლი ტკივილისაგან კვნესოდა. პირადად მე პრიმატთან გაჯიბრებას ვერც კი გავბედავდი. მას შემდეგ, რაც ერთ მებრძოლს ნეკნი გაუტეხა, სხვას კი ბრძოლის დაწყებისთანავე თავში რალაც დაუზიანა, ხელჩართულ ბრძოლებში ხალიჩაზე აღარ იწვევდნენ.

სანამ გნომი რაზმში მოვიდოდა, პრიმატი განსაკუთრებით არავისთან ურთიერთობდა: ჰანტელებს ეწეოდა და ხითხითებდა, ყველასთან თანაბრად მეგობრული იყო.

გნომს კი უცებ ჩაუძმაკაცდა.

გნომი რაზმში ყველაზე ტანმოორჩილი იყო და რატომ აიყვანეს, ვერაფრით გამეგო. ჩვენთან რამდენიმე დაბალი, მაგრამ ძლიერი და ჯირკვივით ბიჭი მსახურობდა. გნომი კი გნომი იყო: ხელებიც წვრილი ჰქონდა და გულმკერდიც საჩიტეს მიუგავდა.

მას არათუ აღმაცერად ვუყურებდი, როდესაც ჩვენ შორის გამოჩნდა, საერთოდ არ ვამჩნევდი. მისთვის კი, ალბათ, სულერთი იყო; ან გნომი თავს მოხერხებულად იკატუნებდა. მერე კი, როდესაც სიგარეტს ვაბოლებდით, ჩვენ ერთმანეთს გამოველაპარაკეთ და გაირკვა, რომ გნომს ახლახან ცოლი გასცილდა. ქალი საბავშვო სახლში გაიზარდა და ხანგრძლივად ცხოვრება არსად არ შეეძლო, მათ შორის არც დაქორწინებულს. სამაგიეროდ, კაცთან დარჩა ექვსი წლის ქალიშვილი და დიდი ხანი არაა, რაც ასე ცხოვრობდნენ: ორნი ერთად – მამა და გოგონა. ბედად, გნომის დედა მეზობელ სახლში ცხოვრობდა და, როდესაც ცოლის მიტოვებული ვაჟიშვილი სამსახურში მიდიოდა, შეირბენდა და მცირეწლოვან გოგოს უვლიდა.

საუბრისას, გნომი თავისი ბედ-ილბლით თავს არ იწონებდა, არც დარდი

სტანჯავდა, მხოლოდ სიგარეტს ისეთ ღრმა ნაფაზს ურტყამდა, თითქოს მისი ერთბაშად მოთავება უნდოდა. ერთბაშად არ გამოდიოდა, მხოლოდ მეხუთე ნაფაზზე შეიძლებოდა სიგარეტის „დაბიჩოკება“.

მის მიმართ თანაგრძნობით განვიმსჯელებდი. შემდეგ კი, ამ განუყრელ წყვილს – პრიმატს და გნომს გაუნელელებელი ინტერესით ვადევნებდი თვალს. ისინი ერთად ჭამდნენ, მოსაწვევად და ლამის მოსასაქმებლადაც კი ერთად დადიოდნენ. მალე ისიც დაამულამეს, მანქანით სეირნობისას გარყვნილი გოგონები როგორ შეებათ, თუნდაც ერთი გოგო ორისთვის. ხან მთელ მანქანას ავსებდნენ, იმდენს რომ მოკისკისე გოგონებს ვერც კი დაითვლიდი; თუმცა, პრიმატს ჰყავდა ახალგაზრდა და ზორბა ცოლი.

პრიმატს, მიუხედავად მისი ზედმეტსახელისა, სახე ჰქონდა თეთრი, დიდი, უწვერო, ოდნავ დასიებული ნაკვთებით: თუმცა როდესაც ილიმებოდა – ყველაფერი თავის ადგილზე ჯდებოდა: ცხვირიც უფრო გამოსაჩენი ხდებოდა, თვალებიდანაც ყურადღებით იყურებოდა, ხორხის მაღლობიც კარგად იკვეთებოდა, პირი კი ვეება, ყვითელი კბილებით ამოვსებოდა.

არც გნომს ჰქონდა წვერი, სამაგიეროდ წვრილ უღვაშს ატარებდა და, საერთოდ, მის სახეზე ყველაფერი პატარა იყო. თუ გნომი იცინოდა, სახის ნაკვთების გარჩევა საერთოდ შეუძლებელი ხდებოდა, ისინი მაშინვე თითქოს ერთმანეთში ირეოდნენ, იხლართებოდნენ, თვალები სადღაც მიდიოდნენ, პირი კი ყველგან დანრიალებდა და წვრილი კბილებით იყო გამოტენილი.

გნომი პრიმატივით სისხლისმსმელი არ ჩანდა, ყველაფრიდან ეტყობოდა: თავად არავის მოკვლას არ აპირებდა, მაგრამ თავისი დიდი მეგობრის გართობას ინტერესით უყურებდა, თითქოს რაღაცას ფიქრობდა, რაღაცას წონიდა.

მათი აგზნებული ხმები გავიგონე და საგუშაგოდან გამოვედი.

– ძაღლი გაასაღე? – ვკითხე.

– ძუენა ძაღლი, – კმაყოფილმა მიპასუხა პრიმატმა.

მან იარალი მოიმარჯვა, დამცველი მოხსნა, კაი გვარიანი არყის ხის სიგანის ფიცრის ბოძს მიაბჯინა და ისევ გაისროლა.

– უყურე შენ, – თქვა და ბოძი შეათვალიერა. – ვერ გახვრიტა. გნომო, ბოძს უკნიდან დაუდექი, ერთხელ კიდეც ვცდი.

– ხელისგული მიადე და შენზე სცადე! – გნომმა გაიცინა და კბილები გამოაჩინა.

პრიმატმა ბოძს ხელისგული უკანა მხრიდან ააფარა და სანამ შეძრწუნებული რამის თქმას მოვასწრებდი უმაღლესი გაისროლა. ვერ დავინახე, შეირხა თუ არა მისი ხელი გასროლისას, რადგან ჩემდაუნებურად თვალი მოვჭუტე და, რომ გავახილე, პრიმატმა ხელისგული ბოძიდან ნელა აიღო და თვალებთან მიიტანა. ხელი იყო თეთრი და სუფთა.

დილით სამხედრო ბაზაზე პრიმატის ცოლი შემოგვხვდა. მისი სახე იყო ნაზი, სველი და ნამძინარევი, როგორც ყვავილი წვიმის შემდეგ. ალბათ, ღამით ბევრი იტირა და ვერ დაიძინა.

– სად იყავი? – ქმარს სულელური კითხვა დაუსვა და ხელის მისანვდენ მანძილზე მიუახლოვდა. ისინი დიდებულად გამოიყურებოდნენ: დიდები და წვივმაღლები.

– სათევზაოდ, ვერ ხედავ? – პრიმატმა ნაიბურტყუნა და იარალის ბუდე სხელი დაჰკრა.

ქალი ისევ ატირდა და გნომის დანახვაზე თითქმის იყვირა:

– ეს ისევ აქაა? ყველაფერი მის გამო ხდება!

გნომმა ქალს გვერდი ისეთი დაძაბული სახით აუარა, კიდეც უფრო დაპატარავდა, ღამის პრიმატის მუშტის ხელა გახდა.

– გაგიჟდი? – ჰკითხა პრიმატმა გულგრილად. – რა, არ მოგწონს, სამსახურში რომ დავდივარ?

– ისევ ჩეჩნეთში წასასვლელად ემზადები, საძაგელო, – თქვა ცოლმა, ისე, რომ პასუხი არ გაუცია.

პრიმატმა მხრები აიჩეჩა და იარაღის ჩასაბარებლად წავიდა.

ვხვდებოდი, ქალი ქმარზე საშინლად და საფუძვლიანად ეჭვიანობდა. შეიძლება ამიტომაც არ სჯეროდა, რომ სამსახურში დადიოდა და არა გოგონებთან.

– შენ მაინც უთხარი რამე, – მითხრა ქალმა.

– რა ვუთხრა?

ქალმა ზიზლით აიქნია ხელი, თითქოს ჰაერში დაკიდებული ჩემი სიტყვები ძირს ჩამოყარა და გამშორდა. ისე, რომ მანქანებისთვის ყურადღება არ მიუქცევია, გზა ნელა გადაკვეთა და ბაღის ღობესთან დადგა, ზურგით ბაზისკენ. იდგა და ოდნავ ირხეოდა.

„ელოდება, – კმაყოფილმა გავიფიქრე, – უნდა, რომ ქმარი პირველი მივიდეს. კარგი ქალია“.

პრიმატმა იარაღი ჩააბარა და გნომთან ერთად გააბოლა, თან ცოლის ზურგს დროდადრო აღმაცერად შეჰყურებდა. მათ გაიცინეს, მოკლული ძუკნა ძალი კიდევ გაიხსენეს, ბატინკების წვერით მონდომებით დააბიჩოკეს დანერწყვილი სიგარეტები, თითოც მოსწიეს და, როგორც იქნა, ერთმანეთს დაშორდნენ.

პრიმატი ცოლთან მივიდა და ზურგზე ხელი გადაუსვა.

მან რაღაც უპასუხა, შესაძლოა, უკმეხადაც და ისე, რომ არ შემობრუნებულა, გზას გაუყვა. პრიმატი აუჩქარებლად გაჰყვა.

„ორმოცდაათი მეტრის მერე შერიგდებიან“, – გადავწყვიტე მე. მათ ფანჯრიდან გავყურებდი.

წუთის შემდეგ პრიმატი ცოლს დაენია და ხელი მხრებზე დაადო. ქალს მისი ხელისგული არ მოუცილებია. ისიც კი ვიგრძენი, ქალის მოქანავე თეძოები რამდენიმე სანტიმეტრით გაგანიერდა – ისე, რომ მოძრაობისას პრიმატის თეძოებს შეხებოდა.

„სახლში მივლენ და... მაშინვე ყველაფერი მოგვარდება“, – გავიფიქრე ლირიკულად მათი ყურებით ოდნავ აღზნებულმა.

საიდანლაც ვიცოდი, რომ პრიმატი დაჯილდოებული იყო უხვი მამაკაცური ვნებით, მეტისმეტადაც კი. სპერმის სიუხვე არაფრით ჩამოუვარდებოდა უცხო სისხლის დაღვრის სურვილს. დაღვარა ერთი, გადაღვარა მეორე, ყველაფერი წესრიგშია, ყველაფერი თავის ადგილასაა.

პირველი ადამიანიც პრიმატმა მოკლა.

მთელი კვირა მოწყენილი იყო: სისხლის დაღვრის საშუალება არ ეძლეოდა. ის ხარბად შეჰყურებდა ჩემს პეიზაჟებს, ბობოქარ ნანგრევებს, ცარიელ და პირქუშ სახლებს და ყოველ წუთს იმედით ელოდა გასროლას, მაგრამ არავინ ესროდა. პრიმატი მოწყენილი და რაზმში ყველაზე გაღიზიანებული იყო. მხოლოდ გნომთან ურთიერთობისას უთბებოდა სახე და მკაფიო ნაკვთებს იძენდა.

ჩვენი ახალბედები ლამის ლოცულობდნენ, რომ რაზმს უბედურება არ შემთხვეოდა, პრიმატი კი სერიოზულად ცოფდებოდა:

– ომში ნახვიდე და ომი ვერ ნახო?

– სამარეში გინდა ჩანვე? – ვეკითხებოდი მას.

– რა განსხვავებაა სად იწვები, – გვიპასუხა პრიმატმა ზიზლით.

მახლობელ ქუჩებზე გამუდმებით ისროდნენ. მეზობელი სპეცრაზმებიდან ყოველდღიურად ვილაცას კლავდნენ, ხანდახან, სულელურ და უაზრო ორმხრივი სროლისას მთვრალ ახალწვეულებს თავთავივით ცელავდნენ. მხოლოდ ჩვენ დავხეტილობდით გროზნოში შეთქმულებივით: ჩვენი გუნდი ძირითადად დაცვა-გაცილებით, იშვიათად კი განმენდით ოპერაციებში მონაწილეობდა.

პრიმატი ერთთავად მეზობელ ქუჩაზე გადახვევას ითხოვდა, სადაც გრუხუნებდა და ჯიუტად ახველებდა სამხედრო ტექნიკა. ჩვენ კი ქალაქში დანჯღრეული მანქანით ვსეირნობდით და ბოლომდე გაურკვეველ ბრძანებებს ვასრულებდით – ჯერ ერთ ადგილას უნდა მიგვეღწია, მერე სხვა მივარდნილ

ადგილას წაგველო ან ბრძანება, ან ყუთით კონიაკი, ვთქვათ, ერთი მაიორიდან სხვა, მაგალითად, პოლკის მაიორთან.

– იქ რა ჩემი სირისთვის უნდა წავიდეთ? – ვპასუხობდი წინა სავარძლიდან.

– და თუ იქ რუს ახალწვეულებს კუნავენ? – პრიმატი ტუჩებს ბრეცავდა.

– არავისაც არ ანაკუნებენ, – ვპასუხობდი, ვჩუმდებოდი და ვამატებდი, – გამოგვიძახებენ – წავალთ!

მესამე თვის მესამე დღეს დილის განმენდაზე, ქალაქის გარეუბანში, როგორც იქნა, ხუთსართულიანი სახლის სხვენზე, სამი უიარალო, გაღიზიანებული ახალგაზრდა ავიყვანეთ. იყო ეჭვი, რომ სხვენიდან დროდადრო კომენდანტურისკენ ისროდნენ.

– აქ რატომ გძინავთ? – ჰკითხა მათ მეთაურმა.

– სახლი დაბომბეს, ლამის გასათევი არა გვაქვს, – უპასუხა რომელიღაც მათგანმა.

აქ კი მეთაურმა ერთ-ერთს სვიტერი შემოახია და მხარზე კონდახის დარტყმისგან გაჩენილმა სილურჯემ უმაღბვერი რამ ცხადი გახადა.

მაგრამ იარაღი სხვენზე ვერ ვიპოვნეთ.

– პასპორტები გაქვთ? – ჰკითხეს მათ.

– ხანძარში დაიწვა, როცა გვბომბავდნენ. – ჩეჩნები თავისაზე იდგნენ.

– კომენდანტურაში გაერკვევიან, – თითი დაუქნიათ მეთაურმა, – ისე დააყენეთ, ერთმანეთს ვერაფერი უთხრან, თორემ პასუხებზე შეთანხმდებიან.

ჩვენი სამხედრო უნიფორმიანი ახალწვეულები მეზობელ სადარბაზოებში მიმოიფანტნენ, იქ მუშაობდნენ. ხანდახან ქუჩაში ისმოდა, როგორ ვარდებოდა ანჯამებიდან კარი – ამტვრევდნენ, როცა არავინ პასუხობდათ. ტყვეები სხვადასხვა მხარეს წაიყვანეს, ერთ მათგანთან პრიმატი და გნომი დარჩნენ.

ყოველი შემთხვევისათვის სამი თანამებრძოლი სახლთან ორ რიგად ჩამ-

წკრივებულ ფარდულებთან მივიყვანე, რათა დადარაჯებულყვენ, ღმერთმა არ ქნას, უცებ ვინმე დაუპატიჟებელი გამომხტარიყო ან ფარდულიდან გამოძვრალიყო სადაგელი და სხარტი.

ვენეოდი და უკან ვბრუნდებოდი, რალაცამ რომ გამსჭვალა: უცებ პრიმატის გაყინული თვალები გამახსენდა, როდესაც თავის ტყვეს ქეჩოში ჩაავლო ხელი და უთხრა „წავიდეთ!“, მერე სახლიდან საეჭვოდ შორს წაიყვანა, სადაც განმენდითი ოპერაცია ტარდებოდა. ეს მიყრუებული ადგილი სანაგვე ორმოდი იყო ქცეული.

ნაბიჯი ავუჩქარე და, როდესაც ფარდულებიდან გამოვყავი თავი, ჩემგან ზურგით მდგარი პრიმატი დავინახე და გნომი, რომელიც ავი ღიმილით მიყურებდა.

– გაიქეცი! – ხმადაბლა, მაგრამ მკაფიოდ უთხრა ტყვეს პრიმატმა. – თორემ დაგხვრეტენ. მე კი ვიტყვი, რომ დამისხლტი. გაიქეცი!

– შეჩერდი! – ვიღრიალე და შეძრწუნებისგან კინალამ გავიგუდე.

ყვირილზე ჩეჩენმა უკანმოუხედავად მოკურცხლა, თუმცა ფეხი მავთულებს გამოსდო, წაიფორხილა და პირქვე დაემხო. სწრაფადვე წამოდგა, რამდენიმე ნაბიჯის გადადგმალა მოასწრო და უზუსტესად ნასროლი ტყვია კეფაში მოხვდა.

პრიმატი ჩემკენ შემობრუნდა. მას ხელში პისტოლეტი ეჭირა.

დავდუმდი. სათქმელი აღარაფერი იყო.

წუთის მერე მეთაურმა რამდენიმე ჯანიან თანამებრძოლთან ერთად მოიბრინა.

– რა მოხდა? – თქვა და ახალწვეულები შეათვალიერა, ხომ არ იყო მათზე ნაფლეთი ჭრილობა, სისხლი და სიკვდილის სხვა ნიშანი.

– გაქცევის მცდელობისას... – დაიწყო პრიმატმა.

– შეწყვიტე! – თქვა მეთაურმა და პრიმატს წამით თვალებში ჩახედა. – მოკლედ... პრიმატო, – ძლივს ამოთქვა და გადააფურთხა.

გამახსენდა, გაზაფხულის ნესტიან ღამეს როგორ ვემზადებოდით ჩეჩნეთში წასასვლელად. ვიღებდით იარაღს, ვითრევდით ყუმბარმტყორცნებს, მჭიდებს საიზოლაციო ლენტით ვამაგრებდით, ვტენიდით ზურგჩანთებს, ბარგს ვკრავდით, ბევრს ვენეოდით და ვხარხარებდით.

პრიმატის ცოლი მოვიდა ღამის ოთხ თუ დილის ხუთ საათზე და შავი თვალებით დერეფნის შუაში დადგა.

დაინახა თუ არა ქალი, გნომი გასახდელოში შეიყუჟა: იჯდა იქ ენაჩაკმენდილი და ცოტათი დათრგუნული.

პრიმატი ცოლთან მივიდა და ერთმანეთს უსიტყვოდ შეაცქერდნენ.

მათ გვერდით ჩავლისას ყველაზე ფიცხი ახალწვეულებიც კი რატომღაც ჩუმდებოდნენ.

მეც უხმოდ ჩავიარე. ქალმა დამინახა და თავი დამიქნია: მოულოდნელად შევამჩნიე, რომ რამდენიმე თვის ორსული იქნებოდა, მაგრამ ეტყობოდა, რომ მტკიცე გადანყვეტილება მიღებული ჰქონდა – ბავშვს არაფრით მოიცვილებდა.

პრიმატის სახე იყო მშვიდი და ცივი, თითქოს მან თვითმფრინავით ნახევარი შავმიწანიადაგაიანი რუსეთი გადაკვეთა, მთებზე გაუნძრევლად დაეკიდა და მსხვერპლს მიზანში იღებდა, მერე კი უცებ ცალ მუხლზე დაიჩოქა და გამობერილ მუცელს დაუგდო ყური. არ ვიცი, იქ რა გაიგონა, მაგრამ ეს კი კარგად დამამახსოვრდა: შეიარაღებული ხალხით სავსე დერეფანი, დედის გინება, შუაში კი ყვითელი ნათურის ქვეშ დგას თეთრი ადამიანი, რომელსაც ყური უხილავი ნაყოფისათვის აქვს მიჭერილი.

„პრიმატი? მართლაც პრიმატი?“ – ვკითხე საკუთარ თავს, მივედი რა ცხედართან, რომლისთვისაც თითქოს კეფის ნაწილი კბილებით ამოეგლიჯათ.

კითხვაზე არავინ მიპასუხა.

დემობილიზაციის აღსანიშნავად პატარა ქეიფი მოვანყვეთ. შუა მხიარულობისას ყაზარმებში დენი გავთიშეთ და გნომმა ყველა გაგვამხიარულა, დაინივლა ნვრილი და გასაკვირად გულ-

წრფელი ხმით:

– დავბრმავდი! მე დავბრმავდი!

– მამა, რა მოგივიდა? – პრიმატმა ხუმრობა აიტაცა.

– შვილო, ეს შენ ხარ? – გამოეპასუხა გნომი. – სინათლეზე გამიყვანე, შვილო. ამ თავხედების ხორხოციდან ჩამავალ მზეზე გამიყვანე.

სწორედ ამ დროს შუქი მოვიდა და ყველამ დაინახა, როგორ მიჰყავდა პრიმატს ხელში აყვანილი გნომი.

შემდეგ ამ ისტორიას ნაღვლიანად ვიხსენებდით.

სახლში გამოფრენამდე ორი დღით ადრე პრიმატი და გნომი, პატარა ჯგუფთან ერთად, საგუშაგოდან, ღმერთმა უწყის, რა გზით გათოკილი საველე მეთაურის გამოსახსნელად მთისწინეთის ტყეებში გაემგზავრნენ. იქამდე ვერტმფრენით ჩააღნიეს, რამდენიმე ქვემო ტაგილელ თუ ზემო უფალეიელ სპეცრაზმელთან ერთად.

უმონყალოდ, ჩექმებითა და კონდახით სახეჩამსხვრეული საველე მეთაური პირადად პრიმატმა აიყვანა ვერტმფრენში. სწორედ ის სპეცრაზმელები, არ მახსოვს რომელი ქალაქიდან, ვერტმფრენთან იდგნენ და იარაღი სხვადასხვა მხარეს მიეშვირათ. თავს იწონებდნენ, დარწმუნებულები იყვნენ, რომ ვერავინ მოარტყამდათ ტყვიას. ასე ხდება ხოლმე დემობილიზაციის დასრულებისას. გნომი მოშორებით იგინებოდა.

მაშინვე ბუჩქებიდან ორი გასროლით დაანვინეს ქვემო ტაგილელი და ზემო უფალეიელი – ორივე. მოკლედ, მიწის გასანოყიერებლად ძირს დასცეს მყის და სამუდამოდ. გნომი ბალახებში ჩაიმალა და, როდესაც სროლა ატყდა, პრიმატის ძახილს არ უპასუხა. პრიმატი ვერტმფრენში რომ შეძვრა, ფრთები გაშმაგებით დატრიალდა იმის იმედად, რომ რაც შეიძლება სწრაფად გასცლოდნენ იქაურობას.

ჩამოხტა რა ღმერთის შექმნილ მიწაზე ოფლიანი და სამხედრო ჩაფხუტის გარეშე, პრიმატმა წელში მოუხრელად, საჭირო მიმართულებით, დამიზნებით

ისროლა. მერე ერთბაშად ორ დაჭრილს სტაცა ხელი, ერთი ერთ მხარზე შეიგდო, მეორე – მეორეზე და საველე მეთაურთან მიიყვანა, რომელმაც, სროლის ხმა რომ გაიგო, ფეხებშეკრული ანრიალდა და სისხლით მიწებებული წამნამები აახამხამა – როგორც ფრენის უცოდინარმა პეპელამ ფრთები.

პრიმატი ახლა გნომისკენ გაიქცა, ბალახებიდან ამოათრია და ვერტმფრენში ხელით აიყვანა.

გნომს განაკანრიც არ ჰქონდა. სანამ ვერტმფრენი აფრინდებოდა, მან თვალელები დახუჭა და დაფიქრდა, თუ სად მოკლეს, თუმცა მისი სხეულის არც ერთი ნაწილი მტანჯველი ტკივილით არ გამოხმაურებია. მაშინ გნომმა პირი სიხარულით დაალო, რათა ეს ამბავი პრიმატისთვის ეცნობებინა.

პრიმატი მოპირდაპირე მხარეს შავ გუბეში იჯდა, დუმდა და ვერაფერს ხედავდა. როგორც შემდეგ გაირკვა, მეორე ტყვია ფეხში მოხვდა, მესამე კი ზუსტად ილიაში, იქ, სადაც მის თეთრ სხეულს ჯავშანი არ იცავდა.

კიდევ, ტყვიების ნამსხვრევები ჯავშანს მოხვდა და პრიმატის რამდენიმე ორგანო, ალბათ, საშინელი დარტყმისგან გასკდა, თუმცა ორგანოებს ყურადღებას აღარავინ აქცევდა: ისიც საკმარისი იყო, რომ პრიმატი რალაც დროის მანძილზე, დაკარგული თვალის დარბოდა, რომელიც თავში მოხვედრილმა ცხელმა ტყვიამ გაუხვრიტა.

ქვემო ტაგილელი თუ ზემო უფალეიელი ცოცხლები გადარჩნენ, გნომი კი ჯილდოზე წარადგინეს.

შინ პრიმატის უზარმაზარი ცინკის კუბოთი ვბრუნდებოდით.

ცოლი ცხედარს მძვინვარე სახით შეხვდა და სახურავს ხელი ისეთი ძალით დაჰკრა, რომ, ალბათ, პრიმატმა სალი თვალი წამით გაახილა, მაგრამ ვერაფერს მიხვდა.

დაკრძალვაზე ქალი მდუმარედ, უცრემლოდ იდგა და, როცა სამარეში მინის ჩაყრის დრომ მოაწია, ხელში წითელი გოროხით მკვდარივით გაქვავდა. დაუცადეს, მერე კი წავიდნენ და მინის

ნაფხვენები გაიყოლიეს. მინა იშლებოდა და იფანტებოდა.

გნომი არ ტიროდა, არამედ როგორც ზღუქუნებდა, მხრები უხტოდა, მისი გულმკერდი კი წინანდებურად საჩიტესავით უძლურად გამოიყურებოდა. საჩიტეში კი ვილაც ლულუნებდა და ფრთებს ჩუმად იქნევდა.

პრიმატის ცოლი მინას ხელს ისეთი ძალით უჭერდა, რომ თითებს შორის მთლიანად ჩამოიცალა და ხელისგულეები ნებოვანი გაუხდა.

ქალი ქელეხში დასვრილი ხელებით მივიდა.

თავიდან მდუმარედ სვამდნენ, მერე ჩვეულებისამებრ ალაპარაკდნენ. გამუდმებით პრიმატის ცოლს, მის გაქვავებულ შუბლს და მკაცრად მოკუმულ ტუჩებს შევცქეროდი. თავი ვერ შევიკავე, მივედი და გვერდით მივუჯექი.

– როგორ ხარ? – თავით გამობერილი მუცელზე ვანიშნე.

ქალი დუმდა. მერე კი მოულოდნელად ხელზე ხელი გადამისვა.

– იცი, – თქვა ქალმა. – მან ცუდი დაავადება გადამდო, თანაც ფეხმძიმეს. რიგიანად მკურნალობაც შეუძლებელია, გადამდებიც არ შეიძლება იყო. მაგრამ, როგორც კი მოკლეს, იმავე დღეს ყველაფერი გაქრა. ექიმთან მივედი, შემამონმა – არაფერი აღმომაჩნდა, თითქოს არც არასოდეს მქონოდა.

რამდენიმე თვის მერე პრიმატის ბინა გაქურდეს – მაშინ, როდესაც ქვრივი საკონსულტაციოდ იყო წასული. მთელი ფული მოხვეტეს, დიდი – უპატიებელი ცოდვა ჩაიდინეს; კიდევ მანქანის გასაღები წაიღეს და პირდაპირ ფარეხიდან წაიყვანეს.

ქვრივმა შემთხვევიდან სამ დღეში დამირეკა, მთხოვა მივსულიყავი.

– არის რაიმე სიახლე? – ვკითხე.

მხრები აიჩეჩა.

– მე... ეჭვი მაქვს, – თქვა მან, თან უზარმაზარ მუცელზე ისვამდა ხელს. – ერთ ქალთან წავიდეთ, ის ჯადოქარია. აღარავის ხვდება, ამბობს, რომ მის სიმართლეს უბედურება მოაქვს. მამაჩემისგან დავალებულია და უარი ვერ

მითხრა.

გულში ჩავიცინე: ღმერთო ჩემო, რა-
ლა დროს ჯადოქრებია, მაგრამ მაინც
ნავედით – ქვრივს უარს ვერ ვეტყვოდი.

კარი მეგობრულმა და ნათელმა
ქალმა გააღო. მოხუცი სულაც არ ეთ-
ქმოდა, არც შავი ტანსაცმელი ეცვა,
არც შარფი ჰქონდა მოსხმული – ისე-
თი საერთოდ არ ყოფილა, როგორაც
წარმომედგინა. იღიმებოდა, თეთრი
კბილები ჰქონდა და უსახელო კაბა ეც-
ვა. ლამაზი იყო.

– ჩაის დალევთ? – შემოგვთავაზა.

– დავლევთ, – ვთქვი მე.

მაგიდასთან დავსხედით, კამფეტები
შევჭამეთ. მუცლიან ჭიქაში ცხელი და
არომატული ჩაი ესხა.

– ვინმეს ეძებთ? – იკითხა ნათელ-
მხილველმა.

– სახლი გამიძარცვეს, – უპასუხა
ქვრივმა. – ყველაფერი ისე სუფთადაა
გაკეთებული, ნამდვილად შინაურმა
გამქურდა: არაფერი უძებნია, იცოდა,
სად რა იდო.

ჯადოქარმა თავი დაიქნია.

– მე... აი, ფოტოსურათი მოვიტანე,
– თქვა ქვრივმა.

მან ჩანთიდან ფოტოსურათი ამოი-
ღო, რამაც ერთი სასიამოვნო ჩეჩნური
დღე გამახსენა, როდესაც ვსვამდით,
მერე კი შუქი ჩაქრა, მერე ისევ ჩაირთო
და უკვე მთვრალეებმა სურათი გადავი-
ღეთ. იმდენი ვიყავით, სურათში ძლივს
შევძვერით, ცხენებივით ფართომხრე-
ბიანები.

– აი, ამან გაგქურდა, – თქვა ჯა-
დოქარმა და ლამაზი ფრჩხილით გნო-
მის სახეს შეეხო, – ხედავ, როგორია?
ისე დაჯდა, რომ ყველაზე მაღალი გა-
მოჩენილიყო. შეხედეთ, ის ხომ პატა-

რაა, არა? აქ კი საერთოდ არ ეტყობა,
რომ პატარაა. შენს ქმარზე დიდი ჩანს,
ქვრივო. ეს შენი ქმარია? – და პრიმატ-
ზე მიუთითა. – ის მკვდარია, მაგრამ
მისი შვილები კარგები იქნებიან. შენ
ტყუებები გეყოლება.

გაშტერებული ვიჯექი, ჩაის ჭიქა
ხელში ამითამაშდა.

გნომი რაზმიდან სამი თვის წინ გა-
თავისუფლდა და მას შემდეგ არავის
უნახავს.

– მასთან ნავიდეთ! – სიბრაზისაგან
აცახცახებულმა კინალამ ქუჩაში ვიყვი-
რე. ალბათ, მკვლელობისთვისაც მზად
ვიყავი.

ქვრივმა გულგრილად დამიქნია თა-
ვი.

გნომის სახლი ქალაქგარეთ იყო,
ჩვენ იქ მალე მივედით. დარაბები და-
ეკეტათ, კარზე კი დიდი ბოქლომი და-
ედოთ.

მეზობლებს მივუკაკუნეთ, მათ დაგ-
ვიდასტურეს: დიახ, ნავიდნენ. ყველანი
ნავიდნენ: დედა, შვილი და თვითონ.

ჩვენ მანქანაში ჩავჯექით: მე –
ალელვებული და გაბოროტებული,
ქვრივი – მშვიდი და წყნარი.

– განცხადება უნდა შეიტანო, –
ვნერვიულობდი, ვენეოდი, სახლს სი-
ძულვილით ვუყურებდი და ვფიქრობ-
დი, ხომ არ გადაამენვა. – იპოვიან იმ
არსებას და ჩააჯენენ.

– საჭირო არაა. – მიპასუხა ქვრივმა.

– საჭირო არაა? – ნერწყვი სასულე-
ში გადამცდა, კინალამ დავიხრჩვე.

– არ შეიძლება. ჩემი სერიოზუს მე-
გობარი იყო. ამას არ ვიზამ.

მანქანა დავქოქე და დავიძარით.
ქვრივს ხელები უზარმაზარ მუცელზე
დაეწყო და იღიმებოდა.

რუსულიდან თარგმნა
აკაკი დაუშვილმა